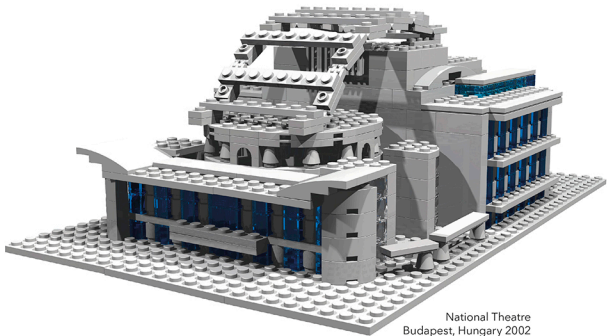

OCTOGON

ARCHITECTURE
& DESIGN

Architecture
CRITIC

National Theatre
Budapest, Hungary 2002

IKERHÁZ A PILISBEN | TOMAY-HÁZ BUDÁN | BALATONSZÁRSZÓI NYARALÓ | RÉGI-ÚJ KLAUZÁL CSARNOK
VESZPRÉM - ÁLLATKERT | ÚJ BÍRÓSÁGI ÉPÜLET DEBRECENBEN | VILLA DI GIOIA | HARRY SEIDLER ÉPÍTÉSZETE
IRODÁK: BIGE HOLDING NYÍREGYHÁZA, MOL, DEKORATIO, ATOMTEMETŐ, TECHNO-PARAZITA
INTERJÚ: ALEJANDRO MESONERO-ROMANOS

www.octogon.hu
2015/08 - SZÁM 1538 Ft
Előfizetőknek 1250 Ft

 DELTALIGHT®

DISCOVER THE
LIGHTING
BIBLE

b@light!

H-1025 Budapest,
Szépvölgyi út 146.

www.belight.hu

Available as iPad & Android app.
Free to download in the store.

deltalight.com

OCTOGON
ARCHITECTURE
& DESIGN

TETSIK,
AMIT CSINÁLUNK?
LEGYEN
AZ ELŐFIZETŐNK!

Rendelését leadhatja weben: www.octogon.hu/elofizetes

e-mailen: megrendelem@octogon.hu

telefonon: +36 30 510 8888

digitális előfizetés: www.dimag.hu

www.digitalstand.hu

10 lapszám

15% kedvezmény 12 325 Ft

10 lapszám diákoknak, Facebook, Instagram lájkolóinknak

25% kedvezmény 10 875 Ft

10 lapszamos digitális előfizetés

8 500 Ft

Régi lapszámaink

1450 Ft helyett 1 000 Ft

Zöldek vagyunk! Budapestre bringás futárokkal küldjük a lapokat.
Csomagküldés, külföldi postázás esetén a postaköltséget felszámítjuk.

A ÉS AZ KÖZÖS
NYEREMÉNYJÁTÉKA!

Előfizetőink között egy
ARNE HÜBNER-JOHANNES SCHULER-
ÉPÍTÉSZETI KATALAUZ, BUDAPEST
című könyvet sorsolunk ki
a TERC Kft. felajánlásával.
A 2015/7. LAPSZÁM ELŐFIZETŐI
NYEREMÉNYJÁTÉKÁNAK NYERTESE!

→ **Salgó János**
Budapest

GRATULÁLUNK!

↓
www.octogon.hu

*Az át nem vett nyereményt következő lapszámunk megjelenéséig őrizzük.

MEGJELENT LAPSZÁMAINK:

AZ OCTOGON ARCHITECTURE & DESIGN MAGAZINT KERESSE

a forgalmasabb hírlapárusoknál, az *inmedio* és a *RELAY* üzletekben valamint az alternatív árusítóhelyeken!

V. kerület
FUGA – BUDAPESTI
ÉPÍTÉSZETI KÖZPONT
1052 Budapest,
Petőfi Sándor utca 5.

VI. kerület
ÍRÓK BOLTJA
1061 Budapest,
Andrássy út 45.

IX. kerület
MŰVÉSZETEK PALOTÁJA
1095 Budapest,
Komor Marcell utca 1.

XIV. kerület
TERC SZAKKÖNYVESBOLT
1149 Budapest,
Pillangó park 9.

Digitális változatban is elérhető:
dimag.hu
digitalstand.hu

ÉPÜLETEKHEZ KAPCSOLÓDÓ MELLÉKLETEK

ÉPÍTŐIPAR-ÉPÍTÉSZET MELLÉKLETEK

MILÁNÓ MELLÉKLETEK

LAKÁSTREND MELLÉKLETEK

AUTÓS ÉS KERÉKPÁROS MELLÉKLETEK

DIVAT/DESIGN MELLÉKLETEK

KÜLFÖLDI MELLÉKLETEK

VILÁGOK HARCA 2024

AZ megvan, hogy a KöKi Terminál bevásárlóközpont emeléről ki, át a BKV-területén, eljutunk a MÁV peronra? Ez nem egyszerűen közlekedés, hanem maga az időutazás. 2009. bevásárlóközpont épülete kipipálva, metró végállomás szintén, idén a Sibrik felüljáró megújítása is befejeződött. És a Magyar Államvasutak? A hidépület változatlanul rohad, a peronra vezető mozgólépcső egyes lépcsőfokaikat már nem látni a szemétől, vagyis egy ideje üzem kívül vár jobb napokra, de a „hagyományos” lépcsősor fellépőit, talán egy éve kazánlemezsel burkolták vagy inkább megerősítették, mert a betonfokok szinte mindegyike felfagytott, esik szét. De nyáron történt valami! A „menekülthulám” afféle fejlesztést generált, a peronok közötti leromlott biztonsági hálót, tudják, amin pályaelenőri kapu is van, masszív kerítésre cserélték. Fő a biztonság. 2015. világváros, Budapest, egyébként a repülőtérre vezető vasúti pálya egyik csomóponti állomása ez.

2024-ben nyári olimpia lesz. Magyarország jelenlegi kormánya pályázni kíván, kiemelt jelentőségű budapesti beruházásokért felelős kormánybiztos, MOB elnök, marketinges szakember és Pricewaterhouse szakértő, közlekedéstervezők, TF rektor és urbanisták gondolnak a lehetőséggel, állnak be az olimpia itteni megrendezésének népszerűsítésébe lelkesen, szakmai érvek, számok, grafikonok születnek, összhangot rebesgetnek a Városfejlesztési Stratégia 2020-szal és a Budapest 2030 hosszú távú Városfejlesztési Konceptióval. Persze szigorúan és nyilván elméleti szinten megy minden. Az olimpiai beruházások költségeit három csoportba szokás osztani, vannak a közvetlenül az olimpiai létesítményekre vonatkozó fejlesztési költségek, aztán vannak azok, amik az amúgy is érvényes fejlesztési tervek alapján létrehozandókra vonatkoznak. A harmadik csoport az úgynevezett előrehozott fejlesztésekre fordítandó költségek, ezek azok a fejlesztések, amelyek a leginkább izgatják a szakembereket az Olimpia 2024-ügyben, ezekre (például a városrehabilitációs feladatok épp ilyenek) amúgy akár 30-40 évet kellene várni, de az olimpiarendezés miatt jóval hamarabb megvalósulhatnak. S az Olympic Agenda 2020-ban foglalt „olcsósított olimpia” szempontjai alapján nem csak Budapesten, hiszen az Agenda a térben szétterített játékokat preferálja, esetünkben helyzetbe kerülne Szeged és Balatonfüred (eddig erről a két városról hallani pluszban).

Nem az olimpia szűken vett 17-18 sportesemény-dús napja a fő szempont tehát ebben a történetben, az olimpia a szakemberek vízióiban előhasznosítás, nagy ígérettel kecsegtető befektetés, ami után beindulhat a gazdasági városfejlesztés, vagyis olyan valami, ami a hosszú távon is gazdaságot generál. Például turisztikai gazdaságot. Például az ingatlanpiacot – hiszen az olimpiai faluban akár 10 ezer sportoló, személyzetük száll majd meg, ezek az ingatlanok a játékok után újrahasznosíthatóak, lakóingatlanok lehetnek a minőségi sportolói szállásokból. Nem beszélve egyes városrészek, városi területek (pld. a két olimpiai kapu-helyszín, a Dagály és a Csepel-sziget északi csücske) urbanisztikai beindulásáról. Fogjuk a fejünket, hogy tényleg ekkora már a közgazdasági és urbanisztikai szakmában is a belső vakság? A nyilatkozatok a sajtóban, konferencián szemérmesen kerülnek kimondani azt, hogy 7 év. Hét, mert 2017-ben várható döntés az igenről-nemről. És akkor most idézzünk fel, mondjuk hármat a rendszerváltás utáni legek-ből: 4-es metró, Pécs 2010, Nemzeti Színház (mint Gödör, s mint Nemzeti Pláza). Hány évig épült a metró és mennyi gyalázzattal? Mi lett az EKF ígért, remélt regionális húzóerejéből? Hogyan alakztak meg elsődíjas tervezőt, variáltak helyszínekkel és adtak át egy abszolút vállalhatatlan épületet Nemzeti Színház néven? Vagy átlagban mennyit csúszik és drágul egy-egy kiemelt vagy kevésbé kiemelt fejlesztés? És milyen állapotban találják, nem csak a vízionált olimpia, de a Vár fejlesztése vagy a már beígért rakpartépítések és a Liget Projekt az egyre komolyabb szakemberhiánnyal (építőipari szakmunkással) küzdő építőipart? Ja, igen és mindezek mind közel egy időben épülnek, fejlesztdnek majd Budapesten. Az olimpiát vizionáló fővárosunkban, ahol a főpolgármester annyit bír mondani a városi futóversenyekről (tudják, amiken egyre több sportolni vágyó és szerető amatőr vesz részt, nem kell hozzá infrastruktúrát kiépíteni, de valóban mérhető gazdasági és turisztikai haszna van), hogy „a városokat nem arra találták ki, hogy éjjel-nappal tömegek rohanganak benne”. Vár, Liget, rakpartok, olimpia... nem lehetne zavaros megtérlésű, utóéletű és fenntartású gigaberuházásokra való hivatkozás nélkül várost fejleszteni? Lehet, hogy csak egy kellemes, egyszerű hétköznapot szeretnénk végigcsinálni.

a Szerk.

KIADJA / Publisher
@ OCTOGON PUBLISHING KFT.
1025 Budapest, Szépvölgyi út 146.
Tel.: (+36-30) 510-8888
E-mail: info@octogon.hu

SZERKESZTŐSÉG / Editorial Office

FŐSZERKESZTŐ / Editor-in-Chief
Bojár Iván András
ivan.bojar@octogon.hu

VEZETŐ SZERKESZTŐ / Top Editor
Martinkó József
jozsef.martinko@octogon.hu

SZERKESZTŐ / Editor
Molnár Szilvia
szilvia.molnar@octogon.hu

OCTOGON ONLINE SZERKESZTŐ
Editor of OCTOGON Online
Katona Sándor
sandor.katona@octogon.hu

ROVATSZERKESZTŐ / Editor
Farsang Barbara, Ifj. Gárdonyi László,
Kaplár F. Krisztina
info@octogon.hu

ÁLLANDÓ MUNKATÁRSÁK
Correspondents
Csikos Gábor, Kovács Péter, Petrik Rita,
Szépvölgyi Viktória, Vadas József

KÜLFÖLDI LEVELEZŐK
Foreign correspondents
Bansar Mohamed (Casablanca)
Cser Brigitta (Barcelona)
Kay Szakall von Losoncz (Basel)
Matúz Melinda (Hollandia)

MÉDIA ÉS KOMMUNIKÁCIÓS SZERVEZŐ
Media and Communication Organizer
Bencsik Klára

GRAFIKAI TERVEZÉS / Graphic Design
LAPTERV / Layout Design
Sólymos Ágnes Eszter
grafikus@octogon.hu

HIRDETÉS, ÉRTÉKESÍTÉS / Advertising sales

ÉRTÉKESÍTÉSI IGAZGATÓ
Head of Sales
Tópercz Attila
attila.topeczer@octogon.hu

KIEMELT ÜGYFÉLKAPCSOLATI MENEDZSER
Key Account Manager
Bucsay Orsolya
orsolya.bucsay@octogon.hu

KIEMELT ÜGYFÉLKAPCSOLATI MENEDZSER
Key Account Manager
Várszegi Csilla
csilla.varszegi@octogon.hu

FOTÓ-ELŐKÉSZÍTÉS, CTP, NYOMÁS ÉS KÖTÉS
Printed by
Mester Nyomda
Felelős vezető: Anderle Lambert

ISSN 1418-5229

TERJESZTÉS / Distributed by
Magyarország: Lapker Rt.
Románia, Szerbia, Szlovákia: Color Interpress Kft.

Országos könyvterjesztő hálózatok
és alternatív terjesztőhelyek (ld. 5. oldal)

A hirdetések tartalmáért
szerkesztőségünk nem vállal felelősséget.

Borító: Architecture Critic, National Theatre
Konceptió: Martinkó József
3D modell: Pyka Zsolt

A borítón látható grafika nem valós termékre
vonatkozik, hanem egy önálló művészeti alkotás.

8 ÉPÍTÉSZ RANDOM 10 KÜLFÖLD

10 TORMA TAMÁS:
OLÍVA, FIKUSZFA,
A KETTŐ KÖZÖTT VAKÍTÓ FEHÉRSÉG
Villa di Gioia Dél-Olaszországban
Pedone Working

14 VILLA

14 HOFFMANN PETRA:
TÁJRA HANGOLVA
Nyaraló Balatonszárszón
Fazekas Katalin, Vilics Árpád
(Kettőpera Stúdió)
22 MARTINKÓ JÓZSEF:
IKREK HEGYE
Családi házak Budapest szélén
Csizmadi Péter DLA,
Petőcz-Tóth Anikó (Reload Architects)
28 ÁRVAI ANDRÁS:
ÜTKÖZÉSEK
Egy Kuruclesi úti házról
Tomay Tamás
32 LÁRIS BARNABÁS:
ÁLLATI JÓ
Zooevolucio 2014-2015
Gaschler Gábor (Gaschler Építésziroda Kft.)

44 ITTHON

44 MARTINKÓ JÓZSEF:
„VALAKI MEGRÁGALMAZHATTA JOSEF K.-T”
A Debreceni Járásbíróház új épülete
Koller József, Csatai László,
Pethő László (Koller és Társa Tervező Kft.),
Rádóczy F. László, Tolnai Zsolt
(Pécsépterv Stúdió Kft.)
50 MARTINKÓ JÓZSEF:
FÉNYLÉNY
A Bige Holding új irodaháza Nyíregyházán
Kovács Csaba (NARTARCHITECTS Kft.)
60 MARTINKÓ JÓZSEF:
ALANY ÉS ÁLLÍTMÁNY
„Parazita építéset” és ipari tökéletesség Óbudán
Keszthelyi Kristóf
64 MOLNÁR SZILVIA:
CSARNOKVIZIT
Régen és ma a Klauzál téri vásárcsarnok
Kun Zoltán (Kunyhó Építésziroda Kft.)

78 MIN DOLGOZIK?

FARSANG BARBARA ROVATA
78 ÉRTÉKEK MEGTARTÁSA
Interjú Kovács Péter DLA
és Lengyel István építészekkel

80 FORMAI KAPCSOLAT
Interjú Láris Barnabás építésszel

82 KKK

82 RAGASZKODÁS AZ ŐSZINTESÉGHEZ
Beszélgetés Vladimir Belogolovskyyval, a Harry
Seidler-kiállítás kurátorával
88 „LAJOS, KÖLTŐZÜNK!”
Interjú Kállay Sándorral és Szakács Györgyvel
92 GUNTHER ZSOLT:
TÉRKÉP ÉS (KORTÁRS) TÁJ
Térképalkauz/kortárs építéset (1994-2014)

118 AUTÓ

**118 „AMOLYAN TIPIKUS
LATINOS DOLOG”**
Interjú Alejandro Mesonero-Romanos
formatervezővel
122 MOLNÁR SZILVIA:
EMBERI DIMENZIÓ
Új márkaszerviz-arculat a Škodánál

94 DESIGN RANDOM

96 IRODA

96 FÓKUSZBAN AZ EMBER
Interjú Sandra Gauerrel és Peter Knechtel

100 PETRIK RITA:
BRAINSTORMING AZ ÖTLETGYÁRBAN
Inspiráció a DekoRatióval
Kiss Miklós

103 KOVÁCS PÉTER:
A TÉR HUMANIZÁLÁSA
MOL irodaház enteriőr
Kovács Csaba (NARTARCHITECTS Kft.)

106 KOVÁCS PÉTER:
FORMA/TENGER - MOL SZÉKHÁZ, AULA
Benson Marcell

112 MARTINKÓ JÓZSEF:
SUGÁR VAGY
A Nemzeti Radioaktív hulladék-tároló új
látogatóközpontja Bataapátiban
- Vicenz Ottó (Aedis Kft.),
Gőz Dorottya (Amoeba Group Kft.)

134 TRAFIK

135 INDEX

136 ELŐJÁTÉK

Hajrá!

01

A mostani stadion helyére, a Stamford Bridge-re tervezik 500 millió fontból felépíteni a *Chelsea új arénáját*, ami a réginél nagyobb kapacitású lesz. Szemben ugyanis a mostani 41 873-mal, 60 ezres lesz az új létesítmény, ahol a lelátót és a játéktérrel három emelet övezi majd. Az engedélyeztetési eljárás elején tartó Herzog & de Meuron iroda tervezői 264 téglaborítású, szabálytalan geometriájú pillérrel kívánják megtámasztani a stadion belső szerkezeti elmeit. Ennek a megoldásnak az egyik forrását a gótikában, másik forrását a Viktoriánus kori téglapítészeten kell keresni. Céljuk, hogy a hatalmas aréna ne feszítse szét a környező városi szövetet, hanem oldott, áttört, befogadható látványú szerkezetet mutasson. Ez egy vizuálisan nyitott struktúra, ami London építészettörténetével is számot vet. Az építés 2020-ra fejeződhet be.

02

Háború

Egy háború dúlta város vitalitásáról, élni akarásáról mi sem tudósít kézzelfoghatóbban, mint az építészete. Nemrégiben az USA építész szövetsége (AIA) is honorálta azt a tervet, amit a libanoni PARALX építésziroda publikált. A terv egy fejlesztés kiindulópontja, mely révén Bejrút új Beirut Digital Districtnek (BDD) nevezett negyedében 12 magasépület épül majd fel. A T3 elnevezésű torony éppen a kelet és nyugat Bejrútot évekig kettéosztó frontszávon, a „zöld vonalon” áll majd. Ezzel az optimista fejlesztési tervvel szeretnék 2017 után a város háborús sebeit végképp begyógyítani.

|

03

Magas

Csak Renzo Piano 306 méter magas The Shard tornya lesz magasabb annál a London üzleti központjába tervezett felhőkarcolónál, aminek terveit nemrégiben mutatta be az Eric Parry Architects építésziroda. A 90 ezer négyzetméter összterületű ház fejlesztője a szingapúri Aroland Holdings. A tervezők ígérete szerint a ház tetején lévő kilátó a legnagyobb lesz ebben a műfajban, amitől azt remélik, hogy az *1 Undershaft* nevű, hetvenhárom emelet magas irodaház nem csak a munkanapokon lesz élettel teli.

04

Meleg

Noha Iránról, vagy az Öböl-országok-ról hajlamosak vagyunk úgy gondolkodni, mint az olaj kiapadhatatlanságában hívó államokról, egyre több olyan projekt lát napvilágot, ami azt bizonyítja, hogy az olajbevételek egy jelentős része a zöld technológiák fejlesztésére fordítódik. Most Teherán külső kerületében, a Pardis Technology Park területén kezdtek felépíteni, fiatal perzsa mérnökök terve alapján a *Turbosealtech* nevű, 1300 négyzetméter alapterületű irodaépületet, ami ezt az utóbbi kijelentést illusztrálja. A New Wave Architecture azzal kísérletezik, hogy a zöldtető, a homlokzati rácsstruktúra, az átszellőztetés, a különleges vízkezelés és hőszabályozás, a napelemek, stb. képesek-e alacsony energiafelhasználású épületet eredményezni ezen az éghajlaton is.

Éljen!

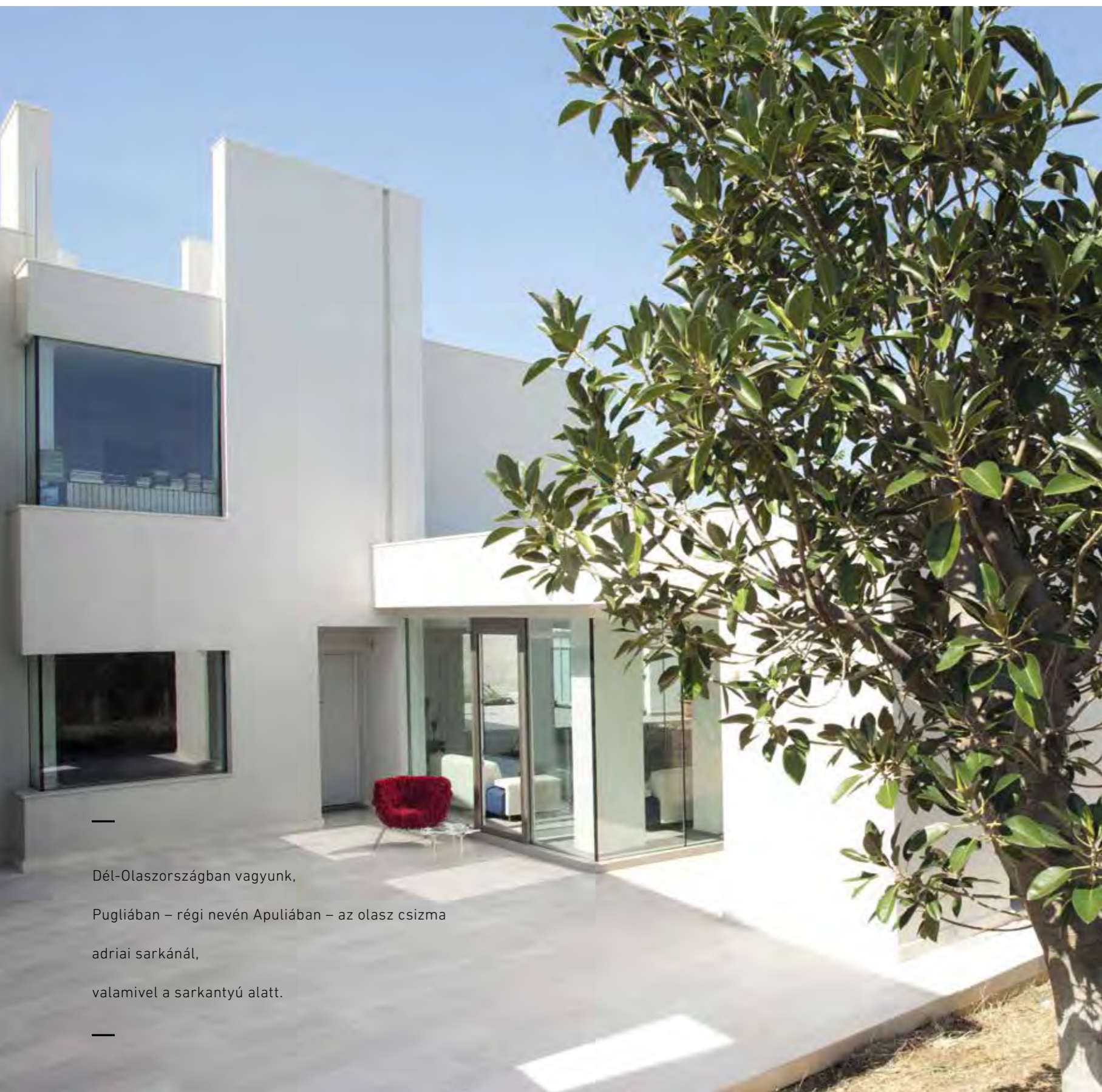
05

Populous, a Feilden Clegg Bradley Architects és a BuroHappold Engineering együttműködésében épülhet fel a *Bristol Aréna*. Az új elképzelést a város vezetősége is támogatja, hiszen az új 12 ezer férőhelyes csarnok rendezvényterként, szabadtéri moziként, fesztiválok és piacok megrendezésére is alkalmas lesz majd. A koncepció érdekessége, hogy az aréna megközelítését zömében kerékpáron, gyalog vagy tömegközlekedéssel oldják meg, nagykapacitású parkoló nélkül.

OLÍVA, FIKUSZFA, A KETTŐ KÖZÖTT VAKÍTÓ FEHÉRSÉG

Villa di Gioia Dél-Olaszországban

Dél-Olaszországban vagyunk,

Pugliában – régi nevén Apuliában – az olasz csizma

adriai sarkánál,

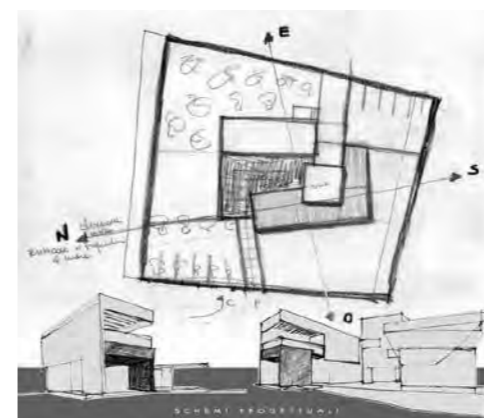
valamivel a sarkantyú alatt.

Szöveg **TORMA TAMÁS**
Építész **PEDONE WORKING**
Fotó **SERGIO CAMPLONE**

A tengerparton a tartományi székhely, Baritól északra 40-50 ezer kisvárosok sorakoznak: egyszerre üdülőhelyek és az olasz olajbogyó-termesztés tehető központjai. Tulajdonképpen bármelyikben lehetnénk, itt mindenhol szembejön egy ezeréves katedrális vagy a város közepén álló normann erőd, de mi most éppen Biscegliében járunk, és nem is a főtéri kávézók egyikének teraszán iszogatunk. Nem messze a tengertől, az északi villanegyed egyik vakítóan fehér kerítése előtt állunk.

Ugyan még nem jutottunk be a Villa di Gioiába, de azért fejtsük le rögtön a hely és ház köré rakódott egzotikumokat. Ugyan az archdaily-n találtuk, aminek fotóin exkluzivitásban és földöntúli fényességben úszott, tőlünk távol, az mesés mediterránium közepén, azért ez is csak egy ház. Ház, aminek redukált mértanisége és üvegsíkokkal kevert luxusfehérsége egy építészeti magazinba megfotózva maga a kortárs modernizmus kvintesszenciája, de a valóságban már jóval kevesebb a teoretikus aura, ez is egy életter ledobott pulóverrel és kávéfoltos csészékkel – még ha ez nem is látszik az építészeti fotókon.

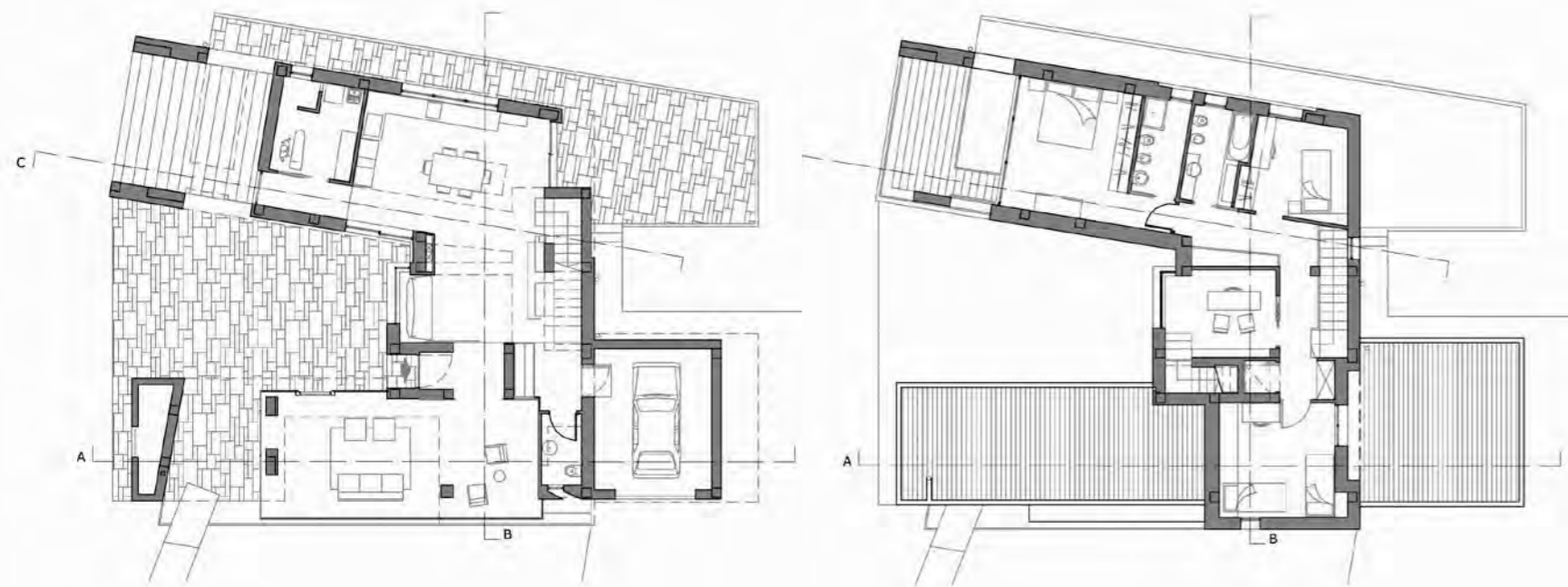
A ház mértani nyugalmát csak fokozza a hosszan elnyúló és egy betoncsíkkal hangsúlyozott kerítés. Fölötte csak az emelet kockakubusai látszanak, de a lapos tető például erőfele nem valami kínosan kerülendő modernista manír, hanem a hagyományok része a szomszédos családi házak éppúgy laposak, mint a környék tradicionális vidéki tanyaházai.

Az üvegfalú nappaliból a bejárat felőli előkertre látni – nyitottság, zártság, klasszikus-modern fehérben

Ugyanaz a kertből – a bevezető lépcső lebegésével

Zártság és nyitottság, elrejtőzés és megnyílás. Amikor belépünk a kertbe, a ház is jobban megnyílni látszik, a bejáratnál rögtön egy szinte lebegő lépcsőn jutunk beljebb. Rögtön kiderül

az is, hogy a ház nem csak egy tetszetős minimalista forma, de igen gondosan úgy is tájolták és szerkesztették, hogy a déli verő elől védjék, mindeközben a napenergia a tetőn láthatatlanul

elhelyezett kollektorokon keresztül azért hasznosuljon is. A ház főszereplője a kerítés mögött kissé süllyesztve feltáruuló, üvegfalú nappali és beljebb a három oldalról zárt belső udvar –

A ház számunkra mint a kortárs modernizmus kvintesszenciája állt itt, a mediterránium közepén, azért ez is csak egy élettér kerttel, ledobott pulóverrel és foltot hagyó kávéscsészékkel

A tervező, Pantaleo Pedone a készülő társasházuk, a Case di Luce építésénél is fontosnak tartja a zéróenergiás szempontokat. Napelemparkkal és helyi anyagokkal - szigetelésként parafával, kenderítőrekkkel - építik (fotó: Ruszthi Zsolt)

a negyedik oldal egy fikuszfára néz. A naptól védett teraszra természetesen több irányból is lehet érkező, a földszinti konyhából éppúgy, mint a kert felől. (A ház rajzai azt is elárulják, a tereprendezés finoman spirális örvénylésének is ez a belső udvar a középpontja, a házban pedig mellé került az emeleti hálósobákhoz vezető lépcső háza.) A belső és külső határai elmosódnak, miközben ez egy gondosan kivitelezett, zéróenergiás épület, aminek a technológia részletei végig rejtve maradnak. A nappali üvegfala előtt viszont keskeny medence vize temperál, az ökológiai tervezés tudatosan számol a tenger felől érkező, uralkodó szelekkel és maximálisan kihasználja az errefelé igen fontos passzív-szolár lehetőséget. A ház fűtéséről, hűtéséről egyrészt a padlófűtés, másrészt a mennyezetekben futó, levegő-levegő hővisszanyerő-rendszer gondoskodik. Ökológia lábnyoma pedig gyakorlatilag nincs: a meleg vizet egy hőszivattyús elektromos kazán termeli, károsanyag-kibocsátása nincs.

Az ötvenes éveiben járó, helyi építész, a ház tervezőcsoportjának tagja, Pantaleo Pedone különösen fontosnak tartja az Európai Unió medi-

terrán fenntarthatósági szabályait. A Pedone Working pedig a passzívházaknál minél több napenergiát igyekszik hasznosítani, még itt, délen is fontosnak tartották új minőségi szintre emelni a szigetelést, így teljesen megszüntették az esetleges hőhidakat, és különleges szigetelésű, tripla üvegezésű ablakokat használnak. Most újabb fogalom következik: a kissé misztikusan hangzó termikus buroké. Épületeiket tehát tudatosan tájoltják eszerint, az épület képe a passzívburkot követi, a külső-belső szigeteléseket pedig sajátos, újrahasznosított helyi anyagokkal oldják meg. A hálózatosítás közben el is ugrottunk a kisváros központjába megnézni egy éppen épülő, több emeletes társasházukat (Case di Luce). Az ötszintes épület tetején napelem-park gyűjti majd be az energiát, a napsütötte lakásteraszokat különleges tölgynyakereggel (helyi parafa) szigeteléssel védik. Belül viszont a mezőgazdasági kender szárát hasznosítják egy speciális, szigetelő, rabcifal jellegű rétegben – ami sár helyett ugyan cementtel, de kísérletiesen hasonlít a mi vályogunkra –, ez a légkeveréssel hűtött belső levegőt nem engedi elszökni.

A szigorú elrendezés is azt szolgálja, hogy fölösleges energia se kívülről befelé (kánikulai nap-sütés), se fordítva (kiszökő fűtési meleg) nem rontsa a ház energiaháztartását.

A Villa di Gioia fő értéke, a könnyed átláthatóság: átjárhatja a napfény, a vakítóan fehér betonfalak mégis otthonos intimitást nyújtanak. Szinte összeolvad a kerttel, de gondosan megtervezett technológiai barátságban van a természettel is. Látnyos, de nem a fényűző luxus nyelvén, hanem egy négytagú átlagpolgár-család számára. A Villa di Gioia egyébként a megrendelő családnevét viseli, ugyanakkor beszédes is: ami olaszul a *gioia*, az angolul *joy*, azaz ez a ház az *öröm* háza.

Építész tervezők:

Leo Pedone, Massimo Pedone, Annamaria Perruccio, Pietro Pedone (Pedone Working)

Tervezés és kivitelezés:

2011

Alapterület (bruttó):

872 m²

TÁJRA HANGOLVA

*Nyaráló
Balatonszárszón*

Számomra személyes történet a balatonszárszói nyaráló.

Építész barátaim első közös megvalósult épülete ez a ház, melynek létrejöttét annak minden izgalmaival, lámpalázával,

tökéletesség-igényével, és nehézségével az első elképzelésektől a használatbavételig végigkövettem.

Nehéz hát közömbös, higgadt távolságtartással leírni ezt az épületet,

ennek ellenére kísérletet teszek a lehetetlenre.

Az intim szféra komoly hangsúlyt kap

Szöveg HOFFMANN PETRA
Építész FAZEKAS KATALIN, VILICS ÁRPÁD
Fotó SZENTIRMAI TAMÁS

Visszafogott, finom eleganciával megtervezett ház

A nyaráló története három évvel ezelőtt kezdődött, amikor a Kettőpera építésziroda fiatal tervezői, Fazekas Katalin és Vilics Árpád kaptak egy remek adottságokkal bíró Balaton-parti telket egy kisebb dzsungellel, a megrendelő részéről pedig – ritkaság – teljes bizalmat és szabadságot a két generációt kiszolgáló, télen-nyáron működő ház tervezésére.

Különleges és erős élmény jó barátok személyiségét, karakterét, ízlésvilágát és maximalizmusát egy épületbe sűrítve megtapasztalni – ez volt az első gondolatom, amint megpillantottam a szárszói üdülősor egyenemű épülettömegéből kiemelkedő, jellegében alapvetően visszafogott, finom eleganciával megtervezett házat.

Az építészeti forma jellemzésére talán a rejtőzködés a legjobb kifejezés, olyan, amelyben az intim szféra komoly hangsúlyt kap. Szinte alig

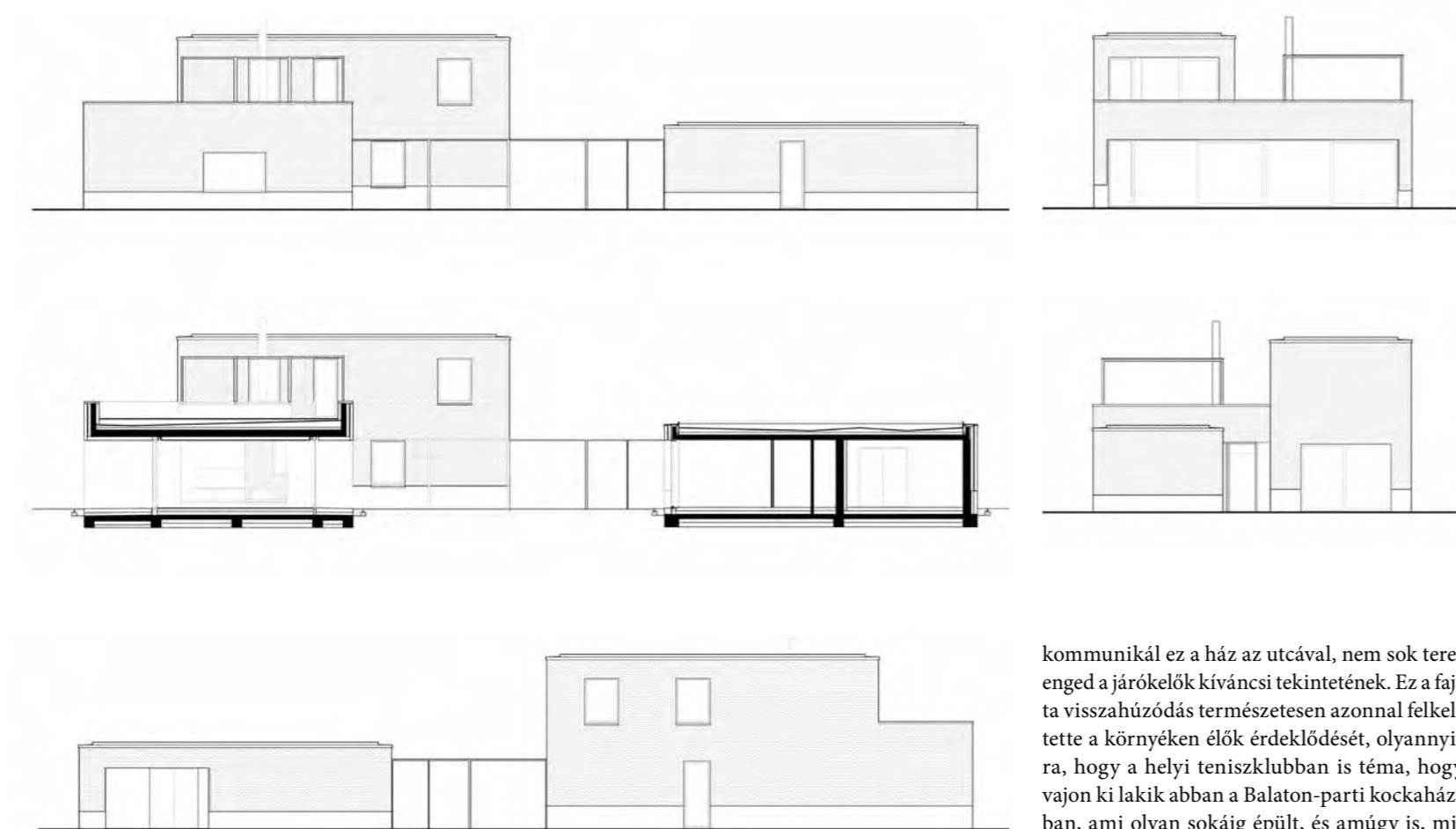

A bútortzat geometrikus rendjét egy-egy hatvanas években készült skandináv bútör finomítja

Az egység meghatározó fogalom a házról való gondolkodásban

A kint és a bent egysége

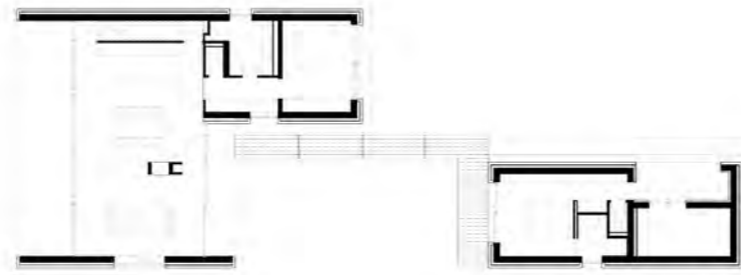
kommunikál ez a ház az utcával, nem sok teret enged a járókelők kíváncsi tekintetének. Ez a fajta visszahúzódás természetesen azonnal felkeltette a környéken élők érdeklődését, olyannyira, hogy a helyi teniszklubban is téma, hogy vajon ki lakik abban a Balaton-parti kockaházban, ami olyan sokáig épült, és amúgy is, mit

vágyott a család, ahol a forró nyári napokat követően ősszel és télen is együtt élhetnek a tóval, ámde a ház a téli hónapokban „bezárkózik”, azaz csak tavasztól őszi sajátossága, hogy a kaputól egészen a stégig összefüggő, nyitott, átjárható architektúráis egységet alkot a környezetével, a tóval. Térképzését pedig a családtagok egyéni vágyai, igényei, életmódjuk határozta meg.

◀ Nyitott terek, nyitott kompozíció

Eleganciája az építészet és a belsőépítészet harmonikus egységében érhető tetten: a beltéri burkolatok finoman átfolynak a kültérre, a betonlábazaton lebegő, fehérre meszelt bontott téglastruktúra a nappaliban újra feltűnik: a kandallót építették bontott téglából és festették le szintén fehérre, ezáltal is erősítve a kint és a bent egységét. Az épület nem csupán megjelenésében, de működésében is alázattal viselkedik környezetével szemben, egyfajta nyitott kompozícióként találva meg helyét a természetben, mellyel szoros kapcsolatot ápol.

Az egység meghatározó fogalom a házról való gondolkodásban, a ház összes háló- és fürdőhelyiségében egyedi tervezésű bútorokat és belső nyílászárókat találunk, melyek az épület letisztult formaalkotását és következetesen végigvitt

színpalettáját követik. Részletekben is gyönyörű kidolgozású a natúrtölgy bútort, amely visszafogott geometrikus rendjét egy-egy hatvanas években készült skandináv bútor finomítja.

Ez a koncepció a kert tervezésében is jelen van: a tetőkert árnyékolója a kaputól a házig vezető pergola emeleti folytatása, egyszerre szolgál esztétikai és funkcionális szerepet, de a terasz sem hagyományosan külső tér: alapvetően az emeleti hálózobák meghosszabbítása, bámulatos balatoni panorámával.

És a kert tervezésekor első számú szempont volt, hogy a telek eredeti dzsombujából minél több növény megmaradjon, de ehhez idomul a színpompás, fajta-gazdag geometrikus virágoskert, végében éppen ott a Balaton, ennek a történetnek a „másik” főszereplője.

Vezető tervező:

Fazekas Katalin, Vilics Árpád (Kettőpera Stúdió)

Munkatárs:

Antal Gabriella

Tervezés:

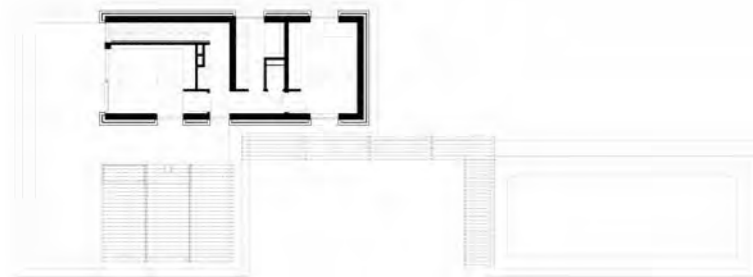
2012

Átadás:

2015

Összterület (bruttó):

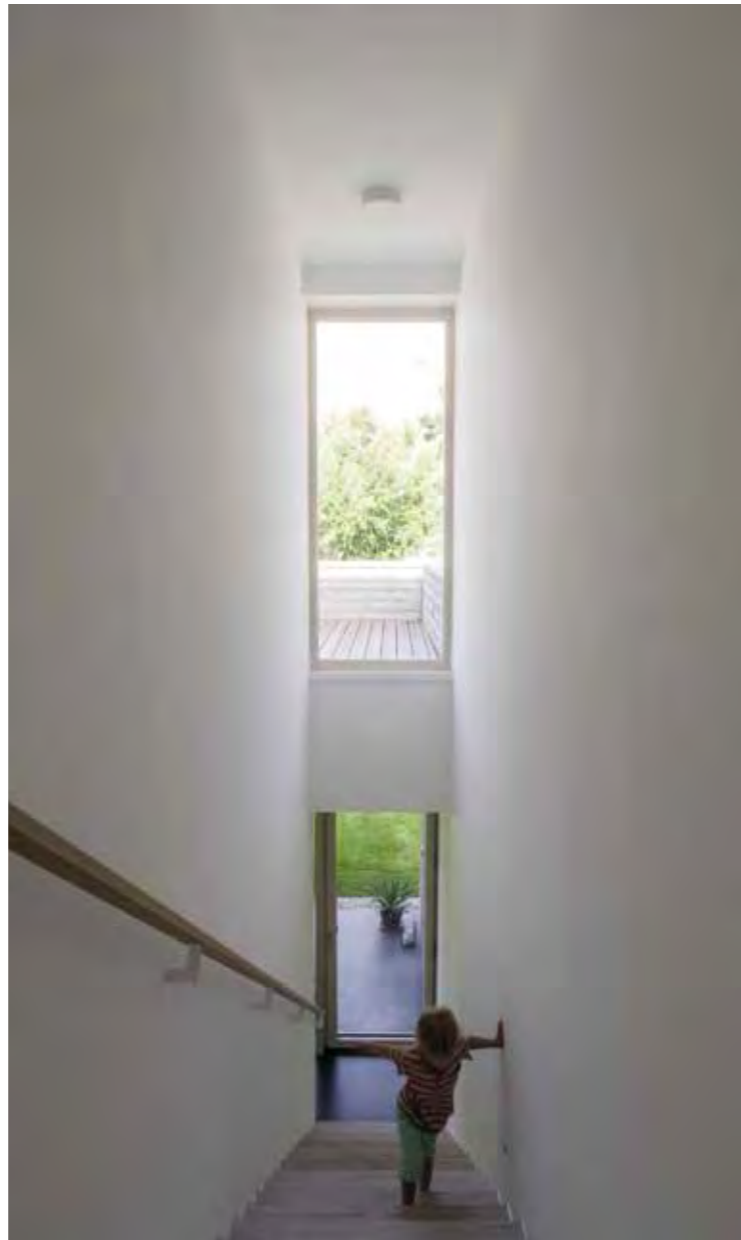
264 m²

Feljárt az emeletre ▶

lehet egy házon ennyi ideig építeni? Én persze tudom, hogy a ház csak akkor volt kész, mikor minden apró momentum a helyére került. Az apró részletek kivitelezése, a belsőépítészeti munkálatok a kívülálló számára láthatatlanul zajlottak. Nem volt cél a hivalkodás.

A nyaralóépület jellegét alapvetően határozza meg a telek fekvése, az uralkodó északi szélirány, no és a balatoni kilátás. Olyan épületre

A tetőkert árnyékolója a kaputól a házig vezető pergola emeleti folytatása

AKRIL FELÜLETŰ
PULTOK,
PULTLAPOK,
BURKOLATOK
EGYEDI KÉSZÍTÉSE

Solymosi Team
Nagytarcsa, Naplás út 16. A/4
+36 30 914 5747
solymositeam@gmail.com
solymi@t-online.hu
www.solymositeam.hu
www.pultlap.hu

CORIAN, KERROCK, SAMSUNG

ANNA ÉS HANS BRUNNER SZERINT A JOSKO KOMPLEX JÖVŐ OTTHONÁNAK:

**HA A RÉSZLETEK ÖSSZEILLENEK,
AKKOR MINDEN RENDBEN,
TÖKÉLETES A HARMÓNIA.**

**MEGÚJULT
BEMUTATÓTERMÜNKBEN
várjuk
szeretettel!**

JOSKO
naturholzböden
by trapa®

ÚJ ÉS CSAK A JOSKONÁL: A JOSKO SMART MIX

Ablak, bejárati és beltéri ajtó v. alaminat padló anyagban, színben egymással összehangolva.

A hagyományos kézműves tudás alapján kiválasztott fajtáknak és megmunkálásnak, valamint a nemes olajok alkalmazásának köszönhetően, az egyes elemek egyetlen kellemes élettérre egyesülnek - a padlótól a lábazon és lépcsőkön keresztül az ablakokig, beltéri és bejárati ajtóig. Így teremti a Josko Smart Mix harmóniát, amelyben évtizedek múltán is garantáltan jól érzi magát. És mivel mindez egy helyről származik, időt és pénzt spórolhatunk. Egyszerűen tökéletesen szép, egyszerűen JOSKO.

JOSKO SZALON
1138 Budapest, Népfürdő utca 3/a
Információ: +36 30 430 8064
+36 30 480 9830 v +36 1 445 4600
E-mail: info@joskoszalon.hu
www.joskoszalon.hu

GANZ SCHÖN JOSKO.

josko
FENSTER.TÜREN.BÖDEN

IKREK HEGYE

*Családi házak
Budapest szélén*

—
Kétféle az ember: akinek van ikertestvére, és akinek nincs.

Pontosabban szólva az is lehet, hogy egyféle az ember,

következésképpen mindenkinek van ikertestvére, csak éppen van olyan,

aki találkozott vele és van, aki még nem.

E sorok írója speciel hajlik ez utóbbira.

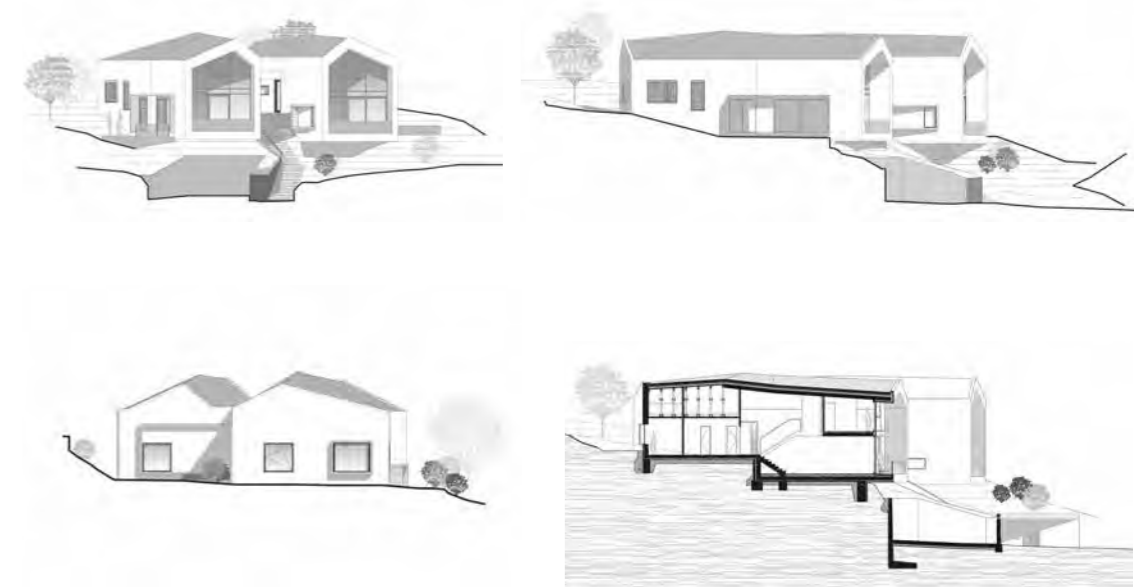
Senki sincs egyedül.

—

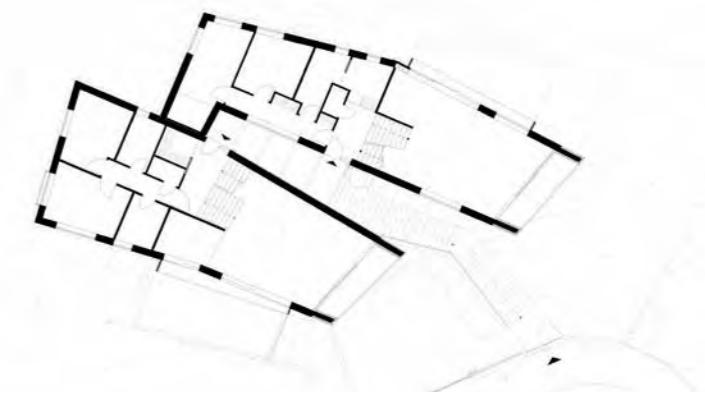

A ház mögötti telekről nézve látványos az összekapcsolt ikerház két tagja közötti különbség. Hátterben a Pilis vonalai látszanak

Szöveg MARTINKÓ JÓZSEF
Építész CSIZMADI PÉTER
Fotó BUJNOVSZKY TAMÁS

Többet kellene tudni az ikekről, többet kellene tudni az ikrekről! Emlékeim szerint az elmúlt tizenöt év során sohasem írtam ikerházzal, ráadásul ez alkalommal sem a szó definitív értelmében vehető ikerházzal lesz szó. Pontosabban dehogynem. Mint a bevezetőből kiderült vázlatos ikerdefiníciónk vállaltan önkényes, ha tetszik légből kapott. Következésképpen az ikeresség inkább erős kapcsolatot feltételez, mintsem egyformaságot, ha létezik egyáltalán az építészetben vagy az életben egyformaság. Szóval a budai agglomeráció határán, szemmel látható közelségben a Pilis hegyvonulatához épült egy családi ház, ami gyakorlatilag kettő családi ház szorosan egymás mellett, egyszóval ikerház. Furcsa iker, hiszen a helyszínen járva erős késztetést érez a kritikus, hogy ne a triviális főnézet felől „olvassa” a házat, hanem olyan szöveget keressen, ahol az „ikerség” megszűnik – a két rész eggyé válik. Túlságosan kézenfekvő ugyanis, ami elsőként szembetűnik, pontosabban túlságosan magától értődik a meredek rézsű peremén egyensúlyozó két házforma.

Elegáns megnyitás a házrészek melletti védett terasz felé
Az erkélyben és az oldalteraszban folytatódó nappaliból nagyszerű panoráma nyílik a Pilisre

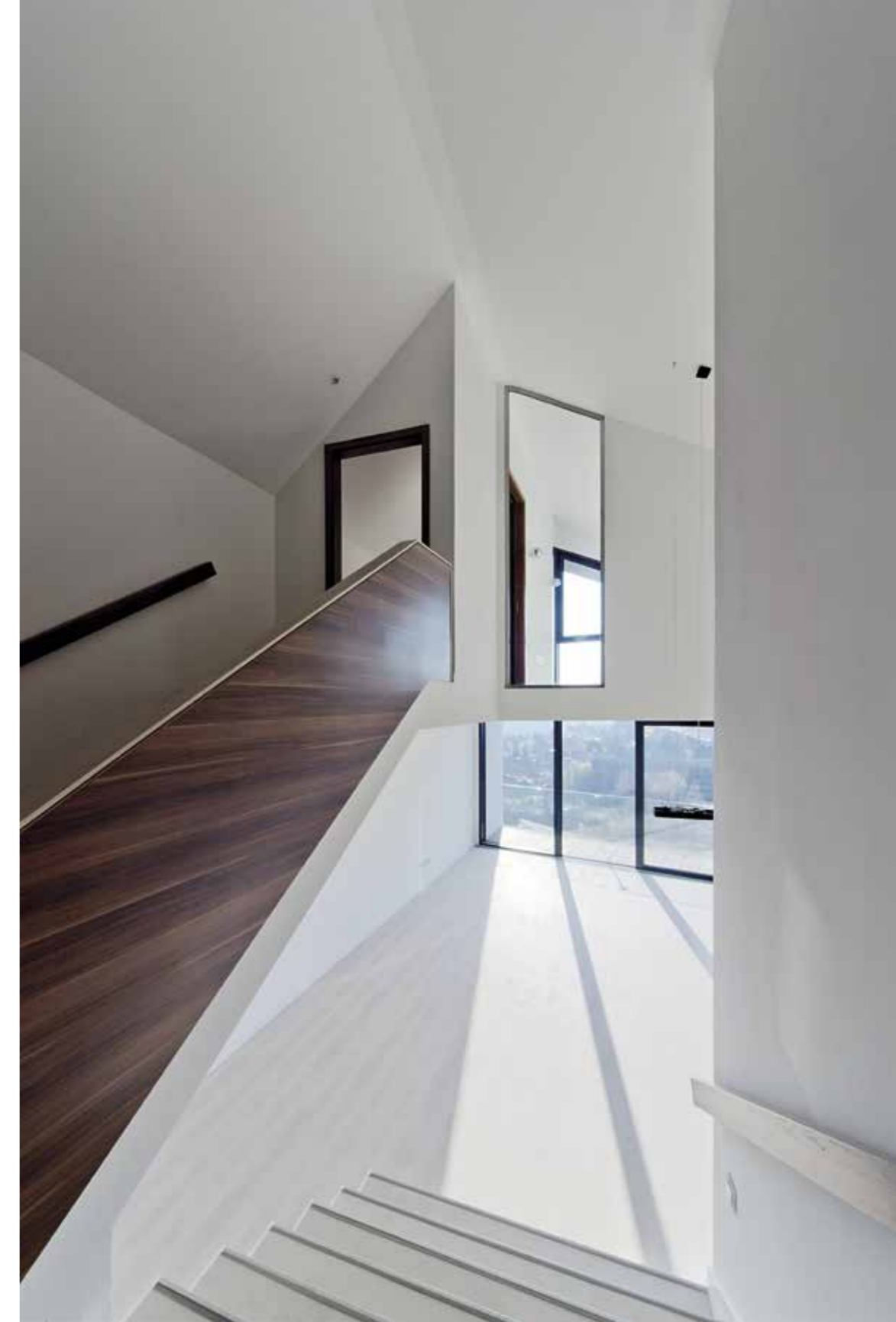
A két szárny közötti „hasadékból” nyílnak a lakások bejáratai

Arról beszélnek, hogy létezik ennek a kétlakásos családi háznak egy pontosan elképzelt, megtervezett dramaturgiája, ahogyan a két ikerforma a hegy lábától érkezők tekintetét, szinte rabul ejti. Erős gesztus ez, amitől szabadulna az, aki valamiféle mélyebb összefüggésre vágyik. Ráadásul ez a meredek rézsún, az ég és föld között lebegő két házorom szinte teljes felületén üvegfalal nyílik meg az érkezési irányba húzódó völgy, az út felé, ami tovább fokozza a látvány magnetikus erejét. Könnyen befogadható geometriai rendszer ez, ahol az éles kontúrvonalak egyfajta rajzosságot, grafikusságot is megjelenítenek.

Körüljárva a házat vagy éppen besétálva a két fő motívum közti bejárati „hasítékba” végül sikerül megtalálni azokat a nézőpontokat, ami az iker közötti kapcsolat mélyebb, árnyaltabb megoldásait tárja a szemünk elé. A motívum erőteljes kettőssége felülről, oldalról nézve már nem dominálja a látványt. A kettősség helyébe a szerkezet, a formák, a síkok és a szögek izgalmas hálózata bontakozik ki. Még erősebb ez a hatás, ha bemegyünk az épületszárnyakban, amik belső terei, ablakai olyan érzést keltenek, mintha egy szabálytalan képeket vetítő kaleidoszkóp belsejében járkálnánk. Nem szabályos mintákat, hanem apró, szabálytalan eltéréseket veszünk itt észre: sarkokat, szinteltolásokat, lelépcsőzéseket. Ezek a szabálytalanságok belülről mintegy kitöltik a panoráma, a Pilis felé elegánsan megnyitott, bátran kifutó, csöszterű teret, miközben különféle funkciókká, egymásba átfolyó helyiségekké is bontják az enteriört. Így nem csak a szerkezetek és szögtörések, hanem a változatos belmagasság is dinamizálja teret, amit aztán a két ház eltérő alaprajzi rendszere is tovább gazdagít. Itt bent érezzük, hogy az iker kapcsolata sokkal bonyolultabb annál, mint azt első látásra el tudnánk képzelni. Ez az a tipikus helyzet, amikor egy meg egy összege nem kettővel, hanem hárommal egyenlő.

Valahogy így lehet tehát az ikekkel. Ha odafigyelünk a különbségeikre, akkor gazdagabb világot fedezünk fel, mintha pusztán a hasonlóságait sorolnánk. Ez az elv igazolja azt a szubjektív felvetésemet is, miszerint nem-ikrek sem lehetnek egyedül és ők is többé válhatnak, mint egy.

Építész tervező:

Csizmadi Péter DLA, Petőcz-Tóth Anikó

Építész munkatárs:

Horkai András

Tervezés éve:

2014

Átadás éve:

2015

Az épület területe (bruttó):

280m²

Szögtörések,
érdekesen
egymásba
metsződő
terek tagolják
az enteriört

Innovatív
homlokzati
megoldások
nyílászárókból
és árnyékolástechnikai
elemekből.

Építész műszaki támogatástól
a kulcsrakész kivitelezésig

A bemutatott ürömi ikerház
alumínium nyílászáróit
és beltéri ajtóit cégünk kivitelezte.

AluFrame Mérnökiroda Kft.
www.aluframe.hu
info@aluframe.hu
+36 20 610-1744
+36 30 382-0358

Az AluFrame Mérnökiroda létrejöttének alapja, hogy a beruházók és az építésszek által kitalált és felépített építészeti koncepciót megvalósítsa, azt műszakilag támogassa, márkafüggetlen gyártóként az igényeknek leginkább megfelelő, akár több rendszerből álló homlokzatokat építsen. Innovatív megoldásokkal és egy új építési kultúrával várjuk Önöket.

DANPATHERM K-12

fényáteresztő homlokzatburkolati rendszer

- hőszigetelő képesség - akár $0,52 \text{ W/m}^2\text{K}$
- egybefüggő hosszúság - 11,98 m-ig
- szélesség - korlátlanul sorolható
- tűzvédelmi osztály - B-s2, d0
- SHGC - 0,25-0,46
- 10 év garancia

ELŐNYÖK

- gyors és egyszerű szerelés
- utólag is cserélhető elemek
- lágy, természetes fényt biztosít a belső tereknek
- nincs látható külső osztóborda
- dekorfóliázható
- rejtett fényekkel szerelhető
- többféle szín és színekombináció

KERTRADE Kft. | 2336 Dunavarsány-Erőspuszta, Dunavarsány Ipari Park
tel: +36 24 / 534 060, -070, -080 | fax: +36 24 / 534 081
www.danpalon.hu | www.muanyag.hu | muanyag@kertrade.hu

ÁLLATI JÓ

Zooevolucio
2014-2015

Gyermekkoromban, veszprémiként, nem szerettem a városi állatkertbe járni.

Az akkori eszemmel sajnáltam a szűk völgyben összezsúfolt állatokat. Az egész terület inkább hasonlított egy múzeumra, mint kertre. A parányi kifutók, az átható állatszag inkább a rabságot jelképezte számomra, mint a mesekönyvből megismert vadállatok világának szilaj szabadságát. Emlékszem, álltam a híres Suzy elefánt karámja előtt, s azon elmélkedtem, hogyan lehetne őt

kiengedni. Suzy bezártságán – a mai fejemmel inkább kalandosnak,

mint biztonságosnak tűnő módon – az segített, hogy a gyerekeket olykor felültették a hátára és megsétáltatták a közeli réten.

Szöveg **LÁRIS BARNABÁS**
Építész **GASCHLER GÁBOR**
Fotó **THE GREYPIXEL WORKSHOP**

Teljesült gyermekkori álmom. 2015-ben az elefánt „utódait” kiengedték Veszprémbe. Persze nem szabadon engedték, hanem ki, méltó, tágasabb környezetbe. De ne szaladjunk ennyire előre. A Veszprémi Állatkert ügyvezető igazgatója, Török László az utóbbi években nagy álmokat szőtt, s a tettek mezejére lépve, a *Zooevolucio 2014-2015* című projekt keretében valósította meg elképzeléseit. A völgy szorításából kilépve a felső, gulyadombi területen kezdett fejlesztésbe. Először, a jelenlegi projektet megelőzően a híres Böbe majom utódai költöztek méltó szálláshelyükre, valamint a viadukt felőli, folyamatos parkolási problémás főbejárat is átkerült

a Gulyadombra. Utóbb, az említett fejlesztési projektben pedig az elefántok, az orrszarvúk, a madarak, valamint fókák-pingvinek kaptak új épületeket.

A legutóbbi nagy beruházás konzervens módon, tudatos, a látogatói élményre építő dramaturgiával

megtervezett, egymással összefüggő épületek és a hozzájuk közvetlenül kapcsolt tematikus kifutók kertje. A bejáratról indulva természetes élménysétában vehet részt a látogató. Már a kezdetkor érzékelhető a visszafogott tervezői higadtság, mely a későbbiek során végigkíséri

utunkat. Az egyes állatfajokhoz tartozó épületek az igényeknek megfelelően, de karakterükben jól elkülönülnek. A kötelező kiszolgáló létesítmények pedig szerényen húzódnak meg, konstans minőségi háttérrel biztosítva. A már messziről is látható madárházhoz Otto

A fókák medencéje

A pingvinek is megtekinthetők a vízfelszín alatt

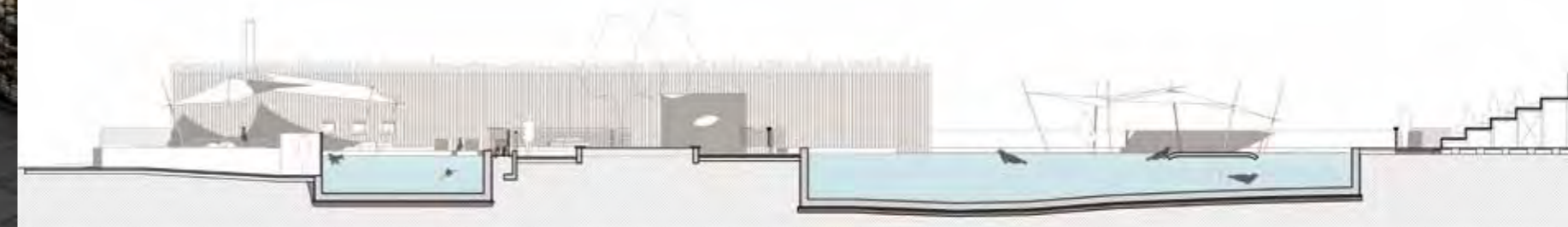
Rálátással a vízi világra

Frei-jellegű mérnöki, szabad röpde-tér kapcsolódik. Az ember itt úgy gyalogolhat be a flamingók világába, hogy a pókhálóként feszülő kötél-tartós lehatárolás szinte észrevehetetlen marad a háttérben. A műtárgy egyediségéhez tartozik az a tény, hogy a kivitelezés során a lehető legtöbb helyszínen, az ott élő facsoportokat megőrizték, gondosan óvták. Így a jelenlegi „belső” világ a korábbi jól beállt faállomány asszisztálásával, minden művi érzetet mellőzve, teljes pompájában nyújt természetes háttérrel a színes

madárvilágnak. Továbbhaladva egy, az előzőtől eltérő formálású, de hangnemében passzoló épülethez, az elefántok házához jutunk, az objektumhoz felvezető rámpa az épület volumenét optikailag is növeli.

A belső térben a kiemelés emelt horizontot nyújt, vagyis sajátos látványt enged a plázszerűen kialakított belső térre: a nagy testű állatokkal egy szinten, azok nézőpontjával megegyező magasságban pásztázhatjuk az hatalmas felülvilágítók jóvoltából ragyogóan benapozott

belső teret. A „wellness-hangulatot” a kiépített mesterséges esőztető, valamint az elefántok számára épített élménymedence teszi teljessé, a karámok szakszerű kialakításának köszönhetően a gondozók biztonságosan meg tudják közelíteni az állatokat. A tetőzetet tartó rétegelt-ragasztott támasztékok pozicionálása ügyesen rejt el a szükséges gépészeti részleteket, így azok a letisztult belsőben láthatatlanok maradhattak mindenféle utólagos elburkolást mellőzve. A mélyhomokos, belső tér zsilipeken keresztül csatlakozik

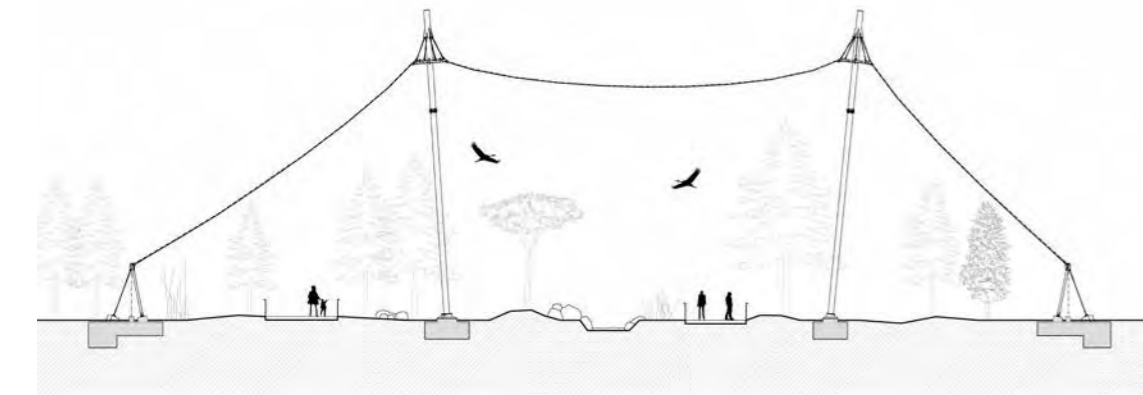

a szabadtéri karámokhoz. Továbbhaladva jutunk az állatkert legtágasabb kifutójához, a „szavannához”, melynek egyediségét a szabad panorámát biztosító kilátódomb „kerékíti”, a dombra árnyékoló pergola épült, ezért erős napsütésben is hosszú időt lehet eltölteni fenn. Itt az orrszarvúk békésen legelésznek a tágas téren a struccokkal és zebrákkal együtt, az egész miliője annyira természetes hatású, hogy az ember megfeledkezve a helyszínről egyszer csak keresni kezdi az oroszlánt a bozótokban, várva a további izgalmat. A szavannához zsilipeken keresztül kapcsolódik az orrszarvúk háza. A látogatók útvonala itt keresztezi az állatok haladási vonalát, így az állatok valódi méretét nem csupán tisztán távolról, hanem testközelből is megtapasztalhatjuk. Az itteni belső térhez illeszkedik egy elkülönített, kizárólag túlköszőknek fenntartott kifutó is. Nyugodtabb vizekre evezve, visszafelé a fókák és pingvinek medencéje mellett vezet az út. A leleményesen kialakított üvegfallal „úszva” az állatok természetes közegükben láthatóak. A medenceter formai kialakítása tudatos. A geometriának köszönhetően az állatok többször suhannak el a vízben a látogatók szeme előtt. Az egész akciót a „látványtervezéssel” együtt nézőtérrel is csodálhatja a publikum.

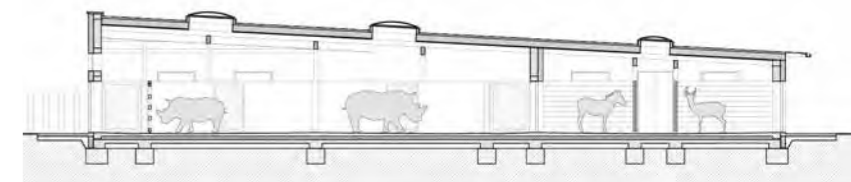
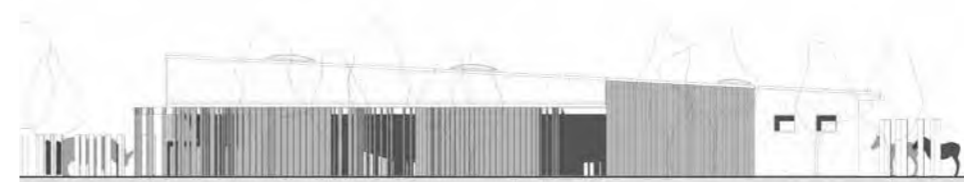
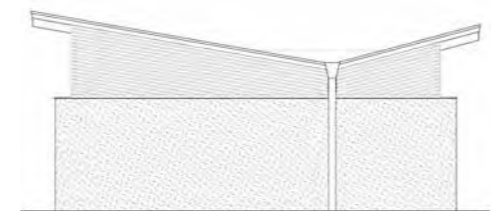
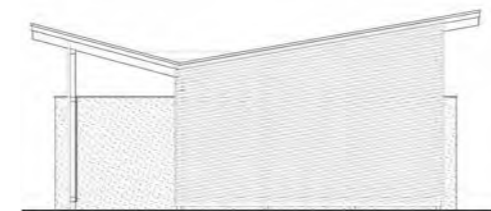
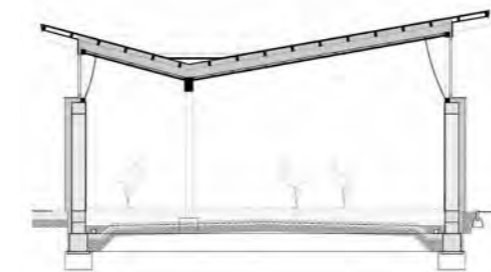

Az orrszarvúk háza

△ Mesterséges patak teszi teljessé a madár röpde belső látványát

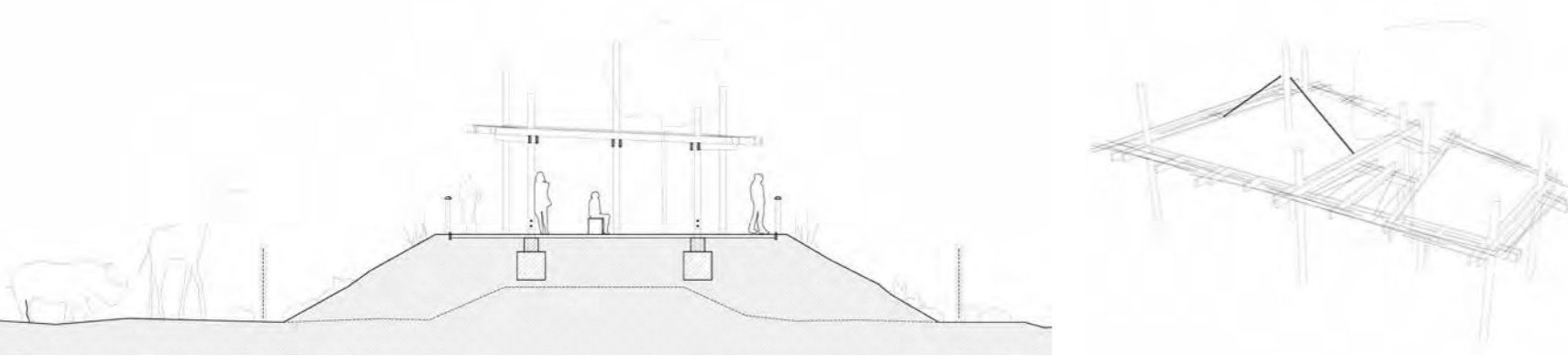

Flamingók
▽ a téli szálláshelyükön

Rinó a házban

Hűsítő árnyat adó pergola a szavannához kapcsolódó kilátódombon

Az elefántház látogatói tere

A tervező, Gaschler Gábor az összes új létesítmény telepítését és formai kialakítását az állatkert munkatársaival együttműködve, szívet-lélekkel alkotta meg. Az élménypakkokat gondosan becsomagolva és adagolva kerülte a látványos, öncélú, „Disneyland” jellegű építészeti allűröket. A funkcionalizmusra, biztonságtechnikára és a természetességre, amolyan minimal-animál architektúrára törekedett. Az projekten átívelő közös akkord, a faburkolat számos variációban szövi be a kertet. Hol gyalult, hol nyers. Helyenként festett, másutt natúran hagyott. Itt tartószerkezet, ott burkolati elem. A technicista karám és biztonsági határoló struktúrák hidegségét a fa fényben változó melegsége mindenképp kompenzálja. Kíváncsian várom a kontrasztra épített harmónia időbeni változását.

Jelenleg egy aluljáró köti össze az új fejlesztést a régi állatkerti résszel. Az alagút most két épített világot választ el egymástól. A jelent és a múltat. Kívánom, hogy a festői szépségű völgy létesítményei hasonló hangnemben újuljanak meg, vizuálisan is kerek egészzé téve a teljes komplexumot, tovább öregítve városunk hírnevét.

Megrendelő:

Kittenberger Kálmán Nonprofit Kft.

Építész:

Gaschler Gábor (Gaschler Építésziroda Kft.)

Munkatársak:

Bachstedter Gábor (Vizes Élővilág) Gyarmati Tamás (Orrszarvűház)

Kertészeti:

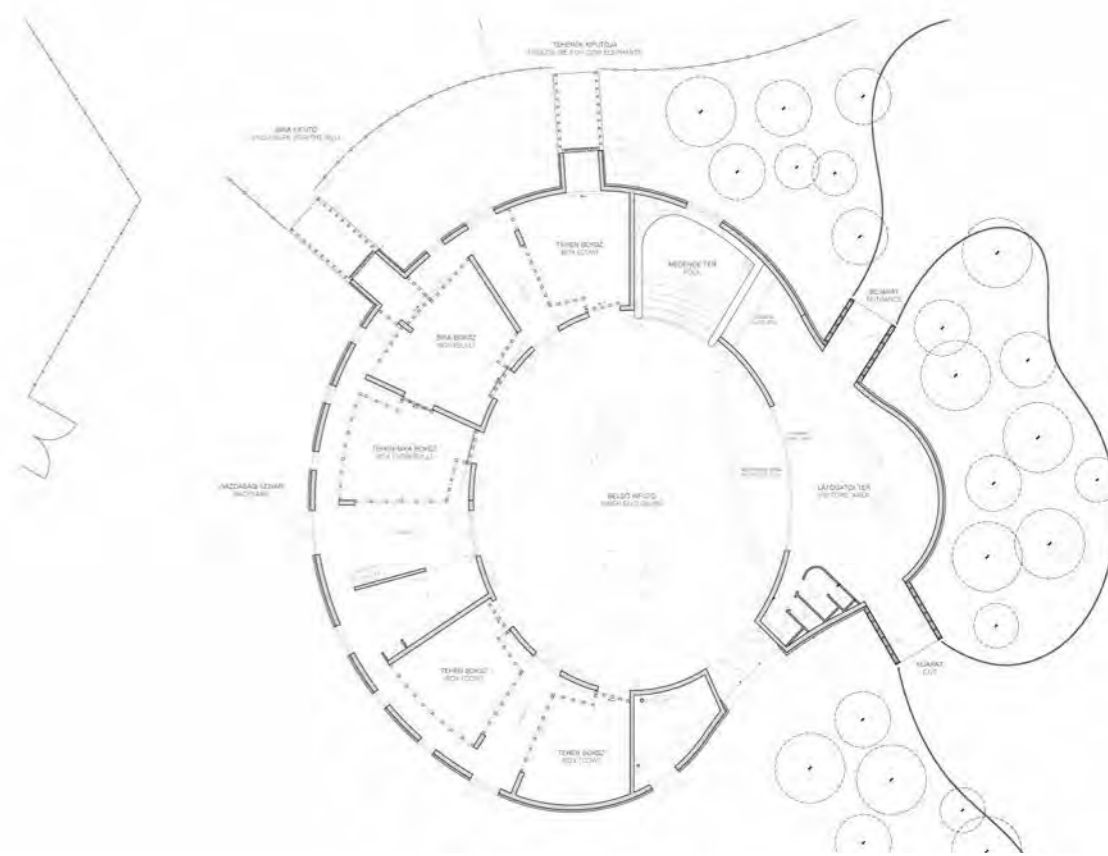
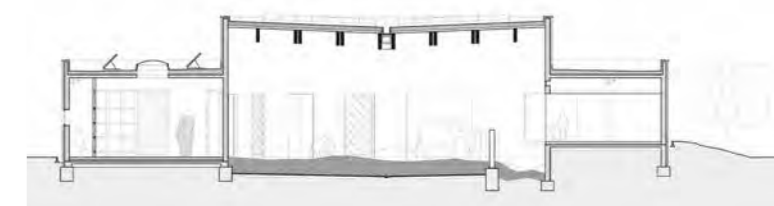
Szloszjár György, Helfrich Franciska - Garten Studio (Madárröpdé)

Tervezés éve:

2011-2014

Megvalósítás:

2015

25 ÉVES A VEMÉV-SZER

*Újabb profilokkal
bővültünk*

A Vemév-Szer jövőre 25 éves lesz. Öröm számunkra, hogy megélhettük a negyed évszázados kort, hiszen az építőipari szektor jó ütemben emészti fel a vállalkozásokat.

Vezetőségünk és munkatársaink külön érdeme, hogy nem csupán életben maradtunk, de ez idő alatt a régió meghatározó cégévé váltunk. Elmondhatjuk, hogy kiterjedt építőipari profillal, komoly telephellyel, széles körű gépparkkal, erős pénzügyi stabilitással vagyunk jelen a piacon.

Az elmúlt években a generálkivitelezés mellett újabb profilokkal bővültünk. Kapcsolt vállalkozásainkkal építőipari gépeket kölcsönzünk, épület-üzemeltetést biztosítunk, számottevő asztalosrészleget alakítottunk ki, és az ingatlanfejlesztés területén is nagyot léptünk előre. Ennek hangsúlyos példája a veszprémi Hangvilla.

Jelenleg 130 főt foglalkoztatunk, és több milliárd forintos éves bevételt produkálunk, tevékenységünket, szakmai felkészültségünket és sokszínűségünket azonban mégsem a számok, inkább referenciáink mutatják meg igazán. Számos iskolát, ipari üzemet, egészségügyi intézményt építettünk, temérdek műemléképü-

letet újítottunk fel. Olyan projekteket tudhatunk magunk mögött a teljesség igénye nélkül, mint a Veszprém Aréna építése, a füredi Vaszary Villa, az Eszterházy-kastély, a veszprémi Szent Mihály Székesegyház vagy éppen a Zirci Apátság rekonstrukciója.

Sokat fáradozunk azon, hogy az építőipari piac valamennyi szereplője elégedett legyen munkánkkal, üzleti filozófiánkkal. Minőségbiztosított folyamatok mentén üzemelünk és szem előtt tartjuk a környezettu-

datosságot, munkatársainkat folyamatosan képezzük, gépparkunkat folyamatosan fejlesztjük – megrendelőink értékelik 25 éves igyekezetünket. Nem utolsósorban remek visszajelzéseket kapunk a végfelhasználóktól, mindazoktól, akik az általunk emelt épületet belakják, elfoglalják.

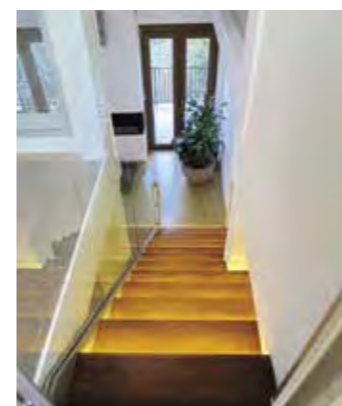
Célunk, hogy továbbra is a régió meghatározó építőipari vállalkozása maradjunk, és eltelt 25 évünket újabb negyedszázaddal duplázzuk meg. (x)

Vemév-Szer Építő- és Szerelőipari Kft.
8200 Veszprém, Pillér u. 11.
Tel: 88/423-033
E-mail: vemevszer@vemevszer.hu
Web: www.vemevszer.hu

Edzett üvegfalak,
keret nélküli nyíló
és tolóajtók,
egyedi méretű
zuhanykabinok,
üvegorlátok és járható
üvegfelületek

DUALGLASS

Egyedi zuhanykabinok:
Mala Garden, Regency, Atlantisz,
Aurora, La Riva, Liskay Pincészet

Tárolók, vitrinek:
Jurisics vár, Aquincum Múzeum,
Szántó Kovács János Múzeum

Üveportálok:
Vodafone, Dockyard, Játék-Vár

Dual Glass Kft.

2243 Kóka, Nagykáta út 133.

info@dualglass.hu

www.dualglass.hu

70/398-4845

ÜTKÖZÉSEK

Egy Kuruclesi úti házról

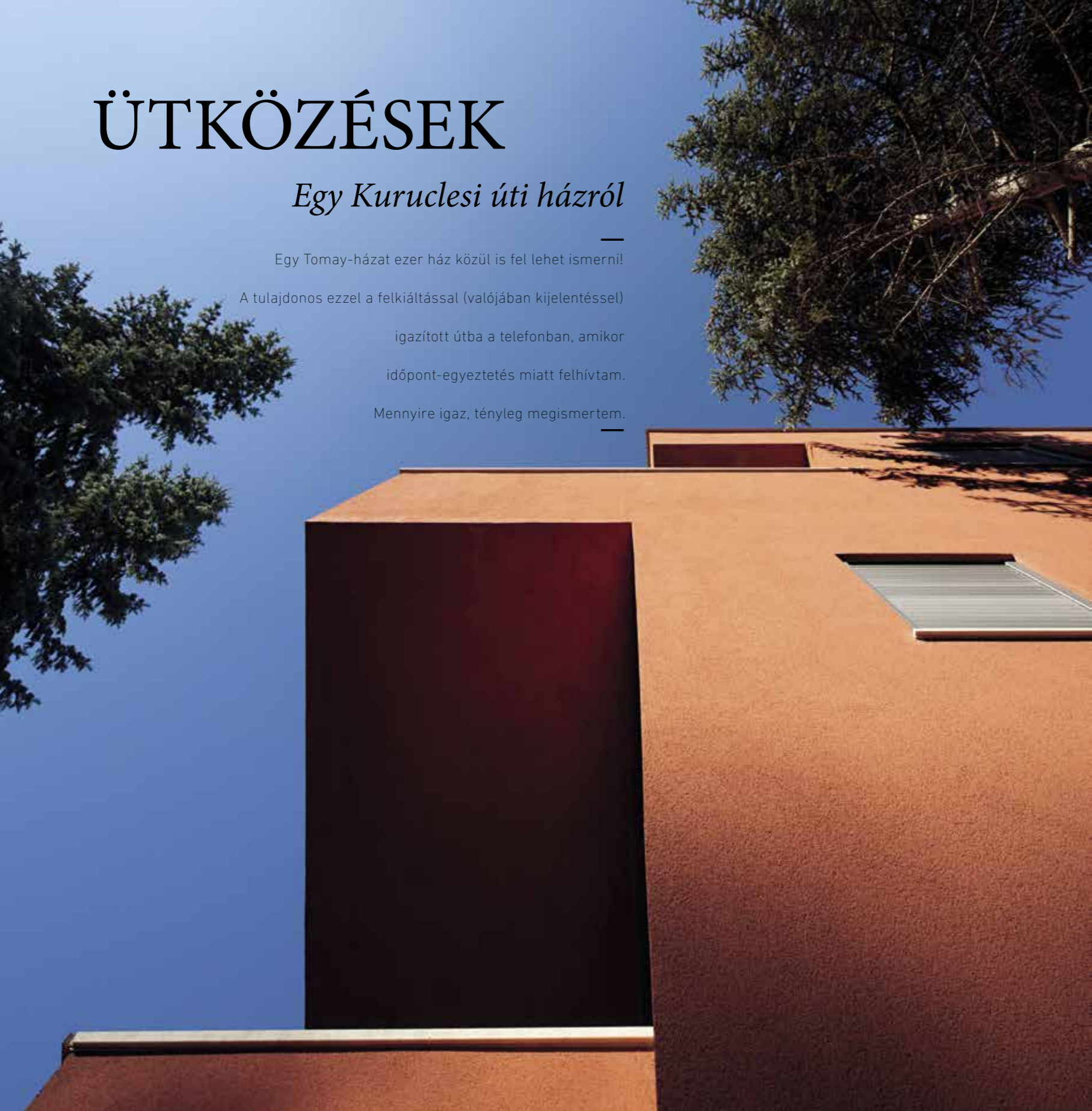
Egy Tomay-házat ezer ház közül is fel lehet ismerni!

A tulajdonos ezzel a felkiáltással (valójában kijelentéssel)

igazított útba a telefonban, amikor

időpont-egyeztetés miatt felhívtam.

Mennyire igaz, tényleg megismertem.

Szöveg **ÁRVAI ANDRÁS**
Építész **TOMAY TAMÁS**
Fotó **BUJNOVSZKY TAMÁS**

Valójában itt be is fejezhetném az írást, mert ez a mondat mindent elmondhat az épületről. De mégsem ennyire egyszerű a dolog, mert azt

nem mondhatjuk, ha láttál egy Tomay-házat, akkor láttad az összest. Érdemes felgöngyöltetni az életművet. Ha módszeresen elkezdjük egymás mellé tenni az épületeit, egy kirakós játékba csöppenünk, ahol az egyes elemek rendezgetése közben azt vesszük észre, hogy egy alternatív világ részei lettünk, egy nagy történeté. Egy olyan világé, amit érintetlenül hagyott minden építészetre kívülről jött hatás és építészeten kívüli megoldás, minden idegen elem, ami megzavarta a modern ideáit. Ebben a kirakósban minden egyes elem fontos, nélkülözhetetlen. Ha az életmű egységét nézzük vagy az egyes épületeket, akkor sem a Makoveczhez köthető szerves építészetet, sem a posztmodern, sem a szocreált nem fedezzük fel, mintha meg se történtek volna. Mintha a modern korral véget ért volna az építészeti idea kiteljesedése, ami klasszikussá válva, klasszicista módon tovább élt volna, tökéletesítve önmagát, újabb és újabb rétegeit kibontva, kialakítva önmaga mindenre érvényes történetét. Hogy ez az

kösban minden egyes elem fontos, nélkülözhetetlen. Ha az életmű egységét nézzük vagy az egyes épületeket, akkor sem a Makoveczhez köthető szerves építészetet, sem a posztmodern, sem a szocreált nem fedezzük fel, mintha meg se történtek volna. Mintha a modern korral véget ért volna az építészeti idea kiteljesedése, ami klasszikussá válva, klasszicista módon tovább élt volna, tökéletesítve önmagát, újabb és újabb rétegeit kibontva, kialakítva önmaga mindenre érvényes történetét. Hogy ez az

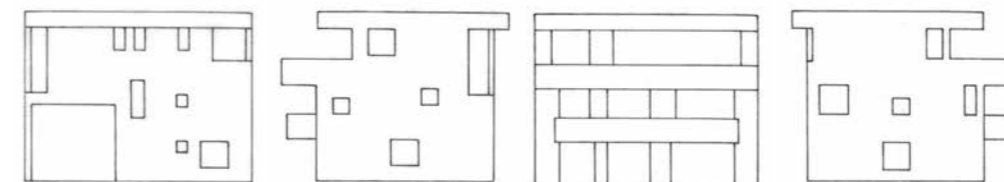
alternatív valóság igaz-e, jó-e, más kérdés, de ebbe belekerülni jó, egyszerűen élvezet ad.

Másfél éve az Építészfórumon tett közzé egy nyílt levelet a tervező, amiben beszámolt arról – tanulságképpen –, miként hiúsult meg egy balatoni nyaralóterv a helyi önkormányzat akaratával. Akkor, ott nem mellékelte, közszemlére kitéve az elbukott tervet. Hosszú kommentárfolyamat generált az ügy, amiben kirajzolódott egy nem várt ív, miszerint megítélheti-e a nagy nyilvánosság ezt az ügyet a terv ismerete nélkül, pusztán a tervező neve garancia-e arra, hogy a ház egy szakmai mércét csont nélkül megugrik? Utólagos állásfoglalás nélkül is kijelenthető, hogy Tomay életművét nézve igen, megítélhető. Nem a név alapján, hanem az életmű alapján.

Pontosan felmérhető lépésekkel halad előre, mintha csak a székét és vásznát helyezné át az egyik helyről a másikra a szemlélt tárgy körül. Tomay nem újító, bevallása szerint nem kísérletező alkat. Minden házból levetíthető az előző, ha mégis hiányzik egy elem a nagy képből, akkor annak feltehetőleg egy elbukott, íróasztalfiókban maradt terv az oka. Példaként említhető az Octogonban legutóbb bemutatott balatonfüredi nyaralója (OCTOGON 2015/6.)

Élénk, kiegészítő színek

A tervezés után sok minden megváltozott, emiatt az építész végül társasházzá alakította át a terveket

publikációban megelőzte a szóban forgó, Kuruclesi úti ház megjelenését – az építészeti sajátosságai miatt most kerülhetett bemutatásra –, tervezése viszont korábbra, 2006-ra datálható (a nyaraló 2008-as), emiatt annak szerves része, szükséges a megértéséhez is.

Az utóbbi évek munkáit tekintve elmondható, Tomay zsánerházakat épít, egy tehetséges, művelt középosztály életvitelének megfelelő tereket. Ez tudatos választás-e vagy kényszer, nem tudni. Az építetttel nem ez az első közös házuk, kapcsolatuk a korábbi, eredetileg a tulajdonos saját családja részére terveztette, de a tervezés után sok minden megváltozott, emiatt végül társasházzá alakította át a terveket.

Lassan dolgozik, aminek oka a tökéletesre való törekvés. Az utóbbi időkben élénk színekkel, keverve a kéket pirossal, narancssárgával, mint láthattuk a Daru utcában is (OCTOGON 2014/1.), ahogy már megjelentek a Csévi utcai társasháznál is. De az élénk színek nem valamilyen boldog életérés kifejezésére szolgálnak, kiegészítő színeket használnak, aminek a végeredménye akromatikus, szintelen érzést ad. Ez is a tökéletesre való törekvés, ami esetében nem szófordulat, minőségi jelző, hanem koncepcionális elem: Tomay, mint egy sakkjátékos, a tiszta, egyértelműen lezárt helyzetre törekszik, az adott feladatot pontosan, sakkmat-szerű helyzettel akarja zárni, tiszta táblán. A tervezés útja egy csata, ütközésekkel, konfliktusokkal. Tomay tökéletes házat akar csinálni. Hogy miért törekszik kérélhetetlenül a tökéletesre, ami sokszor viszi nehezen megoldható helyzetekbe? Intellektuális építészettel van dolgunk, ami a tapinthatatlant, az irracionális próbálja megfogni. Egyrészt az anyagok kiválasztása, a színek összhangja és a pontos arányérzék teszik

megbonthatatlan egységgé az épületeit, amiből érezhetően nehezen enged. Az arány még akkor is pontos, ha jelen esetben némi manierizmussal az egyes elemekkel azok végső határait tapogattja: a hátsó homlokzaton megjelenő határozottan megformált hátsó terasztömböket pont addig nyújtja el, hosszabbítja az erdő felé, hogy a súlypont még felismerhető legyen, mégis irracionálisan nagy hat az egészhez képest.

Nem konfliktuskereső építész, mégis úgy tűnik radikálisan fundamentalista, a környezetének tükröt tartó, a modern egyik utolsó felkiáltójele és titkos gyülekezőhelye. Ahol összegyűlhetünk, kisebb-nagyobb viták árán megérthetjük a nagy történetet, aminek így is, úgy is részesei vagyunk.

Építész tervező:

Tomay Tamás

Statikus tervező:

Farnér Magda

Tervezés éve:

2006-2009

Kivitelezés éve:

2009-2014

Beépített terület:

105 m²

Szintterület:

340 m²

Intellektuális építészettel van dolgunk. A fémlemezfedés PREFA Prefalz P.10 antracit lemezből készült

HÍRÖS-RÓNA

CÉGÜNK FŐ PROFILJÁBA TARTOZIK

- KÉREGERŐSÍTETT, BURKOLAT ILLETVE VIBROKERÁMIA ALÁ LEHÚZOTT
- NORMÁL ÉS EMELT SÍKPONTOSSÁGÚ
- ACÉLSZÁLLAL, MŰANYAG SZÁLLAL, ACÉLHÁLÓVAL, HAGYOMÁNYOS SZERELT VASALÁSSAL,

ILLETVE EZEK KOMBINÁCIÓIVAL ERŐSÍTETT LEMEZEK,

- HÉZAGMENTES, VÁGOTT HÉZAG MENTES VALAMINT HAGYOMÁNYOS VÁGOTT FUGÁS
- EXKLUZÍV SZÍNES ÉS DEKORPADLÓK ÉS
- HŰTŐRAKTÁRAK IPARI PADLÓINAK KIVITELEZÉSE,

VALAMINT

- SÁVOS TECHNOLÓGIAI KIALAKÍTÁSÚ ÉS NAGYTÁBLÁS
- ACÉLHÁLÓVAL, MŰANYAG, ÜVEGSZÁLLAL ÉS AZ ÚTÜGYI MŰSZAKI ELŐÍRÁSOK SZERINTI VASALÁSSAL KIVITELEZETT UTAK ÉS TÉRBETONOK KIVITELEZÉSE.

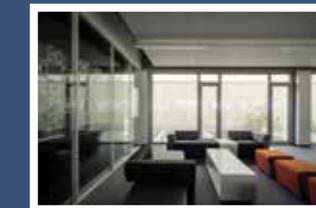
CÉGPOLITIKÁNK HÁROM FŐ ALAPPILLÉRE:

- MEGBÍZHATÓSÁG A FELADATOK TELJESÍTÉSÉBEN
- KIEMELT MINŐSÉG A VÁLLALKOZÁS ÉS KIVITELEZÉS TERÜLETÉN
- MEGBECSÜLÉS PARTNEREINKNEK, ALVÁLLALKOZÓINKNAK, BESZÁLLÍTÓINKNAK ÉS MUNKATÁRSAINKNAK

HÍRÖS-RÓNA ZRT.

H-6000 KECSKEMÉT, VÉRTES U. 5. TELEFON: +36/76/503-390 FAX: +36/76/503-399 EMAIL: TITKARSAG@HIROS-RONA.HU

25 éves lett a Confactor Kft. - a generálkivitelezés és nyílászáró gyártás szakértője

Tevékenységeink:

- műemlék épületek rekonstrukciója
- középületek, társasházak építése, felújítása, átalakítása generálkivitelezésben
- komplex energetikai korszerűsítés
- műanyag és alumínium nyílászáró gyártás

Referenciáink közül:

- SAREPTA Budai Evangélikus Szeretothon generálkivitelezés
- Mátraverebély Szentkút Nemzeti Kegyhely műemléki rekonstrukció és új épületegyüttes
- Budapesti Piarista Központ rekonstrukció
- Mentőállomás kivitelezés, Rákospalota Észak-Pesti Kórház
- Ipari épület kivitelezés, Törökbálint
- Electrolux bemutatóterem, Budapest
- Electrolux gyártócsarnok és irodaépület, Jászberény
- Prímás Pince műemléki rekonstrukció, Esztergom

CONFECTOR
ALAPÍTVÁ 1990

www.confector.hu

CONFECTOR Kft.
1037 Budapest, Pomázi út 11.
Tel.: 06-1-275-8963, fax: 06-1-397-5766
E-mail: confector@confector.hu

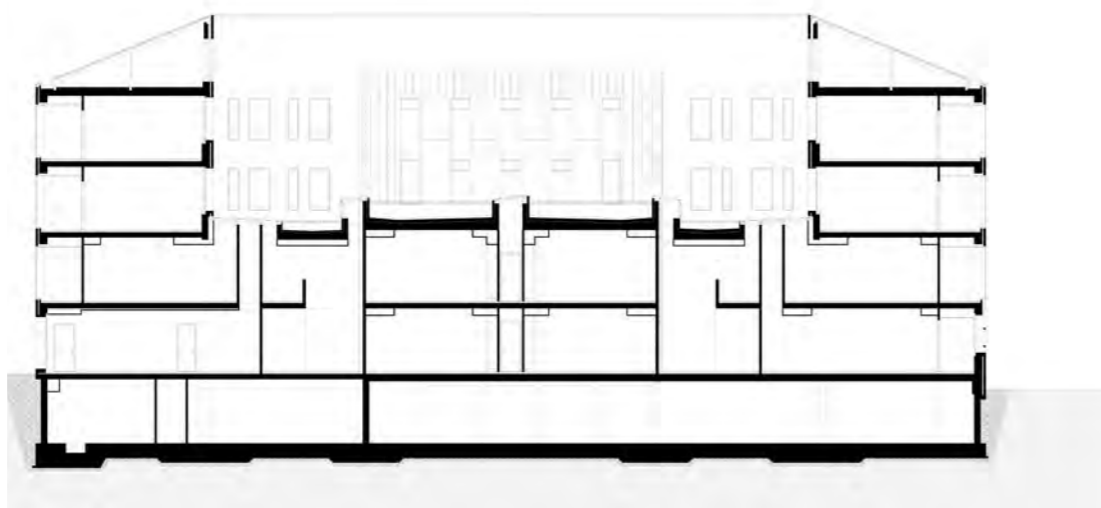
„VALAKI MEGRÁGALMAZHATTA JOSEF K.-T”

*A Debreceni
Járásbíróság
új épülete*

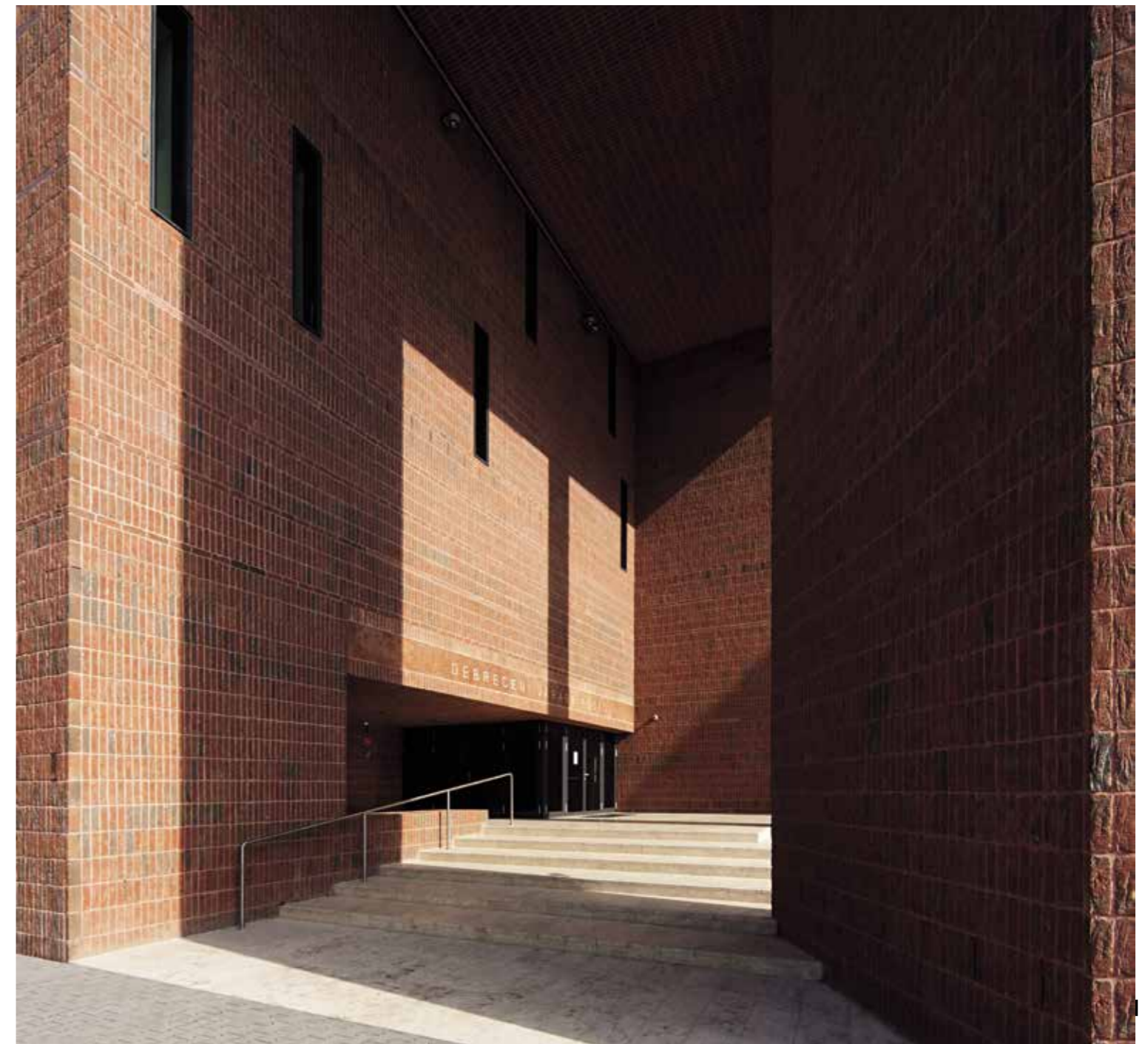
Ezekkel a szavakkal
kezdődik Kafka regénye,
ami a hatalom, a bürokrácia
és a jog szerkezetéről, valamint
az egyén kiszolgáltatottságáról és
szorongásáról szól. Érdekes *A per* című
regényt a belső terek leírása felől, az elveszettség,
az eltévedés és a hatalom pszichózisa felől olvasni.
Zárt folyosók, ajtók, lépcsőházak és szobák átláthatatlan,
megfejtethetetlen rendszere válik
a félelem metaforájává.

Szöveg MARTINKÓ JÓZSEF
Építész KOLLER JÓZSEF, CSATAI LÁSZLÓ,
PETHŐ LÁSZLÓ
Belsőépítész RÁDÓCZY F. LÁSZLÓ, TOLNAI ZSOLT
Fotó BUJNOVSZKY TAMÁS

Egy 2003-as meghívásos pályázat nyomán 2006-ban, Debrecenben felépült az Ítéltábla és Fellebbviteli Főügyészség új épülete. Noha Koller József vezető tervező, valamint Ifj. Csatai László és Földes László tervezőtársak munkáját egyöntetű kritikai elismerés fogadta, a tervezett harmadik tömb nélkül Debrecen új igazgatási negyede igencsak csonka képet mutatott. Akkor még nem készült el a nyugati kiskörút ide eső szakasza, ami a Tisza István utca - Antall József utca vonalában teremtett azóta új téri szituációt, ráadásul a Széchenyi utca és Arany János utca

Az Arany János utcai homlokzati szakasz némiképpen nyitottabb homlokzati megoldást kapott
Tekintélyt sugárzó a bejárati kapuzat tere, amit szinte zárt téglasíkok határolnak

közé ékelt hatalmas telek sarkán az ítéltábla-
ügyészség épület valóban magányosan ácsorgott.
Ez az „ácsorgás”, valamint a civis városban elvétve
megjelenő tégl-architektúra dominanciája felerősítette az épülettömb célzott zártságát, ridegségét.

Egy szűk évtized telt el azóta. Szeptember
közepén adták át az addig csonka kompozíció
második ütemét, vagyis a 2003-as nyertes pályá-
zatban megfogalmazott téri szerkezet végre
megvalósult. Az új járásbírószág több, mint tíz-

ezer négyzetméter alapterületű, ötszintes, har-
minchárom tárgyalóteremmel, elegáns kézi-
könyvtárral, teremgarázzsal, bírói irodákkal
rendelkezik. Alapvető külső karaktere, kézil-
vetett téglaboritása, jellegzetes ablakerei, hom-

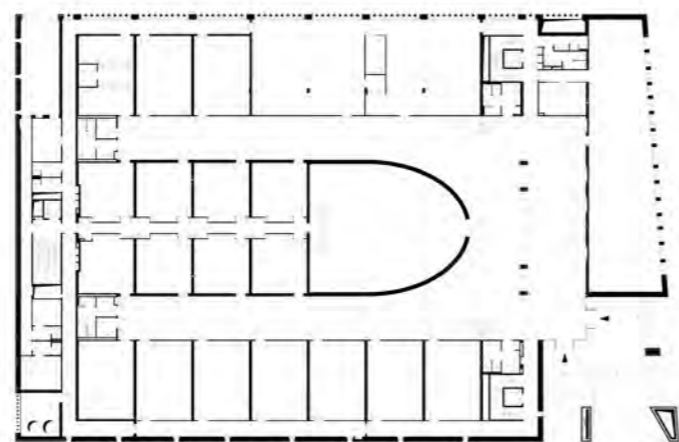
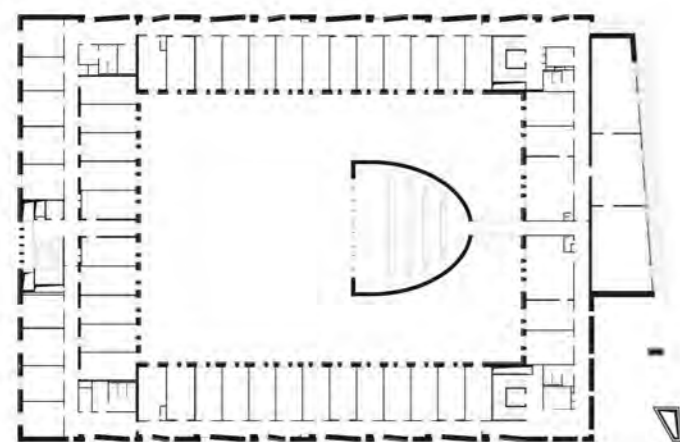
lokzati plasztikája, sarokkapuzata erős kapcsol-
atot teremt ugyan a két tagból álló korábbi
tömbbel, ugyanakkor annak féltetős megoldá-
sa, a két épületrész közötti szintugrás és kihar-
apás összességében dinamikusabb összképet
ad. Az újdonsült épülettömb tömörebb hatású,
fesz kontúrú alkotás, ahol csak a sarokmegol-
dás és az Arany János utcai homlokzati szakasz
ablakvariációja lazítja a rendet.

Ugyanez a feszesség és szabályozott, rideg, raci-
onális elrendezés a belső térben is megjelenik.
Tervezői alapelv volt, hogy a bírók és a vádlottak
úgy tudják a tárgyalótermet megközelíteni,
hogy még véletlenül se találkozhassanak össze.
Ez a folyosórendszer az egész épületet keretezi és
ezekre fűződnek fel a tárgyalók, míg a felsőbb
emeleteken a körbefutó folyosókeret a bírói iro-

dákat szervezi. A keret magjában egy nagyobb
központi tárgyaló, illetve a zöldtetős födémet
áttörő, a födémen ülő nagyvonalú könyvtár talá-
ható. Ez a könyvtár íves polcaival és padjaival,
valamint hatalmas, a belső tetőkeretre néző üveg-
homlokzatával maga a béke szigete, egy oázis.

Magazinunk 2006-os harmadik számában
Koller József interjút adott lapunknak az első
debreceni ütem átadása kapcsán. Egyfelől cso-
dálatosan beszél a tervező arról, ahogyan a kez-
deti „masszából”, „hatalmas téglarakásból”
szinte ösztönszerűen kinöveszti az épületet
a földből, ahogyan a téglákat, a kötéseket, a bálá-
zást, a köelemeket, mint „kottában a hangjegye-
ket” teszi a helyükre. „Mint a zene, a dallam
a kottában - a téglát is úgy rakom. Aztán valami-
kor belekerül egy falelem, akkor ott vastagabb

lesz, vagy éppen jön egy kis finom rész. Igazá-
ból a ritmus számít, és a téglával nagyon jól lehet
ritmust létrehozni. (51. old)” Másrésztől bor-
zasztó dolgokat mond arról, hogy „szándéko-
san nem vonatkoztattunk el a kortól. (...) Anyag-
használat és az épület jelentése tükrözze a mai
kor állapotát. (...) A debreceni bíróság most
olyan, hogy félni kell, hogy belőnek az ablakon.
(...) A bírók félnek. Kifelé tömörséget kell mutat-
ni. (...)“ Kafkai világ, karkai milió és díszletek
ezek. A két épület kemény és idegen test, ami
tökéletes belső logika mentén szerkesztett,
ugyanakkor ridegen elzárkózó, figyelmeztető
jel. A foucault-i modellben működő büntető,
kemény állam jelképe. Szomorú ezt így kimon-
dani, de a falakon belül és a téglákat látva szo-
morúság és szorongás fogja el az embert.

Elegáns híd köti össze a főépületet a tetőkeretbe komponált könyvtárral

A nagy tárgyalóterem az épület tengelyében, annak földszintjén áll. Ívelt kontúrja illeszkedik a fölötte lévő könyvtár kontúrjához

A nagy üvegablakkal a tetőkeret felé megnyíló könyvtár belső tere

Építész tervezők:

**Koller József, Csatai László, Pethő László
(Koller és Társa Tervező Kft.)**

Belsőépítéssel:

**Rádóczy F. László, Tolnai Zsolt (Pécsépterv
Stúdió Kft.)**

Tervezés éve:

2003-2004, 2012-2013

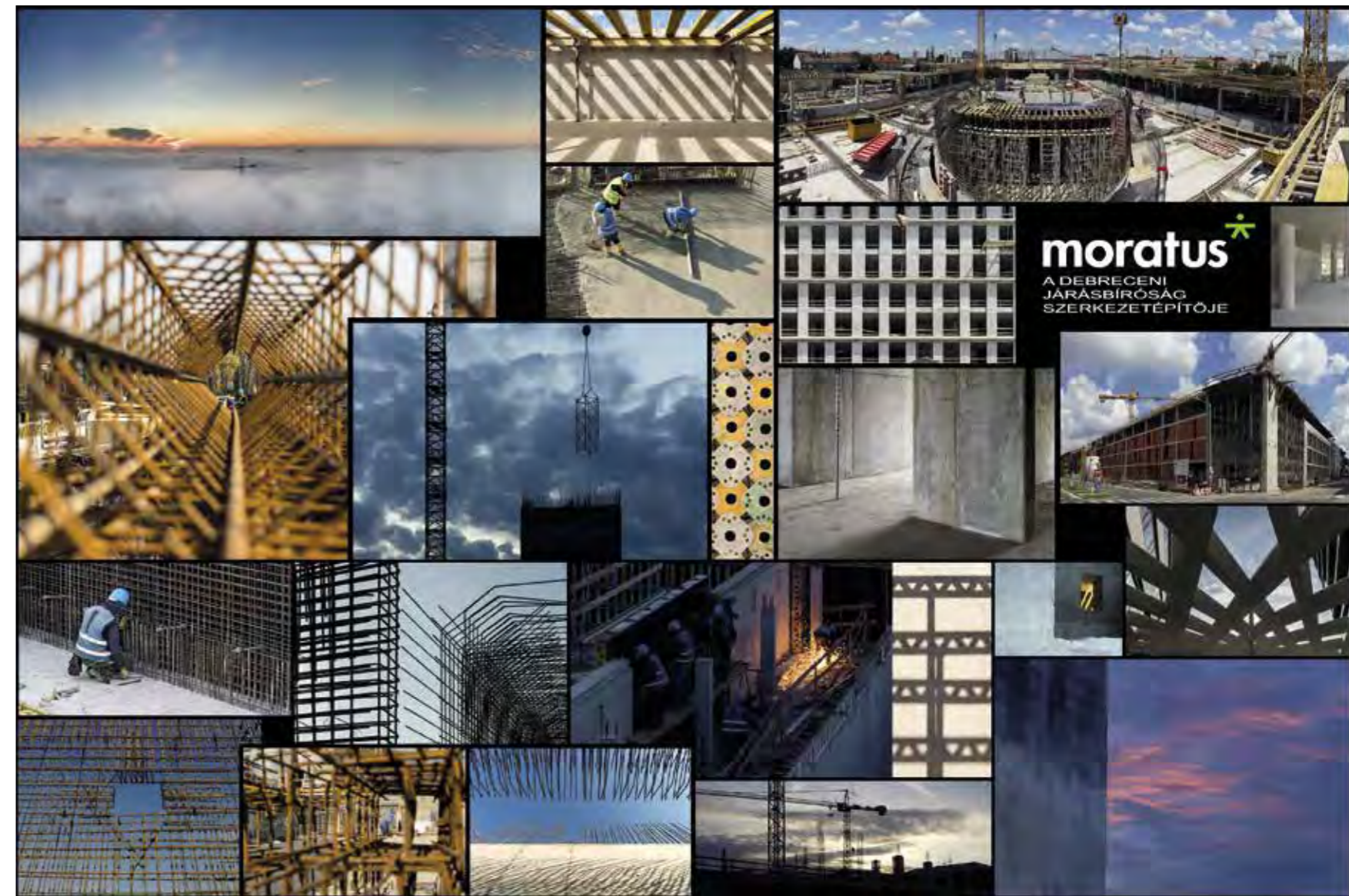
Átadás éve:

2015

Teljes beépített alapterület (nettó):

10 106 m²

Tetőbevilágító-sáv övezi a nagy tárgyalót a földszinti közforgalmi térben

Gyula Pándy Kálmán Kórház, Refin kerámia homlokzatburkolat

Szent György Kórház Székesfehérvár, Kerlite nagytáblás burkolat

Szent György Kórház Székesfehérvár, Decoba kapaszkodó rendszer

Starschema iroda Budapest, mFLOR design pvc burkolat

Prezi iroda, Budapest, NORA gumiburkolat

**MINŐSÉGI BURKOLATOK MINDENKINEK
IMMÁR 22 ÉVE a Mészáros és Társától**

További referenciáinkat, illetve részletes információkat
a forgalmazott termékeinkről az alábbi weboldalon talál:

<http://www.meszarosestarsa.hu/referenciak>

Mészáros és Társa Kft.
1135 Budapest, Zsinór utca 27. / Tel: 06-1-320-92-47, 06-20-329-46-19
www.meszarosestarsa.hu

**MR & co. Trading Ltd.
Mészáros és Társa Kft.**

FÉNYLÉNY

A Bige Holding új irodaháza Nyíregyházán

2015 a „megtalált tárgyak”-éve volt a NARTARCHITECTS számára.

Nyilván némiképpen a véletleneknek is köszönhető módon három olyan projektet publikált az iroda idén,

amelyekben közös a rátalálás, a felfedezés, a megértés és értékelő átalakítás mozzanata.

A Málnai-villa és Galyatető turisztaháza, kilátója után nemrégiben befejeződött egy irodaház építése, Nyíregyházán.

Az Eco-Clean zsaluziákat a WAREMA szállította

Szöveg MARTINKÓ JÓZSEF
Építész, belsőépítész KOVÁCS CSABA,
VITÁRIS LÁSZLÓ
Fotó BUJNOVSZKY TAMÁS

Három hasonló projektről beszélünk, de paradox módon ez a hasonlóság végeredményben éppen a különbségeken keresztül érthető meg. Három egymástól távoli műfaj, stílus, építési idő és funkció. Más az átalakítás, átszellemítés mértéke e három esetben, mint ahogyan más és más az átformált anyag, tér és szerkezet minősége is. A két korábbi projektről szóltunk már az év folyamán, további összehasonlítást kerülve ehelyett az időben utolsóról, a Bige Holding nyíregyházi székházáról ejtsünk most szót. Az elmúlt két és fél évtizedben idehaza felépült milliányi irodai négyzetméterből elvéve akad olyan, aminek az építészeti minősége vetekszik a legjobb középületek, legjobb villaépületek színvonalával. Talán nem löjünk le a poént, ha már a bevezetőben csodálatunknak adunk hangot, mert a Bige-ház ilyen.

Annak ellenére könnyű elképzelni az új irodaház építésének kiinduló állapotát, hogy a városi panelsorok közé ékelődő lepusztult, elhagyott szolgáltató épületeken, egykori válla-

lati, vagy tanácsi épületeken már meg sem akad a szemünk. Építészeti hulladéknak tekintjük ezeket, amik toldott-foldott-koszlott kisvállalkozások linóleumos székhelyeként, vagy csiricsaré ázsiai boltként vegetálnak a rendszerváltás óta. Könnyű elképzelni mondom, hiszen az átépítés szomszédságában négyemeletes panel bérházsor, buherált büfésor, átellenben egy jellegtelen sokemeletes kollégiumépület, valami kerítéses trafóház található, illetve a semmibe futó Kórház és Árok utca elegyes épületállománya jól illusztrálja a kontextust. A tervezők mutattak néhány felvételt, ami bontás közben készült az eredeti épületről, illetve jelenleg is az eredeti állapotot látható a Google Street View-n. Nem állítom, hogy repes az ember szíve. A városi tér legrosszabb formáját mutatja. Valami történik a színekkel is. Verőfényben is szürkén dereng minden. Ez a szürke derengés sok mindenre választ ad az áttervezés alapgondolatával kapcsolatban is.

Térjünk vissza a „talált tárgyhöz”, ehhez a hetvenes években gyenge építészeti minőségben, előre gyártott vasbeton pillérvázra, mezőpanel-rendszerben, alacsony belmagassággal, komor belső udvarral épült egyemeletes házra, aminek átépítését a megrendelő úgy kívánta megvalósítani, hogy a tervezőknek a vázszerkezet mellett

a lépcsőház és udvar elhelyezkedését is adott-ságnak kellett tekinteni. Úgy vélem, hogy a Nart építészeti munkái kapcsán a fragmentum, „a maradék” megértéséből és építészeti analíziséből fakad a siker. Ebben az esetben a bontás után tökéletesen bebizonyosodott, hogy a megtartandó pillérváz kijelöl egy absztrakt téri dimenziót, aminek az áttörtsége, a szerkezeti sűrűsége megfelelő arra, hogy egy transzparens, fénnel átjárt, fénnel átítható irodai tér jöjjön létre. Így a sötét belső udvar egy üvegteretó alatt olyan átriummá változott át, ami a pillérváz emeleteket, a hangszigetelt üvegfalakkal elválasztott irodák belső terét fénnel tölti fel.

A városi környezet szürke derengéséből belépve a hófehér recepció terébe, majd tovább menve a földszinten olyan érzésünk van, mintha nem is belső, határolt térben járnánk, hanem valamilyen „asztrálestben”. Noha ott jártunkkor lapos szögben, fáradtan, a felhők közül imitt-amott kikandikálva sütött az őszi nap, mégis olyan fényélményben volt részünk, ami rendkívüli az irodaház műfajában. Tévedés ne essék, nem orvosi sterilitásról, minimalista designról beszélünk, üres fehér síkokkal derített terekről, hanem a belső téri adottságok helyes és világ-színvonalú építészeti átértelmezéséről. Lenyűgöző, ahogyan a bútorok, az ablakok lamelláinak megnyúlt árnyékai finoman végigsimították a belső teret. Hétféle volt. Az iroda szinte üres. Készítettem néhány fekete-fehér felvételt, mert

◀ A parapetek révén a tervezők játszottak a szintek optikai magasságával is. Ha teljes felületükben felhúzzák az árnyékolókat, akkor áttetsző üvegdobozzá válik az épület

az árnyékok mintha egy régi *film noir* díszletbe repítettek volna. Amit azon a délutánon a fény és az épület „művelt” egymással az képzőművészeti magasságokban járt.

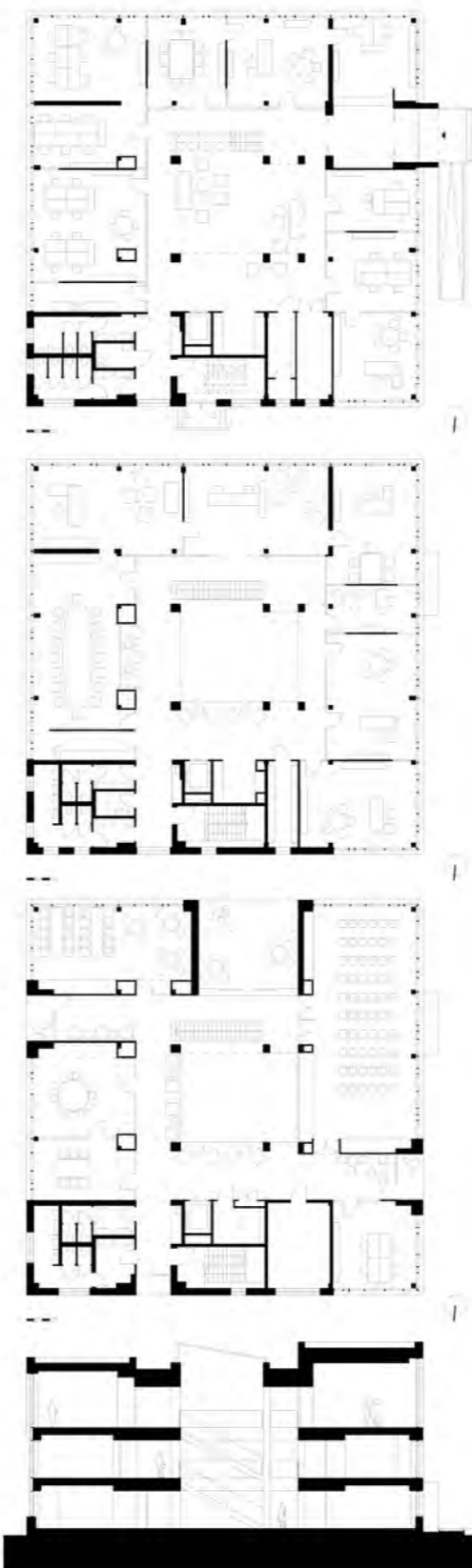
A belső fényből értjük meg azt is, hogy miért is áll olyan jól ennek az épületnek a „mocsárzöld” köburkolat és a speciális öntisztuló bevonattal ellátott, háromféle szűrkeezüst színű külső árnyékoló, amit egyébként, noha automatika vezérel, de az egyes irodákból ki-ki az igényeihez alakítva nyithat, vagy zárhat. Ez a színezés és ez a nagyvonalú anyaghasználat ugyanis amellett, hogy jól kezeli a környezet szűrkeségét, masszív, anyag-szerű külső megjelenést is sugall, ami szép ellen-

pontja a belső tér anyagtalanságának. Kétúró építészeti fogás, ahogyan a harmadik, vagyis az acélvázakkal az épületre épített szint belmagassága épp annyival növekszik, hogy az még ne okozzon tömeg-ritmikai problémákat. Ráadásul a legfőbb szint „húsosságát” finoman „faragja vissza” az a négy terasz, ami egyébként ugyancsak fényszivattyúként is funkcionál.

Mivel az épület építészeti értékének legfőbb kulcsa a belső fény, illetve egyébként is munkaterületről, munkahelyekről van szó, ezért a mesterséges megvilágítás, az épületautomatikai rendszeren keresztül folyamatosan a külső fényviszonyokhoz szabályozott, 100 százalékban

LED-világítás is rendkívül magas színvonalon valósult meg. Ugyanez mondható el a levegős hőszivattyús, mennyezeti és fali hűtés/fűtés biztosító gépészetre is.

Végül a belsőépítészetről még egy szó. Sokféle trend csapong napjainkban az irodák tereiben. Itt az elsődleges szempont az esztétikai maximum, a minőség és a stabilitás volt. Annyi éretlen, szeszélyes, „pattanásos pop-up” iroda után, olyan jó érzés valódi, átgondolt, „felnőtt” térben járni, aminek a teakonyháktól, az étkezőig, a beépített bútoroktól az irodai székekig minden részlete a tervezői gondosságot és igényességet sugározza.

Oldalról zseniális látványt nyújtanak az üvegkorlátú lépcsők, amik szerkezete papírvékonyaságú

Ez a látvány fogadja az érkezőt

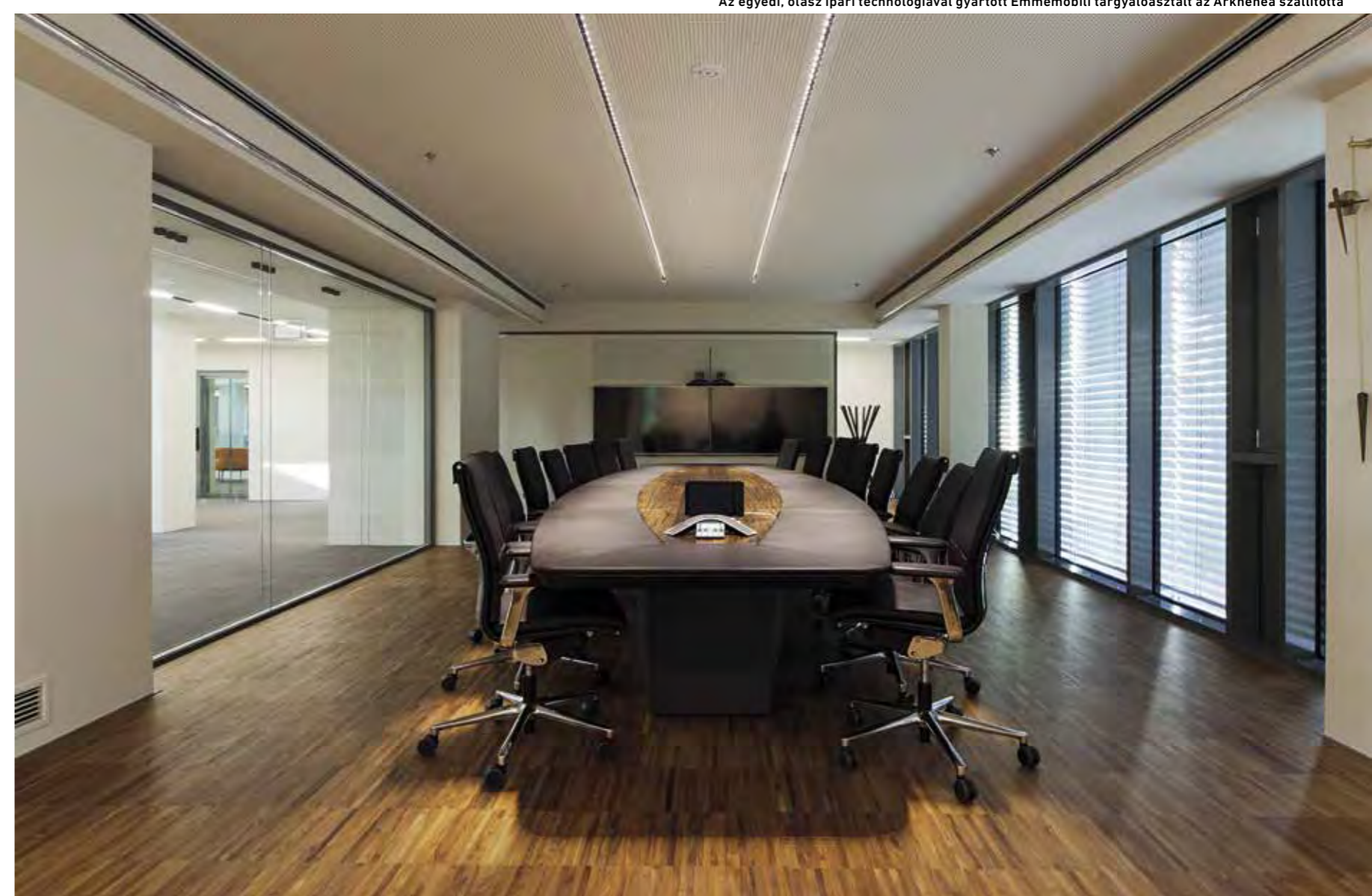

A belső térben is nagyon fontos a transzparencia, minden térből minden térbe átlátunk

Fényjáték a dupla belmagasságú emeleti előadóban

Az egyedi, olasz ipari technológiával gyártott Emmemobili tárgyalóasztalt az Arkhenea szállította

Az épület eredeti tervezője:

Keletterv (1970-es évek)

Jelenlegi rekonstrukció/fejlesztés vezető építész tervező:

Kovács Csaba (NARTARCHITECTS)

Építész munkatársak:

**Vass-Eysen Áron, Bartha István,
Szenhe Ágoston, Kakasi László,
Debreczeni Péter, Molnár Péter**

Belsőépítész tervező:

Kovács Csaba, Vitáris László

Belsőépítész munkatársak:

**Gyuris Eszter, Taliánné Csizmadia Anikó,
Molnár Péter**

Tervezés éve: 2012-14

Átadás éve: 2015

Szintterület (nettó): 1700 m²

interiordesign
arkhenea showroom
made in italy your space
furniture simple

Design és technológia egyénre szabva a Bige Holding Irodaházában.

Cégünk, az Arkhenea Kft. a felsővezetői, az operatív és a közösségi terek bútorzatát, illetve tapétaajtókat, falsíkba záródó tűzgátló ajtókat és üvegajtókat szállított be a projektbe.

A végeredményt egyedi megoldások, kifinomult részletek és minőségi anyag használat jellemzi, az az olasz Emmemobili, a Frezza, az ICF és az Arper bútorai a megrendelői igényekre szabva jelennek meg a térben.

Ennek legszebb példái az Emmemobili egyedi tervek alapján gyártott, multimédia rendszerrel felszerelt tárgyalóasztala, vagy épp a Frezza eltérő textúrákat, így sycamore furnért és bőrt társító nem mindennapi bútorai.

Míg a felsővezetői irodák unikális megoldásai a funkcionalitás mellett a személyre szabott megjelenésről szólnak, addig a közösségi terek Arper bútorzatát a minőségi design és a magas műszaki tartalom mellett a fenntarthatóság jellemzi.

Cégünk a designbútor gyárak képviselője mellett innovatív beltéri nyílászárómárkák képviselőjét is ellátja, falsíkban záródó, filigrán megjelenésű alumínium tokos ajtóink a legmagasabb belsőépítészeti igényeknek felelnek meg.

Feladatunk nem kevesebb, minthogy megvalósítsuk az Ön igényeit, legyen szó bútorokról vagy épp nyílászárókról.

Arkheia csapat

Rimadesio
Cover
Freestanding

Elérhetőségeink:

06-1-302-8150; 06-30-302-8150

arkhenea@arkhenea.hu

www.arkhenea.hu

ÉPÜLET ÚJRAGONDOLÁSA

Schüco rendszerrel

A Bige Holding Csoport nyíregyházi irodaházának felújításánál és bővítésénél a homlokzati nyílászárók kiválasztásakor a kivitelező a Schüco rendszer mellett döntött.

A homlokzati kialakítást három anyag határozza meg, kőburkolat, üveg és porszórt alumínium. Bár az építész a kőburkolattal az épület keretbe foglalta, a köztes felületen a strukturális függönyfallal egy nagy üvegsíkot határozott meg, fix üvegtáblákkal.

A függönyfalaknál függőleges és vízszintes porszórt alumínium csíkok jelennek meg a homlokzaton. A vízszintes csíkok a függönyfal elé szerelt árnyékoló dobozai. A függőleges csíkok a strukturális függönyfal síkjában látszanak. Ezekben a csíkokban helyezték el a szellőző szárnyakat, mellyel a helyiségek szellőzését oldották meg. A szellőző szárnyak beépítését nehezítette az az építészeti követelmény, mely szerint a szellőző szárnyak a strukturális függönyfallal egy síkot kellett, hogy képezzenek mind a tok, mind

a szárny kialakításában. Erre a komplett követelmény rendszerre adott megoldást a Schüco AWS VV szellőzőszárnya.

A Schüco szellőző szárnyak 3 standard méretben 170, 250 és 300 mm szárny szélességben kaphatók. A profilok 65, 70, 75 és 90 mm-es beépítési mélységben állnak rendelkezésre. Beépíthető minden Schüco tokprofilba, azaz az AWS, AWS BS, és AWS WF rendszerekbe, továbbá függönyfalba ablak elemként. A szárnyak magassága 750 mm-től, akár szint magas 3000 mm-ig terjedhet. A szellőző szárnyak vasalata rejtett Schüco Avanteo Simly Smart rendszerből készül, igény szerint nyitáshatárolóval.

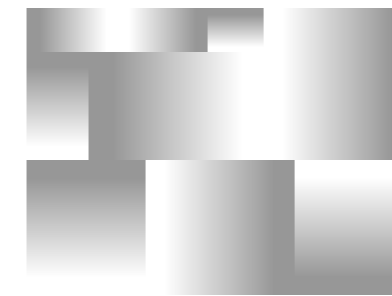
Ezen irodaház esetében is elmondhatjuk, hogy az ALUKÖNIGSTAHL által forgalmazott SCHÜCO rendszerek olyan korszerű és környezetbeilleszkedő szerkezeti megoldásokat biztosítanak, amely az esztétikai megjelenés mellett lehetővé teszik az adott homlokzat funkcionális megújulását és maximálisan kiszolgálják a velük szemben támasztott igényeket. (x)

SCHÜCO

ALUKÖNIGSTAHL

www.alukoenigstahl.hu

DESSO

A Tarkett Company

• DESSO SZŐNYEGEK KIZÁRÓLAGOS
KIS- ÉS NAGYKERESKEDELMI FORGALMAZÁSA

járható megoldások

CERA - KERESKEDELMI ÉS KIVITELEZŐ KFT.

1036 BUDAPEST, BÉCSI ÚT 57-59. I. EM.

TEL.: 06-1/250-1420, 250-1422

FAX: 06-1/250-9091, E-MAIL: CERA@CERA.HU

WWW.CERA.HU

WAREMAGYARORSZÁG ÁRNYÉKOLÁSTECHNIKAI KFT.

1024 BUDAPEST, KIS RÓKUS U. 17-19.

TEL.: +36 1 212 1111, MOBIL: +36 20 444 3 444

PRÉMIUM ÁRNYÉKOLÓK

építészet : környezet : innováció

epiteszforum.hu

ALANY ÉS ÁLLÍTMÁNY

„Parazita építészet”
és ipari tökéletesség Óbudán

Lelkesítő élmény látni, ahogyan egy óbudai parkolóban randevút ad egymásnak a világ építészetelméleti gondolkodásának két meghatározó irányzata. Az elmúlt tíz-tizenöt évben ugyanis az ipusztériális esztétikum újra felfedezése, illetve a mérnöktudományokban megjelenő biotechnológia látványos eredményeket hozott a kortárs építészet terén.

Szöveg **MARTINKÓ JÓZSEF**
Építész **KESZTHELYI KRISTÓF**
Fotó **BUJNOVSZKY TAMÁS**

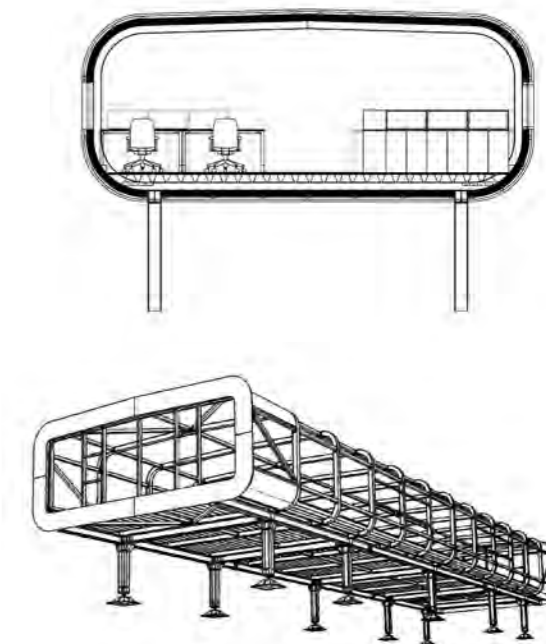
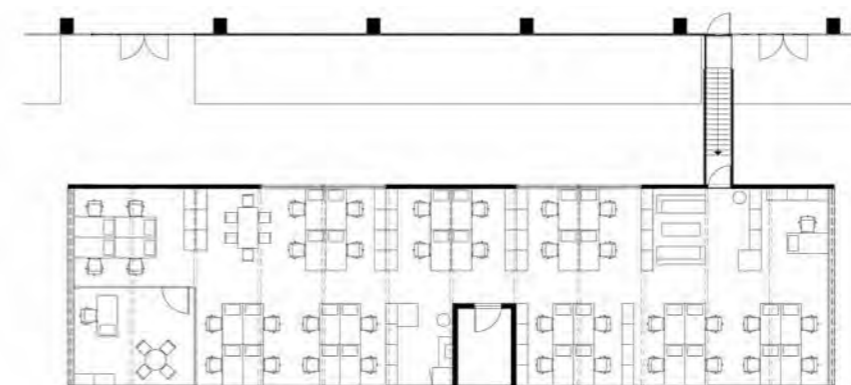
Idehaza egyáltalán nem triviális, hogy az újdonsült építészeti alkotások együtt képesek rezonálni bármiféle korszerű építészetelméleten alapuló koncepcióval. Egyfajta kiüresedett poszt-high-tech funkcionalizmus, illetve a lokális építészeti felfogás szellemi kereteibe próbálnak idehaza sokan beletalálni, vagy egyszerűen csak szellemi áramlatoktól függetlenül, saját korábbi épületeikre reflektálva alkotnak új házakat. Néhány kivétel ugyan akad, de a kísérletezés, a friss szellemiségre való törekvés igen ritka.

Éppen ezért hatott üdítően látni, hogy egy szükségmegoldás apropóján, olyan építészettel lehet Óbuda ipari övezetében találkozni, ami

mindenképpen figyelemre méltó. Történt, hogy az idén húszéves Market Építő Zrt. új irodaházába (OCTOGON 2014/1.) új divízió számára kellett helyet találni, amit úgy tudtak a legegyszerűbben kivitelezni, ha az egyik részleg átmenetileg „kiköltözik” a főépületből.

Szükség volt tehát olyan könnyen építhető, majd adott esetben mobilizálható egységre, ami képes ezt az átmeneti kapacitásigényt felvenni, ugyanakkor jó minőségű munkateret biztosít a dolgozók számára. Nehezítő körülmény volt, hogy bővítésre nincs elegendő terület az irodaközpont telkén és nem lehetséges a parkolóhelyek számának csökkentése. Ráadásul

a főépületben az irodai üzemzerű működést nem lehetett megzavarni nagyobb munkálatokkal. Így végül egy olyan parazita struktúra mellett döntöttek, aminek energia- és közműigényeit a főépülethez, mintegy anyaszervezethez kapcsolódva biztosítják, miközben helyigényét a szerkezet megemelésével oldják meg. Végeredményként a parkoló területén egy lábakon álló lényt látunk, ami köszönhetően a két véghomlokzat üvegfalának, tökéletesen transzparens, elegáns megoldással nyílik a külvilág felé, miközben minden építészeti csomópontjában az ipari esztétikum csúcstermékére, egy formatervezett tárgyra emlékeztet. Ez a félig élőlény-

Tágas, világos, funkcionális belső munkatér

ként egy másik szervezettel szimbiózisban élő szisztéma ugyanakkor moduláris is, vagyis úgy tervezték, hogy az ideiglenes használat után az újrahasznosítása is egyszerűen megoldható legyen. Az épületben csak csavarozott kapcsolatok vannak, így keretekre bontható az épület, ekként a későbbiekben egy-egy építkezésen akár

felvonulási épületként is hasznosítható. A 2000-es évek derekától *Michael Rakowitz*, *paraSITE* projektjétől, *Tadashi Kawamata* faépitményén át egy sor kísérleti projekt törekedett arra, hogy a már létező városi infrastruktúrára települve, a hulladékenergiákat és hulladéktereket újrahasznosítva hozzanak létre élhető

zónákat, új városi réteget. Modularitás, szimbiózis, újrahasznosítás, designszemléletű-tervezés. Olyan kulcsfogalmak és elvek ezek, amikkel Hollandiában gyakrabban, idehaza ritkábban találkozhatunk. Éppen ezért lelkesítő az, hogy ebben az esetben egy nagy lépéssel közelebb került Európa.

A stílus mellett a közös színezés is erősíti az „anyaépület” és a „parazita” közötti kapcsolatot

CSARNOKVIZIT

Régen és ma a Klauzál téri vásárcsarnok

A hetedik kerület szíve volt a Klauzál tér, leánykori nevén

Stephans Platz, 1874-1907 között István tér.

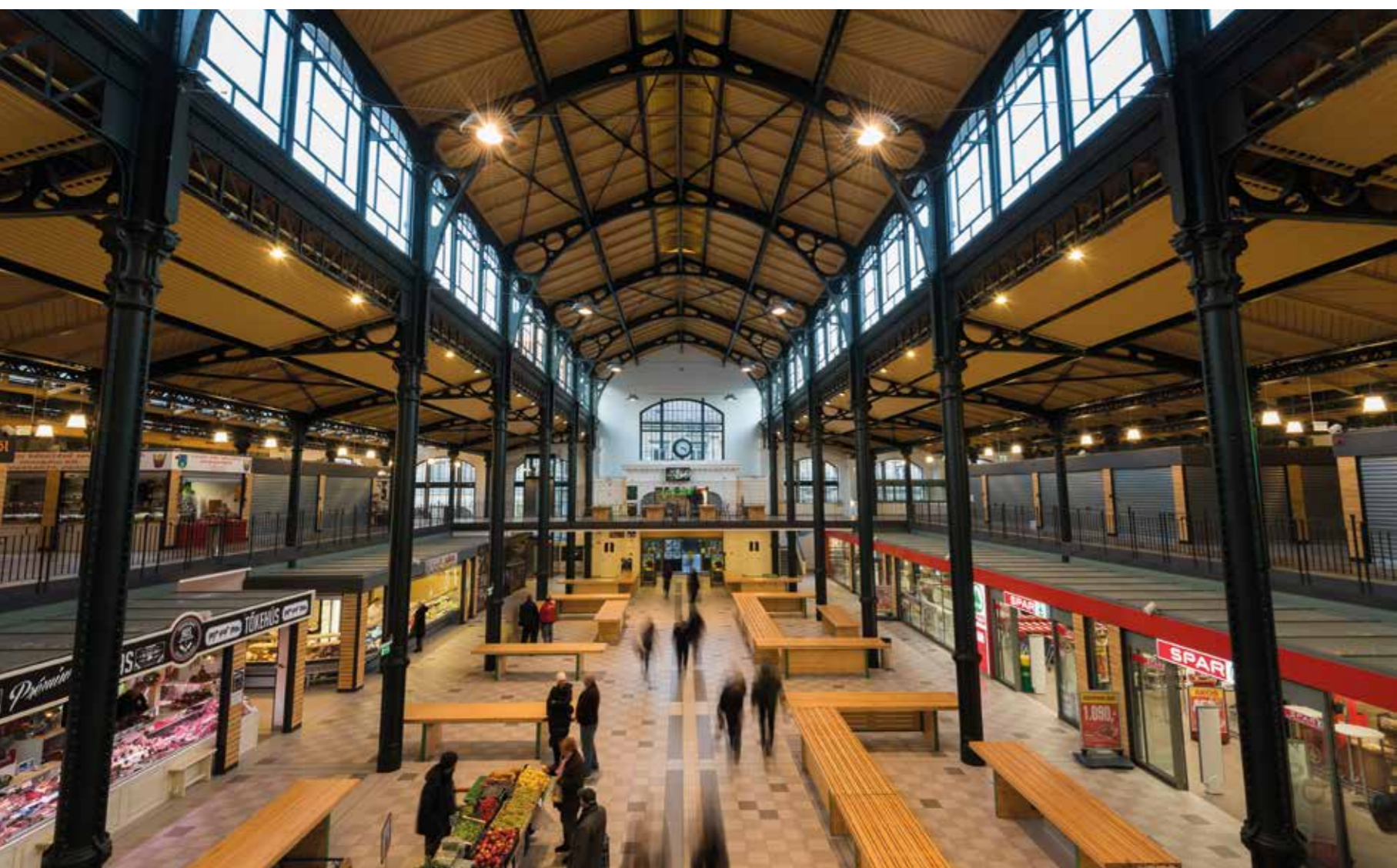
Járt itt régen villamos, színház is működött.

És a vásárcsarnok, ami persze hivatalos megnyitója, 1897.

február 15. óta is lényegében folyamatosan üzemel.

Mostantól megújulva olyan lehetőségekkel,

amik révén újra a kerület centruma lehet a Klauzál.

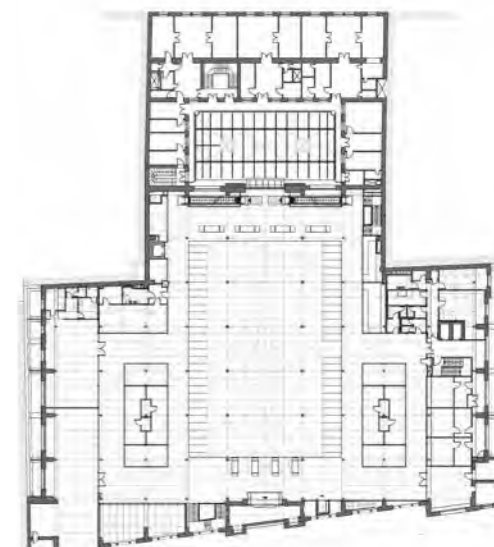
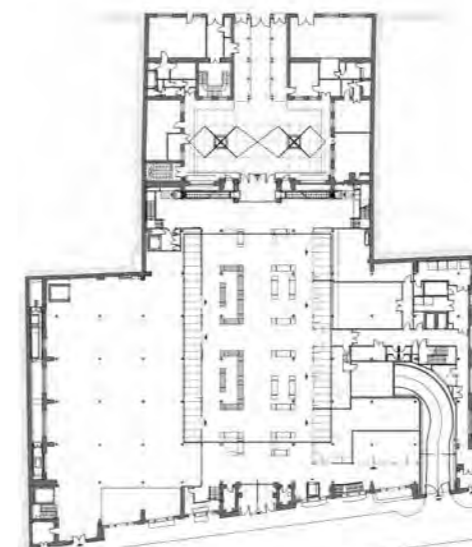
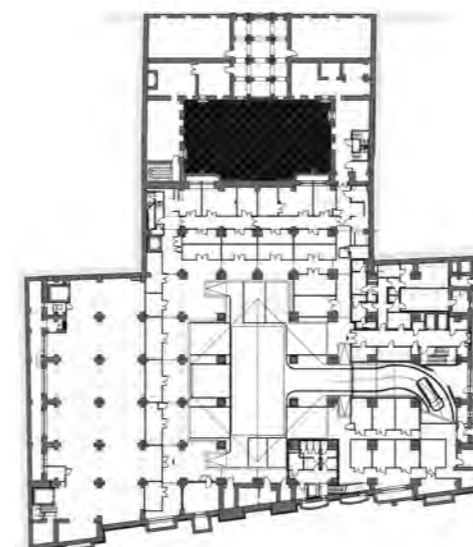
Az új fémlemez-fedés részlete a mellékhajók sheed-tetőjén

Szöveg **MOLNÁR SZILVIA**
Építész **KUN ZOLTÁN**
Fotó **BORSOS MÁTYÁS**

Mint az Kun Zoltán és munkatársainak, a jelen rekonstrukciós bővítés tervezőinek építészettörténeti dokumentációjából meg tudható: feltehetően németországi, egészen pontosan berlini vásárcsarnokok adták a mintát egykor a Klauzálhoz, legjobban az ún. Berlini 9. számú csarnokhoz hasonlít a telepítése, valamint a csarnok és a lakóház kapcsolata okán.

1884 márciusában fogadták el a javaslatot vásárcsarnok létesítésére a téren és Czigler Győző építész, műegyetemi tanár javaslata alapján jelölték ki az épület pontos helyét, amelyet négy telek kisajátításával, összevonásukkal nyertek. A szabálytalan T alaprajzú, alapincézett, öntöttvas oszlopos, acél tetőszerkezetes csarnoktérrel kialakított épület tervezése és kivitelezése 1893-1897 között zajlott. A vásárcsarnok eladóterét az Akácfa utcai oldalon építették fel, az István téri oldalon pedig a függőfolyosó, négyszintes (fszt. + 3 szintes) bérházat. A terv az volt, hogy a bérház bevételeivel csökkentik az árulhelyek bérelti díját és az élelmiszerárakat (a lakó-

épülettel kapcsolt vásárcsarnok-épület nem ismeretlen ebben a korban), de az 1893-as engedélyezési terven látható, hogy kávéházat és éttermet is terveztek az épületbe, téri bejárattal. Biztosan nem tudható, hogy ki volt az épület építész tervezője, a korai terveken még Kommer József, a kivitelieken Klunzinger Pál aláírása szerepel. A tervezést Krátky János vezette és felügyelte, ő az, aki ugyanezen időben épülő több fővárosi vásárcsarnoknál is együttműködő volt; a kivitelezésben 26 különféle vállalkozó vett részt. Az 1945 után államosított csarnokot és lakóépületet 1986-87-ben újjátették föl és építették át (építész tervező: Kovács Sándor/Szövterv),

Renovált főbejárat rész

sajnos az ezt megelőző állapotról csak néhány fénykép maradt fenn. Ekkor a csarnokból hipermarket lett: az épületek külső homlokzatait nem érintette az átépítés – csak a légudvarra nézők módosultak kissé –, az eredeti nyílászárók java része megőrződött, miként az acél tartószerkezet és tetőszerkezet szintén. A lakóépület udvarára ekkor pavilonok kerültek, a csarnok két oldalhajóterét galériával, s az azokat összekötő, keresztirányú „híddal” bővítették, a pincét és a földszintet összekapcsoló: áruszállító liftet építettek a Dob utcai udvari szárnyba – hogy csak a leglényegesebb átalakításokat említsük. Ebben az időben létesült az udvari homlokzat tetőépítménye is, ami a kazánház elhelyezését szolgálta, a földszinten pedig gázfogadó létesült, ezek „tükrözik” az akkori idők elhibázott gondolatát: a csarnoktér teljes kifűtésének (!) igényét.

Kun Zoltán és munkatársai számára a jelen rekonstrukció és átalakítás programjának alapját lényegében az épület értékeinek védelme és a hasznosítás határozta meg: a csarnok földszintjének közel ezer négyzetméteren (plusz értelemszerűen az angoloknak révén bevilágított, átszellőztetett pince kapcsolódó részén) a Spar élelmiszer-áruház működik majd, a további részekben hagyományos piaci működést kíván megvalósítani az önkormányzat. Ennek építészeti megfogalmazását – örül e sorok szerzője, hogy leírhatja ezt – az építészekre bízta. Kun Zoltánék alapos dokumentáció és állapotfelmérés után úgy döntöttek, hogy mindent, ami

megőrizhető a régmúltból, azt renoválják vagy rekonstruálják, például a ,87-ben épített galériát lebontották ugyan, de korszerű formában újra galéria épült. A renoválás révén eredeti szépségükben láthatóak mostantól a homlokzatok, a tetőzet, a funkciókijelölést követően pedig, mivel a Spart – a Klauzál tér felől nézve – a csarnoktér bal oldalára pozícionálták, lehetőség nyílt arra, hogy a tér egykori vertikális és horizontális jellege, áttekinthetősége, tágassága ismét főszerepet kapjon. A földszinten és a galérián egységes arculattal 50-150 négyzetméter közötti alapterületű üzlethelyiségeket alakítottak ki, a galéria és földszint közötti kapcsolatot az oldalhajó régi lépcsősorán fölül, a Klauzál felőli belső homlokzati oldalon mozgólépcsőkkel oldották meg. A nagyobb áruberakodás korszerűen a pincéből történik: a Klauzál tér felől kisteraautóval juthatnak be az árusok a pince szintre, innen lifrendszerrel lehet feljutni a földszintre, galériára az árut – de szociális részeket is építettek lent. Szólnunk kell a csarnoktérből megközelíthető bérházudvar átalakításáról is, mivel a komplexum fennállása óta bizonyára először sikerült megnyugtató kialakítást létrehozni az udvaron. Hosszú volt ez a tervezési szakasz, mert az építészeknek olyan, az udvartér és a lakószintek integritását megőrző, egyúttal viszont a privátot a közösségtől elhatároló „választ” kellett adniuk, ami ráadásul jól működő és a ház eredeti szerkezeteit sem bontja meg. A Kun Zoltánék végül üvegtetős

udvarfedéssel terveztek, de olyan homogén hatású struktúrával, aminek a fémszerkezet nem „ér hozzá” az udvari homlokzatokhoz, a központi, vertikális alátámasztásait pedig úgy rajzolták meg, hogy a tartószerkezetek felső végpontjain egyúttal a természetes szellőzés is megoldott. A csarnoképület és a kapcsolódó lakóház-udvar jelen építészeti megfogalmazása olyan, az élelmiszerárusításon túli közösségi programok megrendezésére kínál lehetőséget a kerület vezetésének, amivel (ha már az önkormányzat az értékmegőrzés és korszerűsítés mellett tette le a voksát a Klauzál csarnok projekt végrehajtásával) úgy gondoljuk, kötelezően ajánlott élniük.

—
Vezető építész tervező:

Kun Zoltán (Kunyhó Építésziroda Kft.)

Építész tervezők:

Hamar Éva, Balázs Ildikó

Tervezés éve:

2013

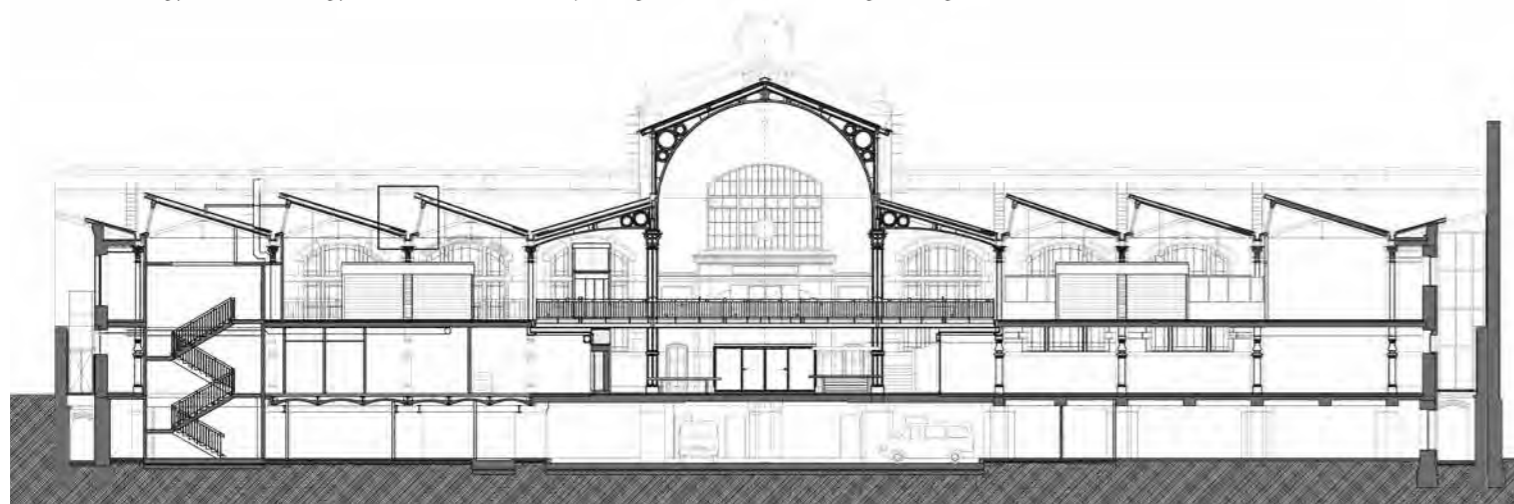
Megvalósítás éve:

2015

Volumen:

kb. 7000 m²

—

SZÁZ ÉV UTÁN

*A Klauzál téri
vásárcsarnok
felújítása*

Az eredeti csarnoképület 1897-ben készült el egy U alakú, 4 emelet magas lakóházzal, az előbbi

1987-ben egyszer már átépítették. Jelen beruházás részeként a meglévő – két oldalhajóban található egy

raszter szélességű – galériákat a kivitelezés során a LAKI Épületszobrász Zrt. munkatársai lebontották, helyette egy, az épület teljes kontúrján körbefutó galéria készült, valamint a pincei részen padlósüllyesztéssel és rámpakialakítással egy áruakadós teret is kialakítottak, teljesen a hozzá tartozó raktárakkal.

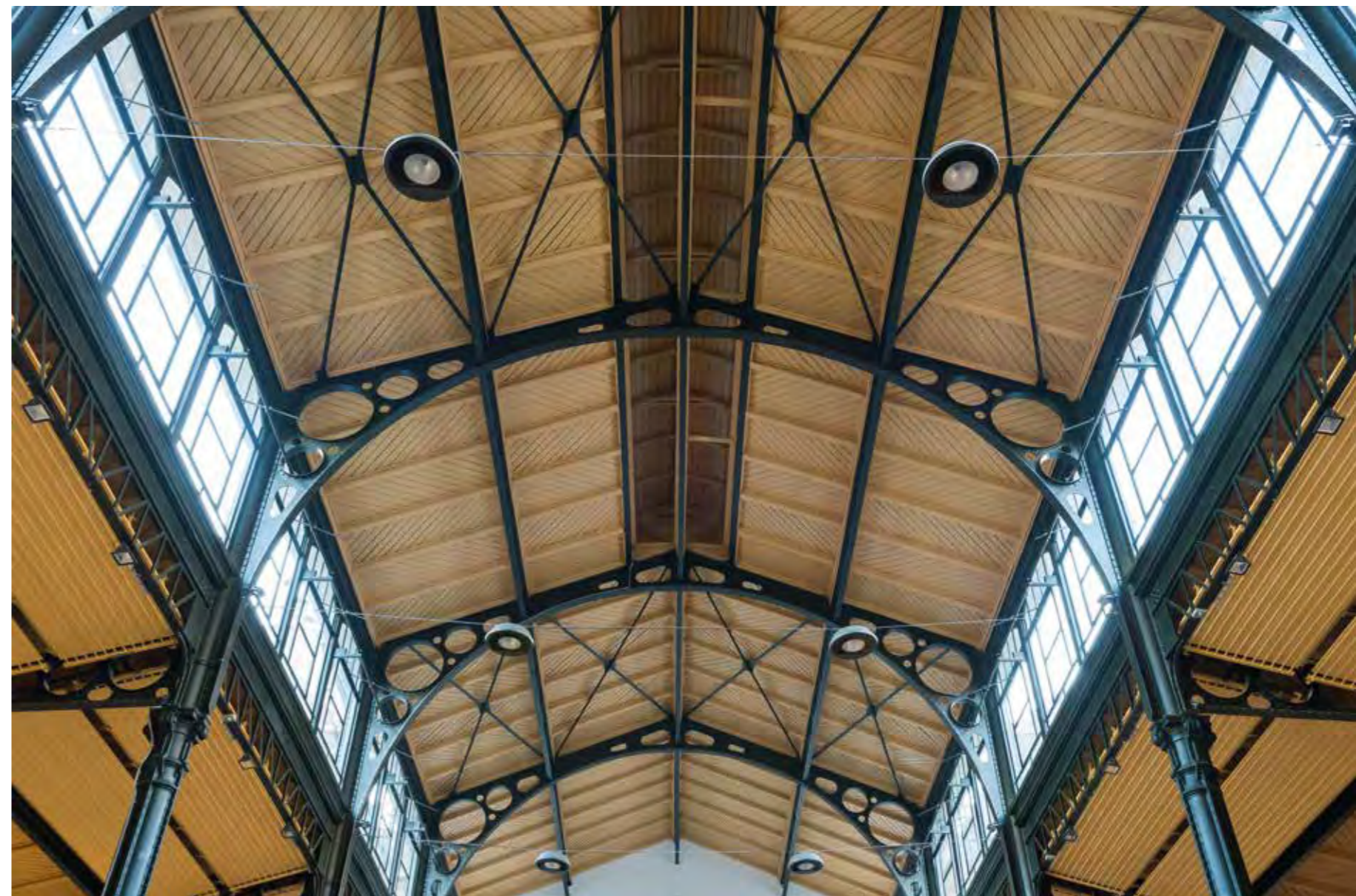
Már a pályázati szakaszban, a helyszíni bejárása során tapasztalható volt az épület rossz állapota: többek között a tetőről a csapadék közvetlenül az eladótérbe esett, több helyen a héjazat teljes keresztmetszetben átlyukadt, a pincei falak és pillérek korábbi vízesedéstől áruzkodtak, a festés feltáskásodott, a vakolat lepotyogott. S ahogyan ez régi, s különösen a folyamatosan nagy igénybevételnek kitett épületeknél lenni szokott, a rejtett problémák a feltárások és bontások során bukkantak elő: más mellett az acélgerendás, betonboltozatos födémek kibontásakor vált láthatóvá, hogy a szegescselt tartók sok esetben oly mértékben korrodáltak, hogy szükségessé vált a cseréjük. A pince feletti födém az eredeti tervek szerint csak a gépjárműfor-

galom feletti szakaszon kellett volna kibontani, de a munkálatok megkezdésekor a SPAR, mint későbbi társtulajdonos jelezte, hogy a meglévő földszinti padló a terhelési igényeinek nem felel meg, ezért ezen a megközelítőleg 900 négyzetméter területű szakaszon egy 8 kN/m²-es teherbírási vasbetonlemez készítené. Annak érdekében, hogy a régi öntöttvas oszlopok eredeti állapotukban megmaradhassanak, a galéria szint egy ún. gombafej-födémként készült el, azaz munkatársak acélkelyheket függesztettek hüvelyszerűen felhegesztve az oszlopokra, ezeket speciális műgyantával kitöltötték és később erre ültették a vasbeton födémeket.

A korábbi elképzelések a meglévő pince padlót megmaradóként kezelték, feltételezve, hogy a régi szigetelés ép és működőképes. A főfalak

és téglapillérek vakolatainak leverése és a fugák kikaparása után a LAKI Épületszobrász Zrt. jobbnak látta szakvélemény elkészítését egy szigetelési szakmérnök bevonásával. A nedvességmérési jegyzőkönyvek tanúsága szerint a felmenő szerkezetekben olyan mértékű volt a nedvesség, hogy elkerülhetlenné vált a teljes pincei vasalt aljzat felbontása, komplett új szivárgórét, szerelőbeton, vízszigetelés és vasalt lemez beépítése, természetesen a fűtött terekben hőszigeteléssel kiegészítve. Emellett a főfalak és pillérek utólagos falszigeteléssel lettek ellátva vonalmenti, illetve tömbinjektálás formában. Az járdával érintkező falszakaszon az injektálás a belső oldalról készült azért, hogy a homlokzati meglévő, megmaradó kötőm lábazatok ne sérülhessenek.

Feltáru a csarnoktér

A tetőszerkezetet szakaszonként visszabontották és újraépítették a LAKI Épületszobrász Zrt. munkatársai, a sérült, az elkorhadt fagerendák és szarufák faanyagvédelmi szakértő állásfoglalása alapján lettek kicserélve. A meglévő attikacsatornák javítását és felületképzését követően a teljes tető új vízszigetelést és új fémlemezfedést kapott, vákuumos esővíz-elvezető és vésztűlfolyó rendszer kialakításával.

Érdekesség még az épület hő- és füstelvezetése. Az épület két tűzszakaszból áll, a pinceszinten a frisslevegő bejutását az Akácfa felé eső angolaknák ablakai, valamint a közel 6 négyzetméteres rámpalehajtó-kapu motoros nyitásával biztosítjuk, az elszívást pedig két nagy teljesítményű motor biztosítja, mely egyenesen a tető fölé vezeti a levegőt. A földszint és a galéria egy tűzszakasz, mivel egy légtér is. Itt a friss levegőt a homlokzati nyílászárók, míg a kidobást a felújított tetőablakok motoros nyitása biztosítja. Ez utóbbi különlegessége, hogy – a régi rendszert felhasználva, – ablakoronként egy motor és egy végigfutó rudazat (valamint végállskapcsolók) segítségével egyszerre 20-30 db ablak nyitható.

További különlegessége még az építménynek, hogy az Akácfa utca és a Klauzál téri bejárat között közel 15 cm szintkülönbség van, melyet

a földszinti új vasbetonlemezzel leköveztünk, de a belső üvegtető már vízszintesen épült, így a hozzá kapcsolódó üvegfal minden eleme egyedi magassági méretben készült el.

A mellékhajók feletti sheed-tetők, valamint a főhajó feletti sátor tető nem tette lehetővé a kültéri gépészeti berendezések (hűtőkompresszorok, légkezelők) elhelyezését, ezért ezeket az eszközöket az épület két oldalán található légudvarokban helyeztük el oly módon, hogy minden gépet különálló acélszerkezetű hangszigetelt terelőfal vesz körül azért, hogy elkerülhető legyen a környék zajszenyvezése.

A főhomlokzatokon az épület műemléki környezete miatt megtartottuk az eredeti nyílászárókat és felújítottuk azokat, de a légudvarba kerülő ablakokat újra cseréltük. Némi kutatás és faltisztítás után a téglafelületek mintázata is felszínre került, a téglá- és kőfelületeket tisztítottuk, pótoltuk, felületkezeljük.

A vásárlók az épületet két irányból közelíthetik meg, egyfelől a Klauzál térről, másfelől az Akácfa utcáról. A galériát két lépcsőn, egy üvegliften és két mozgólépcsőn keresztül lehet megközelíteni. Ezekben a terekben Olaszországból hozatott Padana burkolatokat fektettünk le, taktilis sávokkal párosítva. Az árusok a termékei-

ket a pincszintről három különböző teherlifttel és két különböző lépcsőházon keresztül juttathatják el a földszintre, illetve a galériaszintre. A SPAR üzlet részére külön lépcsőház és két különálló teherfelvonó készült. Mindezen fölül a galériaszinten és az üvegliftenel megközelíthető pincei részen alakítottunk ki közösségi vizesblokkokat. (x)

Néhány adat a beépített anyagok tekintetében:

2000 köbméternyi beton,
250 tonna betonacél,
99 tonna szerkezeti acél,
3500 négyzetméter fémlemez,
4500 négyzetméter kerámia burkolat,
20 000 négyzetméter fal-mennyezet festés,
2200 négyzetméter acélszerkezet-festés,
3700 négyzetméter faburkolat festés

Fővállalkozó:

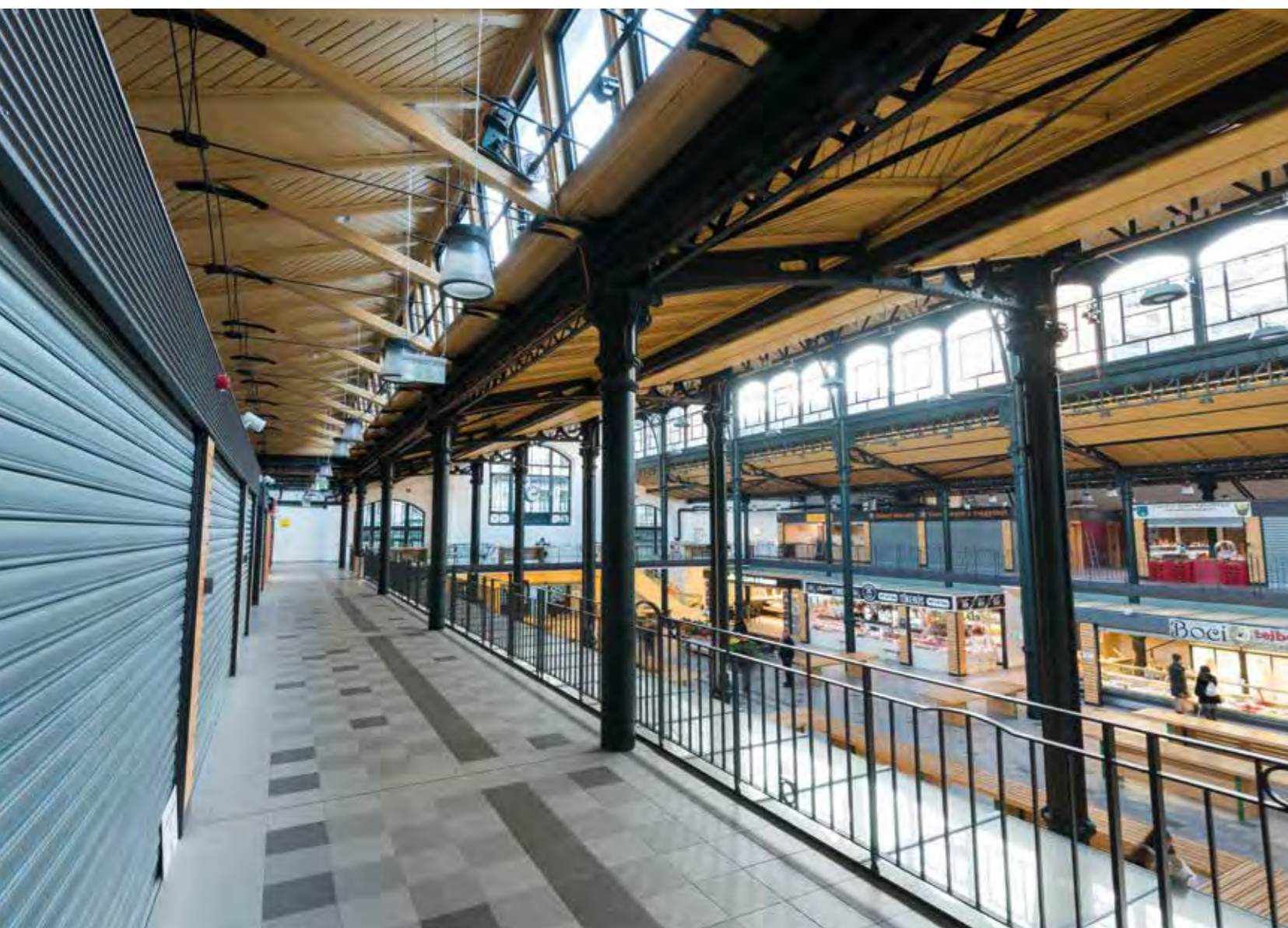
LAKI Épületszobrász Zrt.

Építési idő:

2014. augusztus – 2015. szeptember

Projektvezető:

Greskovics Balázs

Az új galériaszint

MIÉNK ITT A TÉR!

Elkészült a Nyugati tér átépítése

Az 1984 óta változatlan lépcsősor, süllyesztett sétatér is megújult

aluljáróban lévő kereskedelmi egység terület bővítésének is, amely így 300 négyzetméter plusz területet hasznosíthatott.

Ezzel párhuzamosan megkezdődtek az amúgy teljes munkaterület alatt elhelyezkedő Skála gép-

lésére szolgáló 16 darab acél tartóoszlop beépítése is, melyek az előírásoknak megfelelően Th 120 határértékű tűzgátló bevonatot kaptak.

Az addigra már funkcionáló pincetéri tartóoszlopok lehetővé tették a tér új arculatát formáló lépcső, francia lépcső és az új 25 centimé-

ter vastag födém építését is. A födém hossz- és keresztirányú falakkal adja át a terhet a pincszinti tartóoszlopoknak.

A teljes tér meglévő, megmaradó födém szerkezetét feltárták a kivitelezők az új rétegrend és a csapadékvíz elleni szigetelés kiépítése miatt.

Mészkö- és gránitburkolatok az ikonikus óra körül

De itt állt a második világháborúig a London Szálloda és itt működött a híres-hírhedt „Ilkovicz büffé”, míg végül a mindezek helyén épült föl 1984-re a Skála és létrejött a jelenlegi térforma, illetve a süllyesztett sétatér. Azóta lényegében semmi nem változott, ami egyet jelentett a folyamatos pusztulással. Aztán 2015-ben őszére végre megújult a tér.

Volt ez kérem Berlin tér, 1914-től – ekkorra fejlődött ez a rész közterületté –, majd 1948-tól Marx és 1992 óta Nyugati tér.

A Budapest VI. kerület Nyugati tér átépítését és felújítását a Colas Út Zrt. és Colas Alterra Zrt. által alkotott konzorcium nyerte el. A munkaterület átadás-átvétele 2015. március 11-én zajlott. A 120 napra szabott szűkös átfutási időt szem előtt tartva késlekedés nélkül megkezdték a terület lehatárolását és a bontási munkákat.

A teljes projekt munkafázisai egyenlő arányban lettek szétválasztva a konzorciumon belül. A Colas Alterra Zrt. által vállalt munkarészek a tartószerkezetek bontása és építése, szigetelési munkák készítése, külső közművek készítése, épület villamosság és gépészeti munkák kivitelezése, közvilágítás

kiepítése és a díszvilágítással is rendelkező üveg és rozsdamentes acél korlátok és egyéb építészeti elemek kivitelezései voltak.

A tartószerkezeteket érintő feladatokat két területre lehetett osztani, egyik a Skála Metró homlokzata előtti födém bontása-építése, másik a tér arculatát átalakító lépcsős födém építése. A tartószerkezet bontása egy közel 170 négyzetméter területű, 45 centiméter vastag, felül bordás födémrész elbontásával vette kezdetét. Ezt a bontást a dinamikus hatások teljes kizárásával kellett elvégezni, így a födém „felszeleltelése” mellett döntöttek a szakemberek. Daruzható méretű 2-7 tonnás darabokra vágták a megelőzően alátámasztott és biztonsági ékekkel rögzített födémeket, és a maximális biztonságot szem előtt tartva a daru alatti födémeket is alátámasztva, egyéb óvintézkedések bevezetése mellett szállították el az elemeket. A bontást késlekedés nélkül követte az új födém építése mely öt darab újonnan kivitelezett spirál-varratos acélköpennyes vasbetonoszlopra támasztották. Az új födém területének bővítése célként szolgált az

◀ A bontást késlekedés nélkül követte az új földem építése

Mondhatni, a szigetelés cseréje volt a munka „gerince”, mely kiemelt figyelmet kapott a Megbízó és a Műszaki ellenőr részéről is. A régi és új földem felülete egységes PVC-szigetelést és védőréteget kapott, míg a lépcsők felülete és a növénykaszották vasbetongerendái kent szigetelésű bevonatot kaptak.

A téren a megváltozott lejtéviszonyok miatt beépítettek a szakemberek közel 100 méter beton-öntvényrácsos folyókát, továbbá két helyen kialakították víz- és áramvételi lehetőséget is a jövőben a térre szervezett rendezvények kiszolgálására. A megújult közvilágítási hálózat hat darab új kandaláberrel bővült, melyek kiegészítik az üveg és rozsdamentes acél anyagú korlátba rejtett, takarékos LED-világítást, melyek így az alkony beálltával, diszkrét és elegáns fénnel hangsúlyozzák a kész teret és a lépcsőket.

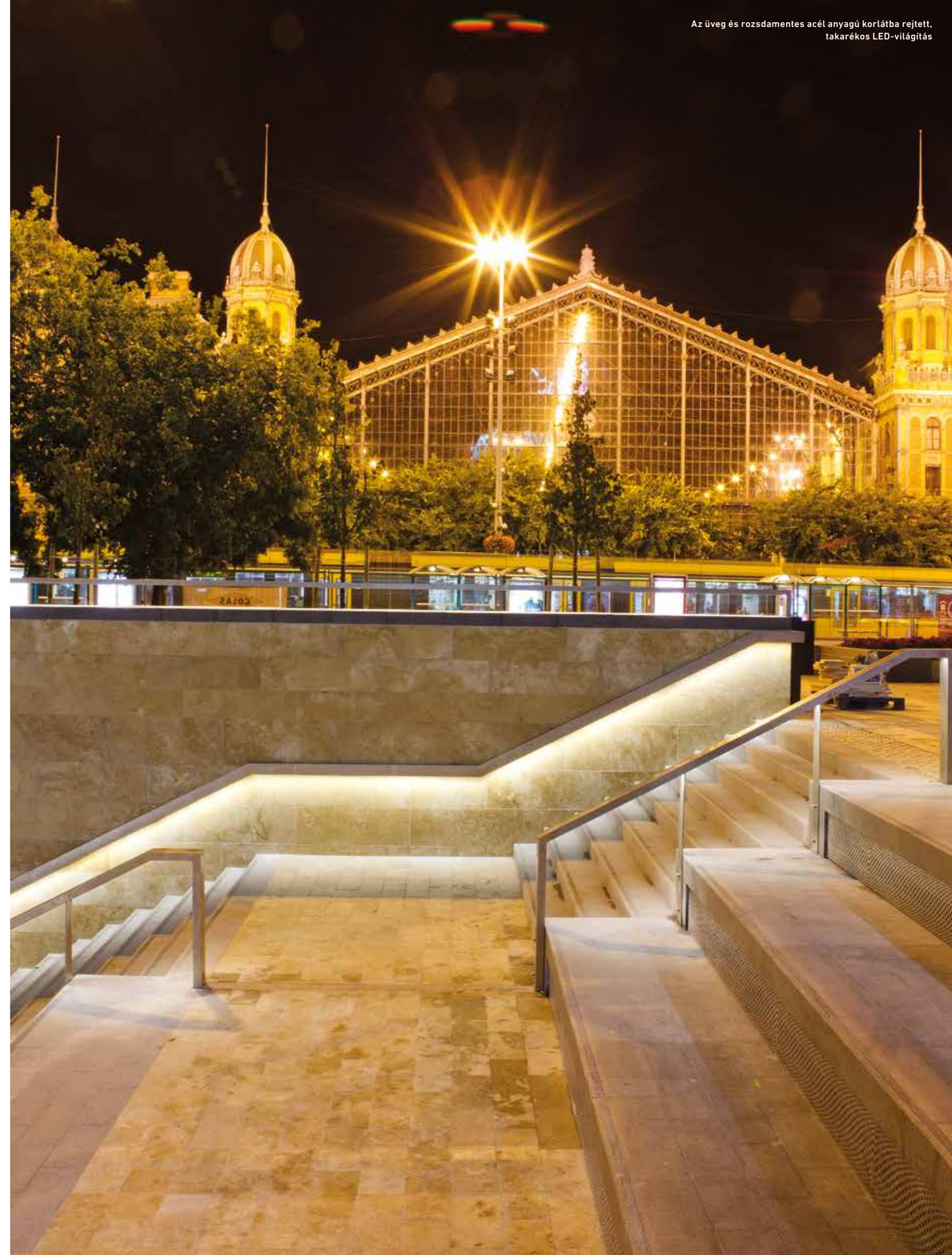
A Colas Út Zrt. készítette a mészko és gránitburkolásokat, telepített utcabútorokat és design-elemeket, padokat, fa ülőfelületeket, öntöző rendszerrel ellátott zöldfelületeket is. A hosszú évek óta működésképtelen képzőművészeti alkotás, a vízjáték szintén a Colas Út Zrt. által újult meg.

Minden köztes határidőt betartva, a munka műszaki átadás-átvétele október 6-án sikeresen lezárult, így az itt közlekedők és átutazók nagy örömmel vehették birtokba a teret, melyet remélhetőleg sikerül ilyen állapotban megőrizni a későbbi generációk számára. (x)

(Fotók: Nagy Balázs)

Mondhatni a szigetelés cseréje volt a munka „gerince”

FÓKUSZBAN A KŐBURKOLAT

A lakjuk, felületük, színük a természetességet sugallják és jó érzést, jó hangulatot biztosítanak hétköznapjainkban, felhasználásukkal harmóniát hozhatunk létre a mesterséges és a természetes között. Évszázadok óta használt építőanyag, azonban ezek a burkolatok csak úgy tudnak megfelelni a modern kor kihívásainak, ha a beépítésnél a legjobb segédanyagokkal biztosítjuk a hosszú élettartamot.

A Sopro Bauchemie GmbH évtizedek óta nagy hangsúlyt fektet arra, hogy a térburkoló kövek a leghosszabb ideig tudják szolgálni azt, amire beépítették. Cégünk a történetileg kialakult tapasztalatokat egyedülálló módon ötvözi a jövőorientált termék és márka stratégiával. A vállalat Európa vezető építőkémi termékeket gyártó cégei közé tartozik, a Sopro márka név innovatív termékeket és termékrendszereket jelöl a következő területeken: lap- és csempeburkolás, esztrich aljzat, vakolás és felületképzés, szigetelés, valamint kert- és tájépítés.

A Sopro teljes körű választékkal rendelkezik térburkolatok szakszerű kivitelezéséhez a fektetéstől egészen a fugázásig. Kínálatában minden speciális követelményhez megtalálható a megfelelő anyag. Termékeink könnyen bedolgozható-

ak, kiváló tapadási tulajdonságokkal valamint nagyarányú természetes ásványi anyag tartalommal rendelkeznek. Erősen vízviszatartóak, ellenállnak a víznek és a fagnak, trassz-tartalmának köszönhetően a természetes kőburkolatok kivirágzási hajlamát jelentősen csökkentik.

A Sopro az évtizedes tapasztalatainak köszönhetően felkészülten áll rendelkezésre bármilyen nemű, formájú és színű kőburkolat kialakításában, legyen az vízszintes vagy függőleges, víz alatti vagy extrém körülményeknek kitett. Német kollégáinkkal együttműködve mindig naprakészen követjük a megrendelői és kivitelezői igényeket.

A Nyugati téren a Colas Zrt.-vel együttműködve a hangsúlyt a kőburkolatok ragasztására és fugázására helyeztük. Figyelembe véve a kövek típusait, méreteit és a tervezett igénybevételt választottuk ki a megfelelő termékeket, melyek hosszútávon garantálják a burkolat esztétikus megjelenését és élettartamát. A rendelkezésre álló anyagok közül a gyors kristályos vízmegkötésű ragasztót és fugázót használtuk az elszíneződés elkerülése végett. Az alkalmazott termékek tartalmazzák a méskivirágzást (kalcium-hidrát filtrálódás) gátló Rajnai trassz-adalékot. (Kiss Balázs - Alkalmazástechnológia, képviselet, Sopro Hungária Kft.) (x)

Harmónia a mesterséges és a természetes között

— A természetes kő ismételten

az egyik legkedveltebb burkolóanyag

a világ legrégebbi építési

tevékenységéhez, vagyis az utak,

terek kialakításához – Magyarországon

is egyre gyakrabban alkalmazzák.

—

A folyton bővülő termékpaletta hazai forgalmazója a Sopro Hungária Kft.

Sopro
Építőkémi felsőfokon

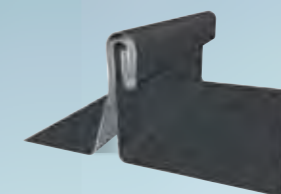

PREFALZ

az elképzelhető megvalósítható!

PREFA PREFALZ MŰSZAKI ADATOK

Anyag	bevonattal ellátott, 0,7 mm vastag alumínium, kétrétegű beégetett lakkozás
Méret	0,7 x 500 mm (kiegészítő szalag 0,7 x 650 mm, 0,7 x 1.000 mm)
Súly	kb. 1,89 kg/m ² (tényleges felhasználás 500-as szalagnál kb. 2,3kg/m ²)
Beépítés	min. 24 mm vastag teljes deszkázatra
Rögzítés	PREFA csúszó- és állóléc, a statikai követelmények szerint

Termék: PREFA Prefalz
Szín: antracit P.10
Épület: Budapest
Építész: NAGY-Miticzky Szabolcs,
Sárkány Bence: Tér-Alkoto Stúdió
Kivitelező: Ács-Bádogos-Szigetelő Kft.

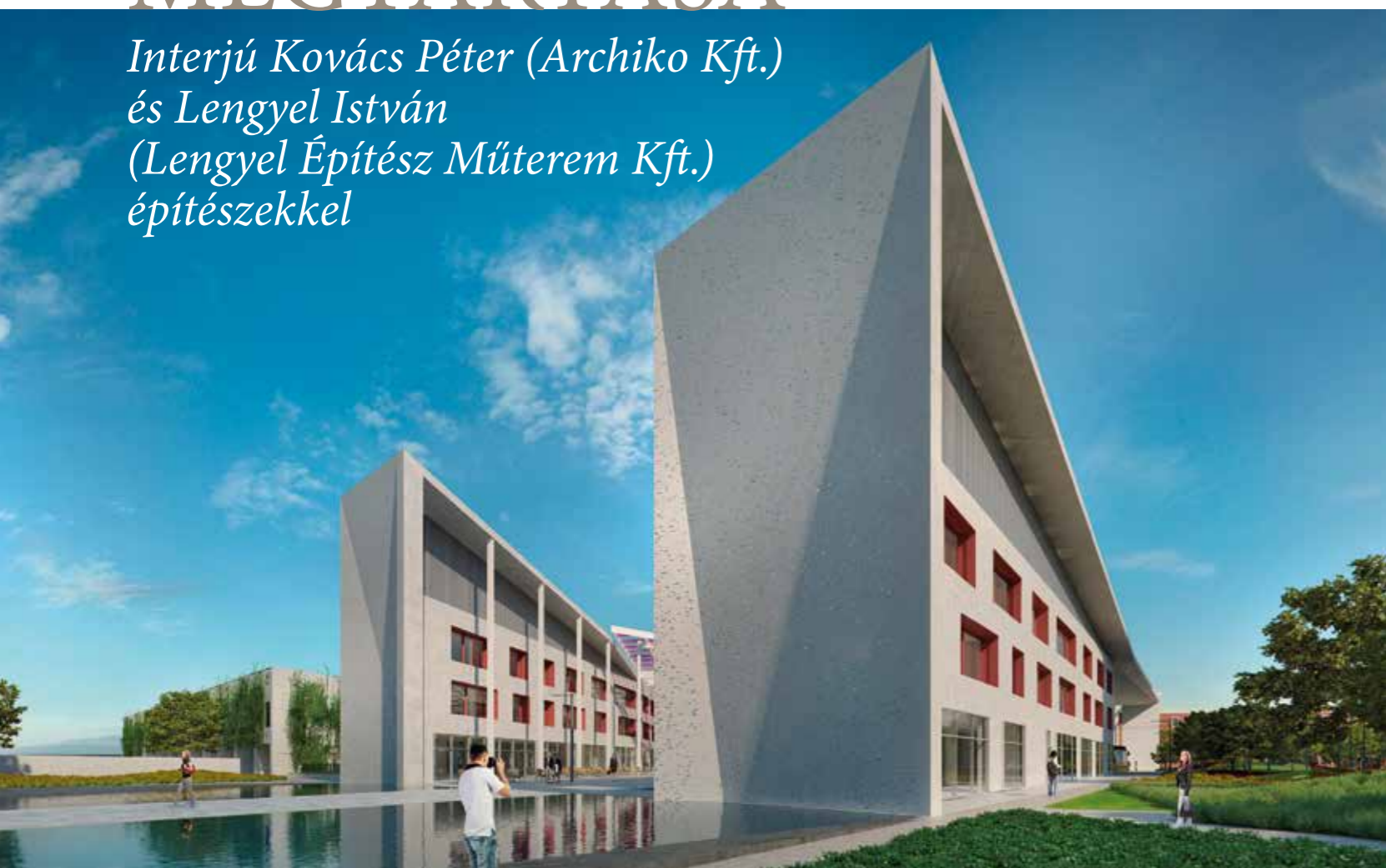
TETŐ & HOMLOKZAT

WWW.PREFA.COM

ÉRTÉKEK MEGTARTÁSA

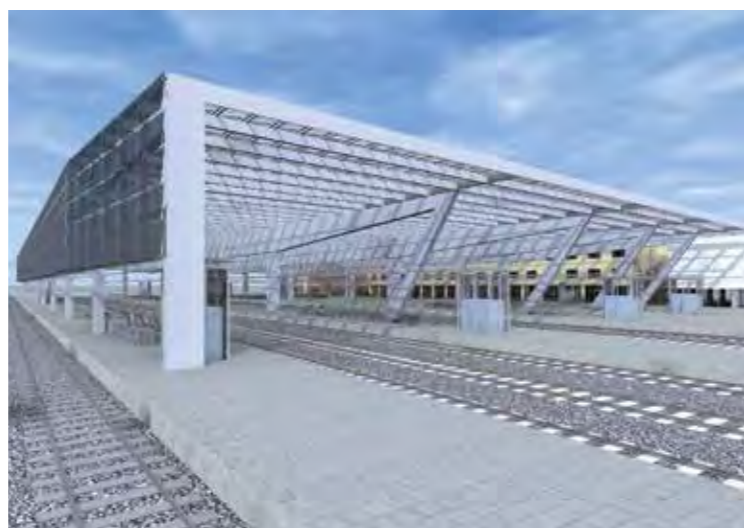
Interjú Kovács Péter (Archiko Kft.)
és Lengyel István
(Lengyel Építész Műterem Kft.)
építészekkel

Az Intermodális Községi Közlekedési Központ létrehozása a Debrecen Fejlesztési Pólus Stratégia és Program egyik központi beruházása. A győztes pályázati terv koncepciója alapvetően három vezérvonal mentén alakult ki. Melyek voltak ezek?

Kovács Péter: A belvárosi térszövet rehabilitációjának vizsgálata során arra a következtetésre jutottunk, hogy a teret szűkíteni kell, és a

gyalogos sűrűsödéseket nem a városközponttól elvinni, hanem ahhoz minél közelebb helyezni lenne a legcélszerűbb. Ez az állomás előtti tér a második világháború bombázásai után alakult ki, igazi funkcióját tekintve azonban sohasem működött. Ha az Intermodális Központ a belvárosi térszövethez közelíthető és kapcsolható, akkor ismét kialakul a két hangsúlyos végpont közötti gyalogos övezet, így a Piac

utca teljes hosszában városközpontként definiálható. Tehát a tervezett koncepció lényege, hogy az Intermodális Központ egy déli kapuzati elemmel a nagytemplomra reflektálva minél közelebb kerüljön a város középpontjához.

A második lényeges kérdés a gyalogoszóna térszíni átvezetése, illetve a 4-es főút térszín alá helyezése. Ezáltal a gyalogos forgalmat a 4-es főút nem vágja el, a helyi és távolsági buszjáratok pedig közvetlenül az állomás aluljáró-szintjéhez szervezhetőek.

A harmadik vezérelv az értékek megtartása, és helyzetbe hozása volt. A jelenlegi állomásépület komoly anyagi és építészeti értékeket tartalmaz, régi fotók is bizonyítják, hogy a '60-as évek magyar építészeti kultúrájából az együttes magasan kiemelkedett, tervezője az épületért Ybl-díjat kapott (Kelemen László, 1961 - szerk.) Korábbi üzemeltetője sajnos hagyta tönkremenni, javaslatunk szerint azonban az épület felújítható, egykori értékére emelhető, és az új építészeti elemekhez szervesen kapcsolható.

Az új térkompozíció milyen elemekkel egészíti ki a meglévő épületet?
Lengyel István: A koncepció szerint a jelenlegi épületegyüttesből az

A épület bontandó, a B megtartandó, felújítandó, a C szintén megtartandó, de első ütemben a felújítás mértéke még kérdéses. A központi épület előtt két fokozatosan szétnyíló D és E jelű hosszanti épületet helyeztünk el. Ez észak felől a Piac utca sétálóövezetének végpontjaként, egy kapuzatként jelenik meg, majd fokozatosan tágul, a végén üvegtetővel fedett térként fejeződik be. A keleti épületszárny a megmaradó főépület mellett fut el, a két épület közötti átvágás jelzi a vasúti peronok felé induló térszín alatti kapcsolatot. A peronok a megtartott B és C épületek sávjában lefedésre kerültek, a föld felett megjelenő tömegeket pedig a parkolóház egészíti ki, amely szerkesztése a 4-es út lineáris vonalvezetését követi.

Úgy tudom, hogy közben a Főépítész Iroda folyamatba helyezte a B épület helyi védelmét.

KP: Igen, ez a tömeg marad továbbra is a központi állomásépület, három középső gyalogos főbejárattal. A földszinten a régi csarnoktér újra főszerepet kap, melynek falát Domanovszky Endre festőművész nagyméretű sgraffitói díszítik. A falképen a debreceni élet mindennapjait örökítették meg, úgymint a debreceni vásárt és a debreceni ötösfogatot.

FORMAI KAPCSOLAT

Interjú Láris Barnabás építésszel

A törökbálinti új Városháza kialakítására és környezetének rendezésére kiírt pályázatban foglaltak – a tervezési területen belül –, viszonylag szabad kezet adott számotokra az épület helyének és beépítési módjának kiválasztására. Többféle elrendezési változat is készült, végül melyik koncepció mellett döntöttek?

A Városháza helyszínénél szolgáló telek mind az újonnan létesülő városi parkhoz, mind a történelmi hagyományok jeleit magánhordozó tömbkerethez is csatlakozik. Ezt a helyzeti előnyt igyekeztünk a tervezésünk során szem előtt tartani és maximálisan kihasználni úgy, hogy az utcaképhez illeszkedő, háromtömegű, additív kialakítás kifelé egy városias teret, míg a tömbbelső felé fordulva egy oldottabb, zöldebb pihenőkertet hoz létre. Véleményünk szerint ez az elrendezés áll legközelebb a helyszín adottságaihoz, hoz létre díszteret és lehetőséget ad a legoptimálisabb belső elrendezésre.

Milyen irányelvek alapján fogalmazódott meg a városháza „élhetőségének” alapgondolata?

Mint intézmény, a Városháza a helyiségprogramon túl egy olyan szellemi közösséget is jelent, mely egy élő, működő város hétköznapijainak fontos színtere lehet. Élhetőségéhez számtalan tényező mellett a közterületeinek megfelelő kialakítása és az adminisztratív rendszereinek gördülékeny működése is hozzátartozik, ezért szándékunk egy olyan belső tér létrehozása volt, amely könnyen átlátható, ugyanakkor sokadszorra sem unalmas.

A funkcionális igények és a helyszíni adottságok, hogy alakították a térszervezést?

A koncepció alapján az épületegyüttes egy oldalfolyosós, és egy középfolyosós tömegből, valamint a park szintjére helyezett testületi ülésterem vertikális kubusából áll. Ez az additív kialakítás úgy hozza létre a megkövetelt volumet, hogy közben

maximálisan illeszkedik a meglévő beépítések léptékéhez is. Belső elosztását tekintve a polgármesteri, és ahhoz tartozó járulékos funkciók az utcaszintű ügyfélforgalmi térrel együtt a nyugati épülettömegben, az ügyviteli zóna pedig a keleti tömegben kapott helyet. Az épület szintjei és bejáratai a terep sajátosságaihoz igazodnak, így a ház egyszerre kapcsolódik a Munkácsy utca teréhez és a tömbbelsőben kialakítandó parkhoz is.

A Bíráló Bizottság értékelése szerint: „A homlokzatok az utca meghatározó térfalaivá és a kisvárosi élet háttérévé válnak, az épület minden elemében frissességet és kortárs építészeti megjelenést hordoz.” Milyen eszközöket használtak a történelmi hagyományok, és az urbanus magatartás egységesítésére?

A lábazati zónában a helyi köfelületekhez illeszkedő kőburkolatot terveztünk, míg a vakolt felsőbb felületek egyszerűségéhez színes üveglamellákat párosítottunk. Az épület formáját tekintve a két nagyobb funkcionális egység külön tömegekre tagolódik, mégis szoros formai kapcsolatban áll egymással.

Az I. díj kihirdetése óta mi történt? Hol tart most a terv?

Az egyértelmű bíráló bizottsági döntésnek hála a törökbálinti önkormányzat tárgyalásos közbeszerzési eljárást folytat velünk. A továbbtervezés pedig ezt követően indulhat.

Ezen kívül milyen más feladatokkal foglalkoztok még?

A családi ház léptékű épületek tervezésén túl a pesti történelmi Belvárosban veszünk részt egy nagyobb fejlesztésben, valamint különböző oktatási intézmények tervezésével foglalkozunk. (Modulárt Tervező és Kivitelező Kft.: felelős tervező: Keller Ferenc, Láris Barnabás, Szabó Dávid, Szabó Tibor; munkatársak: Bors Eszter, Csanádi-Szikszay Györgyi, Rónai Titusz, Szák-Kocsis Ákos, Vági Bence)

Ragaszkodás az őszinteséghez

BESZÉLGETÉS VLADIMIR BELOGOLOVSKYVAL,
A HARRY SEIDLER: PAINTING TOWARD
ARCHITECTURE CÍMŰ KIÁLLÍTÁS KURÁTORÁVAL

Takács Ákos: Hogyan ismerkedett meg Harry Seidler (1923-2006 – szerk.) munkásságával?

A puszta véletlen folytán. Egy ausztrál utazásom során keltették fel a figyelmem Harry – az ausztrál városok képét sok esetben meghatározó – épületei. Bevallom, előtte nem ismertem a nevet. Az ott tartózkodásom alatt nagy hatással volt rám az új felfedezés, és hirtelen azon kaptam magam, hogy Seidler özvegyével, a szintén építész Penelopéval diskurálok. Ez a rendkívül készséges hölgy kezeli a hagyatékot, és ő irányítja a mester 2006-os halála után tovább működő irodát is. Gyorsan megfogalmazódott bennem, hogy egy kiállítást kellene rendezni az életműből, helyszíneként az egyik Sydneyben álló reprezentatív irodaépület publikus előcsarnokára gondoltam. Harry felesége ekkor felvetette, hogy miért nem rendezünk inkább egy vándorkiállítást. Így kezdődött ez a monstre turné.

Seidert Ausztráliában a modernizmus úttörőjeként tisztelik. Milyen globális jelentősége van az életműnek?

Seidler személyes és szakmai élete szorosan összefonódik, a kettő együttes olvasatából egy fantasztikus, a 20. századot lenyűgöző pontossággal jellemző történet bontakozik ki. Seidler Ausztriában született, ahonnan a háborús üldöztetés elől Nagy-Britanniába menekült, majd építészmérnöki tanulmányokba kezdett. Zsidó származása ellenére meggyanúsították, hogy osztrák állampolgárként a náciknak végez hírszerző munkát, ezért internálták. Kanadába szállították, ott töltötte le a rá kirótt büntetést, majd szabadulása után Kanadában szerzett (kiváló) építészdiplomát. Seidler ettől kezdve Ausztráliában való letelepedéséig a modernizmus legnagyobb mestereivel dolgozott együtt, páratlan nemzetközi kapcsolatrendszerrel kiépítve. Az USA-ban először Gropius, majd Breuer mellett tanult, de dolgozott együtt Aaltoval is, és a közös riói munka során szoros barátságot kötött Niemeyerrel. A személyes odüsszeiától talán nem függetlenül nem korlátozták sem földrajzi, sem ideológiai kötöttségek, minden lehetőséget megragadott a tanulásra, még hozzá a lehető legjobb forrásból. Ausztráliába szülei megbízásából érkezett, új családi otthon kellett terveznie számukra. A modernista mesterműként számon tartott Rose Seidler-villa újszerűsége akkora érdeklődést váltott ki az országban, hogy Harryt elhalmozták megrendelésekkel, és – korábbi tervei ellenére – végül itt telepedett le.

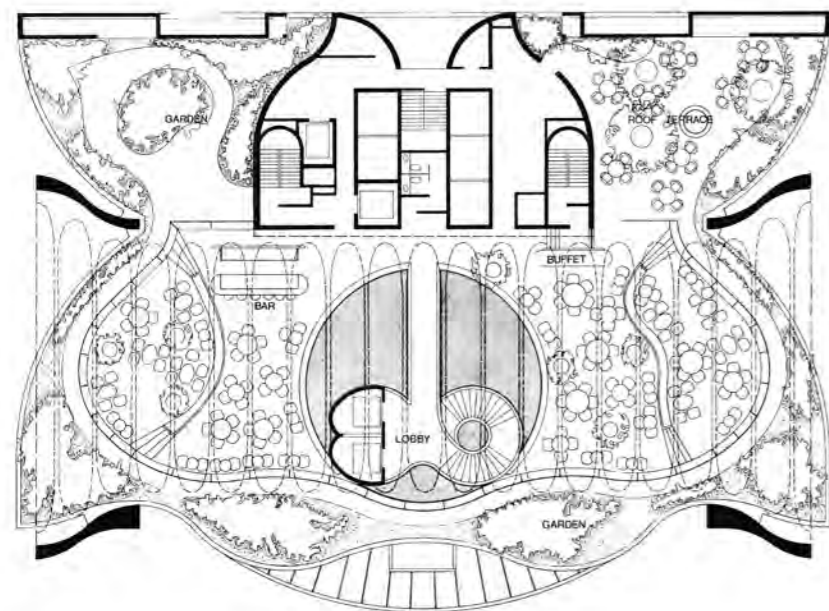
fotó: Fövényi Sándor

Berman House, Új-Dél-Wales (©Harry Seidler & Associates)

Hong Kong Club, Hongkong (©Harry Seidler & Associates)

Miközben kivételes jelentőségű hatással volt az ausztrál építészet és várostervezés utóbbi évtizedeinek fejlődésére, élete végéig fenntartotta kiterjedt kapcsolatrendszerét, és intenzív szellemi kapcsolatban állt a nemzetközi építészeti és képzőművészeti elit tagjaival. Rádásul Ausztrálián kívül – Párizsban, Hongkongban és szülővárosában, Bécsben is tervezett.

Egy teljes életmű keretében, a hangsúlyok meghatározása rendkívül nehéz kurátori feladat. Milyen koncepció alapján állította össze az itt látható anyagot. Mi a kiállítás vezérmotívuma?

Seidler életművének meghatározó motívuma a szoros kapcsolat a képzőművészettel. Nem csak inspirálódott a kortárs művészek munkáiból, de szorosan együtt is működött némelyikükkel. Ezek a kollaborációk az építészet és a művészet metszéspontjainak rendkívül komplex és izgalmas rendszerében valósultak meg. A kurátori koncepció kiindulópontja Theo van Doesburg 1923-as *The Construction in Space-Time III.* című műve, amely Seidler kedvenc festménye volt, és amelyet 1992-ben Penelope ösztönzésére meg is vásárolt. A kiállítás terét úgy képzeltem el, mintha a látogatók belépne a Doesburg kép síkjából konstruált terébe. Általánosságban azt szerettem volna hangsúlyozni, hogy Harry építészetében mindvégig hatalmas nyitottsággal és tájékozottsággal ötvözte a művészet, a technológia és a társadalomtudomány legújabb eredményeit.

Munkáiban a legújabb technológiát expresszív tömeg és térformálással ötvözte, a képzőművészet pontosan milyen formában gyakorolt hatást Seidler épületeire?

A kiállításon összegyűjtöttem azon művészek releváns munkáit, akikkel együttműködött. Ezek az objektumok mind rendkívül expresszívnek és dinamikus formálásúnak tűnnek, de közelebbről megfigyelve csupán egy-két geometrikus elem ismétléséből állnak. Az elemek variációiból nagyon elegáns és bonyolult kompozíciók hozhatóak létre, ugyanakkor olcsón és könnyen előállíthatóak. Seidler építésze is mindig ilyen: ha megnézi az épületeit, mindig néhány meghatározott elem sorolásával épülnek föl. Ezek az elemek kifejezőek és plasztikusak, de egyszerűek, és a struktúra, amelyet alkotnak mindig átlátható. Ilyen értelemben tipikus modernista épületek, a szerkezetet nem takarja el semmilyen másodlagos homlokzatképzés vagy burkolat; az épület csontváza határozza meg az összképet. Ez a nagy különbség a mai kortárs építészet és a 20. század első felének-közepének produktumai között, hogy – nos, nem akarom azt mondani, hogy utóbbiak őszintébbek, mert rengeteg nagyszerű, de ilyen értelemben őszintétlen épület van, amelyet csodálok – de akkor is látható az a modernista alapvetés, hogy ha egy ház szerkezetileg nem tiszta, akkor nem is lehet szép. Még egyszer hangsúlyozom, hogy én ezzel nem értek teljes mértékben egyet, de Seidler épületein egyértelműen megmutatkozik a ragaszkodás ehhez az őszinteséghez. A szerkezet és a technológia logikája minden esetben egyértelműen olvasható. Rendkívül nyitott alkotó volt, ugyanakkor élete végéig ragaszkodott a Gropius mellett magába szívott racionális, modern alapelvekhez, a Bauhaus szellemiségéhez. Így volt képes megőrizni az autonómiáját, a művészet, a struktúra és a legújabb technológiák érdekelték, soha nem az irányzatok. Határozottan ellenállt a kibontakozó, az építészetben végigsöprő, majd kifulladásos posztmodernnek is.

Seidler a 90-es években megbízást kapott egy hatalmas, multifunkcionális épületgyűttes építésére szülővárosában, Bécsben. Volt ennek a visszatérésnek egyfajta szimbolikus jelentősége a mester számára?

Természetesen, ez egyfajta beteljesülése volt az életművének. Először – érthető okokból – nem lelkesedett a visszatérés ötletéért, de a 90-es évek elején a bécsi polgármester egy fontos városi kitüntetésben részesítette munkássága elismeréseként. Ezután kapott ígéretet egy nagyobb megbízásra, amit végül meg is kapott. A Duna-parton kiépülő új városrészben kellett vegyes funkciójú komplexumot terveznie, amelyben szociális lakások, kereskedelemi és szórakoztató épületek kaptak helyet. Ez lett a legnagyobb

léptékű és legbonyolultabb munkája, ami természetesen lelkesedéssel töltötte el. A sikeres munka után végül egyéb épületeken is dolgozott Ausztriában, helyi építészekkel együttműködve. A projekt első látásra irracionálisnak és önkényes formálásúnak tűnik. Ugyanakkor, ha figyelembe vesszük a telek adottságait, az alatta futó autópálya okozta kötöttségeket, Harry törekvését a folyóra nyíló panoráma biztosítására minden lakás számára, és néhány képzőművészeti referenciát, nyilvánvalóvá válik, hogy milyen szerteágazó forrásokból inspirálódott egy terv készítése közben. Minden látszólag expresszív gesztus mögött alapos kontextuális megfontolások rendszere állt.

Érdekes, hogy miközben beszélünk már a mester jelentőségéről Ausztráliában, az életműben, méretéhez képest, kevés középületet, állami projektet találunk.

Igen, a magánmegbízók és kereskedelmi projektek túlsúlyban vannak. A későbbi megítélését megalapozó, 50 emeletes, kör alaprajzú Australia Square sikere (amely a modern irodaépület tipológiájának első ausztrál adaptációjaként híresült el) vonzotta a hasonló megbízásokat, és jó időre meghatározta az iroda orientációját. Mondhatjuk, hogy voltak bizonyos szakmai vágyak, amelyek Harry életében kielégítetlenül maradtak, például nem kapott megbízást a sydneyi olimpia helyszíneinek tervezésére. Soha nem tervezhetett múzeumot. Épített ugyan egy galériát Melbourne külterületén, de a minden építész számára átommunkát jelentő nagy múzeumépületre sosem kapott lehetőséget. Volt egyfajta ellenállás vele szemben, hiszen Ausztráliában – sikerei ellenére – mindig külföldi maradt, ebből a szempontból állandó támadások érték. Folyamatosan kritizálták például, amiért következetesen külföldi képzőművészekkel dolgozott együtt.

Túl nemzetközi volt?

Nem volt hajlandó kompromisszumokat kötni. Mindig nemzetközi kollaborációra törekedett a legjobb minőség, és persze a saját ambíciói érdekében. Amikor 1963-ban – még mindig rendkívül

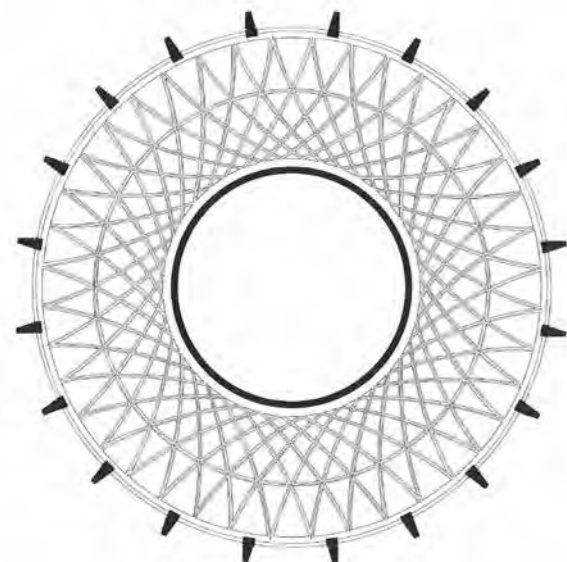
Shell Headquarters, Melbourne (©Harry Seidler & Associates)

Fotó: Fövényi Sándor

fiatalon – megkapta első hatalmas kereskedelmi munkáját, kijelentette hogy az új épület Ausztrália sikeres modernizációjának a jelképe lesz a nemzetközi porondon, és ehhez csak a legkiválóbb műalkotás lehet méltó – amelyet a leendő tornyokat összekötő köztérnek kell elhelyezni. Ennek jegyében rávette a beruházót, hogy finanszírozzon egy „tanulmányutat”, a számára megfelelő műalkotás felkutatása érdekében. Hihetetlen figura, és nagyon erős személyiség volt! Az utazásai során ismerkedett meg és dolgozott együtt Frank Stellával, Alexander Calderrel, illetve ő fedezte fel Norman Carlberget, akivel egy egészen sajátos alkotói viszonyba kerültek. A vele készített interjúm során kiderült, hogy sosem járt Európában vagy Ausztráliában, így a szobrait sem láthatta megvalósult állapotukban. Harry nem csak kiválasztotta a műveit, hanem döntést

hozott azok méreteiről, anyagáról, színezéséről. Mindez a kivitelezésben tapasztalatlan, kevésbé ismert művészt – állítása szerint – nem zavarta, de Seidler az ismertebb nevekkel való együttműködés során sem volt hajlandó a passzív műkedvelő szerepében maradni. Más területen sem érte be kevesebbel; irodaépületeinek konstrukciójában több esetben Nervi is közreműködött.

Látjuk, hogy a különböző diszciplínák közötti együttműködés fontos szerepet játszott a munkáiban. Építésként milyen módszerrel dolgozott? Az a benyomásom, hogy megfelelt az öltönyös, csokornyakkendős modern építész, a teremtő „mester” archetipusának. Önálló alkotóként tekintett magára, vagy az irodán belüli kollaborációra helyezte a hangsúlyt?

Harry Seidler stílusát nagyon nehéz meghatározni, mert az épületein egyrészt látszik, hogy az ő keze alól kerültek ki, másrészt a fentebb említett számtalan forrásból származó inspiráció is nyomot hagy rajtuk, ami ritka egy építész esetében. Bizonyos referenciák jelenléte egészen direkt. Mégis úgy gondolom, volt egy

Australia Square, Sydney (©Harry Seidler & Associates)

Harry & Penelope Seidler House, Sydney (©Harry Seidler & Associates)

egyedülálló általános víziója, ami alapján képes volt egy hétvége alatt papírra vetni egy teljes projektet, amelyet aztán az iroda feldolgozott. Miközben minden esetben törekedett a kollaborációra és szívesen idézett más építészeket, a végső kompozíció sajátosságosan az ő szellemi terméke volt, és ez a végeredményt nagyon erősen meghatározta, ebben az értelemben tehát igazi „szerzői” építész volt, a szó modern értelmében.

Milyen esélyei vannak a túlélésre az irodának egy ennyire meghatározó egyéniség halála után?

Nagyon nehéz kérdés, hogy az ő személyes története folytatható-e. Ahogy látom, próbálják megőrizni a szellemiségét és elképzelni, hogyan csinálna Harry egy projektet. Véleményem szerint, függetlenül a csapat lelkesedésétől és odaadásától, ez egy reménytelen vállalkozás, hiába mondják, hogy ismerik, hogyan dolgozott, a személyes jelenlét, Harry gondolatai, kézmozdulatai, intuícói reprodukálhatatlanok. Az ilyen nagy személyiségek alá szerveződő irodák tapasztalataim szerint végül szükségszerűen feloszlanak, vagy a hagyományhoz való görcsös ragaszkodás jegyében drasztikusan csökken a színvonaluk. A mai nagy irodák persze máshogy működnek, sokkal professzionálisabban, a márkanévvé vált vezető

építész alatt hatalmas apparátus dolgozik, a húzónevek sok esetben csak a végső döntéseket hozzák meg, vagy az alapkoncepciót vázolják fel, mint Gehry, vagy Steven Holl, esetleg egyfajta szerkesztőként működnek, mint Rem Koolhaas. A modernista mestereknél ez másképp működött. A munka lényegi része a skiccpapíron formálódott, egy kéz és egy ceruza mozdulatai nyomán. Mára ez teljesen megváltozott. Meglátogattam egy kiállítást, aminek Koolhaas volt a kurátora, és megkérdeztem az egyik munkatársat, hogy egy bizonyos dolgot Rem talált-e ki. A hölgy erre elmosolyodott, és azt válaszolta, hogy „természetesen nem.” Ő büszke arra, hogy nem egyetlen személyes vízió alakítja ki a projekteket, hogy minden munka egy hatalmas kollektív erőfeszítés. A munkákon, sajnos, meg is látszik ez a diszkurzív, kollaboratív folyamat.

Sajnos?

Sajnos, mert az építészből egyre inkább eltűnik a személyesség, az épületeink mind nagyobb mértékben egyformák. Lehetnek nagyon menők vagy elegánsak, de érezhető rajtuk valami hideg uniformitás. Végső soron, ha a recept megismerhető, bárki tervezhetné őket. (A vándorkiállítás megtekinthető a Ponton Galériában; 2015. december 19-ig, keddtől szombatig 12.00-18.00)

„Lajos, költözünk!”

INTERJÚ KÁLLAY SÁNDORRAL ÉS SZAKÁCS GYÖRGYIVEL, AZ ANYÁM ÉS MÁS FUTÓBOLONDOK A CSALÁDBÓL CÍMŰ FILM LÁTVÁNY- ILLETVE JELMEZTERVEZŐJÉVEL

„Anyámat igenis a történelem kergette végig az országon és 20. századon”, kezdi a filmben a mesélést a narrátor. 1 család, 90 év, 27 költözés. Ez a film szlogenje, és ez a 90 év és 27 költözés nagyjából átfogó erdélyiek, bányászokat, nagy- és kispolgárokat, káundkát és szocreaált, Nagy- és szocialista Magyarországot. A házakkal, lakásbelsővel és ruhákkal bemutatott történelem pedig egyszerre volt igazi kihívás és lehetőség Kállay Sándornak illetve Szakács Györgyinek. Fekete Ibolya négygenerációs filmje a múlt század elejétől a kétezres évek elejéig, a Nagyvárad melletti Székelyhídtól, Hatvanon, Debrecenen és bányászfalvakon keresztül Budapestig követi végig egy magyar család élettörténetét. Egy igazi sírva nevetős, női családregényt láthatunk, amit a rendező a családi anekdotakincsre, százévnnyi fotóanyagra és persze nagyrészt a saját és édesanyja történetére alapozott, aki egész életében ide-oda költözött a történelem elől. Mesészerű elemek keverednek háborúkkal, burleszk korabeli dokumentumfilm-részletekkel, mindközben az idő múlásával „változnak” a főszereplők is: a lányokból anyákká érő nők, akik szinte a foguk között tartva mentik át családjukat a huszadik századon. Kállay Sándor korábban, a *Sátántangó* óta, Tarr Béla állandó díszlettervezője volt, de dolgozott az 1988-as *Eldorádóban*, később Kamondi Zoltán, Sára Sándor és András Ferenc filmjeiben. A Kosuth-díjas Szakács Györgyi az egyik leghíresebb magyar jelmeztervező, aki a jelmeztervezéssel még gyerekként, édesanyja Váci utcai divatszalonjában került kapcsolatba. Több tucatnyi külföldi és magyar filmben (*Bűvös vadász*, *Jadviga párnája*, *A hídember*, *Rokonok*, *Aglaja*) és eddig körülbelül 450 (!) színházi bemutatónak dolgozott.

Torma Tamás: Összesen 48 helyszínen forgattak, Váctól a Balaton-felvidékig számtalan helyen jártak, a rendező, Fekete Ibolya szerint Magyarországon mégis nagyon nehéz már eredeti helyszíneket találni, a magyar települések még kisebb-nagyobb részeikben sem őrizték meg a történelmet.

Kállay Sándor: Valóban rengeteg keresésre volt szükség. Rögtön a fő helyszín is igen problémás volt, amit a rendező sem láthatott már, csak családi fotók és anyukája elbeszéléseiből ismerhette. Székelyhíd Nagyvárad és Debrecen vonalában nagyjából felúton található, a mai határ román oldalán – az ottani Vecseri hegy valaha Nagyvárad üdülőövezetének számított, ott áll a nagyszülők egykori háza, amit aztán Ceaușescu idején ledőzeroltak.

Végül ezt találta meg a Balaton-felvidéken.

KS: Nem volt egyszerű, Ibolya is ezért talált meg engem, mert valaki említette neki, hogy jól ismerem a vidéket. Én Tarr Bélánőttem fel, az utóbbi 20 évben vele voltam szimbiózisban, a *Sátántangó* idején öt év alatt szinte az egész Alföldet végigjártam helyszínek után kutatva és díszleteket építve. A Balaton-felvidéket azért ismerem, mert 35 éve van házam Kékkúton, a Káli-medencét pedig már évtizedekkel ezelőtt filmes gettónak hívták, mert Sára Sándortól András Ferencig sok rendező lakik ott.

És végül hol találták meg azt a bizonyos, „főszereplő” verandás házat?

KS: Végül a 84-es út túloldalán, már a Keszthelyi-hegységhez tartozó lesenceistvándi szőlőhegyen, amit – milyen a sors -, nem is ismertem. Korábban rengeteg helyet megmutattam Ibolyának Révfülöpön, Badacsonyan, az ottani Római út mellett remek helyeket találtam. Végül 3-4 házat választottunk ki, azok közül maradt a lesenceistvándi.

Kellett-e kompromisszumot kötni? A ház alkalmazkodott a forgatókönyvhöz, esetleg fordítva? Gyanítom, az a nagy, üvegezett veranda számított...

KS: A ház viszonylag jó állapotban volt, de azért hozzá kellett nyúlni. Például igen, a verandát be kellett üvegezni, ahhoz ragaszkodott Ibolya. Komoly díszletépítésre volt szükség: örökölt ház volt, amit a gödöllői tulajok időnként nyaralónak használtak. Ha csak szigorúan az épületet tekintjük, találtam én jobb házat Badacsonyan a Római út mellett, de ott a telken egyáltalán nem volt gyümölcsfa. Így hiányzott az a bizonyos feeling, az emlékek környezete: amit a rendező a nagymama, nagynéni nyomán beleírt a forgatókönyvbe. Például a gyerekek az egyik jelenetben úgy eszik a szilvát, hogy aláfékszenek, és a szájukkal szakítják le. És ennél a háznál éppen volt egy ilyen földig hajló szilvafa.

A keleti országokban is nehéz volt eredeti helyszíneket találni? Kisvárosi utcákat Debrecenben, Hatvanban?

KS: Egyiket sem ott találtunk meg ott, ahol eredetileg volt. De a legrosszabbul mégis az autentikus bányászfalvakkal jártunk, ahol az apa dolgozott sokáig. Hónapokig nem találtunk semmit, végül kompromisszumot kellett kössünk. Az utolsó pillanatban jött Úrkút.

És a tatabányai, friss Sztálin-barokk lakótelepet is csak Bulgáriában találták meg.

KS: Igen, részben a bolgár koprodukció miatt. Tatabányán már évtizedes fák álltak a házak között, de egy jó kis bányászfalu sokkal jobban hiányzott. A hatvani ház helyszínét végül Tökön találtuk meg, sőt, rögtön több hasonló házat egymás mellett, ugyanabban az utcában. Eszembe nem jutott volna, hogy majd ott találjuk meg, pedig több jó barátom lakik Tökön. Tarr Béla tőki házána felújítását én terveztem és kiviteleztem így sokáig jártam oda. Már az idő is szorított, de szerencsére minden nagyon jól sikerült. Ilyenkor a rendezőtől sok függ: mekkora kompromisszumokra hajlandó, ragaszkodik-e például ahhoz, hogy egy hely kívül-belül játsszon vagy csak kívül és a belső jeleneteket pedig egy berendezett másik házban

„A mama ízlését kellett összehozni valahogy, legalább a belsőben. 100 év tárgyait.”

forgatjuk le. Tarr Bélánál például szóba sem jöhetett ilyesmi: amikor a kislány a *Sátántangó*-ban bebámul a kocsmába, az kívül-belül ugyanaz volt. Szerencsére ebben a filmben Ibolya rugalmas volt.

A Lupa-sziget is szerepelt a forgatókönyvben vagy csak kihagyhatatlanul kínálkozott?

KS: A Római-part szerepelt, a negyvenes évek Rómajja, amit az eredeti helyen már nem lehet rekonstruálni. Így kerültünk a Lupára, ahol Ibolya egyik barátjának is háza van és mivel ez egy zárt, elkülö-

nült (a szó szoros értelmében is sziget), már az első helyszíneléskor tudtuk, ennél jobban azt a polgári hangulatot nem lehet megtalálni.

Annak ellenére, hogy történetben rengeteg a költözés, volt-e mégis valami stíluskonceptió?

Vagy éppen ez a mindenféliség és töredezettség volt a lényeg?

KS: Sokat beszélünk erről a rendezővel, ő végül azt mondta, hazugság lenne bármilyen egységes stílus. A sok költözés közben szinte minden elveszett. A mama izlését kellett összehozni valahogy, legalább a belsőben. 100 év tárgyait. A mama 92 évesen halt meg, Trianon előttről indulunk és a költözésekkor szinte semmit nem vitt magával, mindig alkalmazkodott az új környezetéhez, ez volt a lényeg. Ibolya is az Ecseriről gyűjtötte össze később a múlt tárgyait, amik valamennyire hasonlítottak azokra, amik a sok költözés során tűntek el.

Ön is sokat költöző ember?

KS: Én egész életemben Budapesten éltem, eltekintve a gyerekeimről, amikor a kitelepítésünk miatt költözködtünk sokat. Én '45-ben születtem, apám Törökbálinton a szanatórium igazgatójaként dolgozott, aztán szerencsénkre az összes későbbi kényszerlakhelyünk kórházak szolgálati lakásaiban volt. Először a hűvösvölgyi kórházba kerültünk, aztán másfél évre a Városmajor utcába, ahol a klinika szolgálati lakásából átláttam a Kós Károly-féle iskolámba. Ahogy megmelegedtünk, már költöztettek is minket a Róbert Károly körüli kórházhoz, aztán jött még a László kórház, végül '56 után ért véget a műsor. Ebbe a filmben pedig a Balaton-felvidék miatt ajánlottak be, ahol 1981 óta élünk, akkor vettünk Kékkúton egy 160 éves parasztházat. Először csak nyaralóként szolgált, de mióta nyugdíjas lettem, szinte többet vagyok itt, mint a pesti lakásunkban.

Az egyik főszereplővel, Ónodi Eszterrel már többször dolgozott együtt, utoljára a Deák Krisztina által rendezett Aglaja forgatásakor.

Szakács Györgyi: Nemcsak ott, már az első nagyszínházi előadásán, a Katonában is, amikor odaszereződött, a *Viharban*. Hosszú ismeretség ez.

Azért említettem az Aglaját, mert az is olyan kosztümös film volt, ahol a főszereplő Ónodi Esztert látjuk fiatalként és többféle középkorúként. Az Anyám... ráadásul történelmi film is, sokféle történelmi korszakkal, Fekete Ibolya a helyszínekkel kapcsolatban pedig azt nyilatkozta, nálunk a történelmet épületekben már csak töredékeiben lehet fellelni. Vagyis a kosztümökön talán sokkal erősebb hangsúly, hogy kifejezzék az adott kort.

SzGy: Tulajdonképpen lehet, igen. Nem könnyű feladat majdnem 100 évet, több nemzedéket átfogni, de nekem rögtön nagyon megtetszett a forgatókönyv, nagyon ismerős volt az a családi szituáció az anyával és lányával. Úgy éreztem, személyesen is közöm van hozzá: én ezeket a korokat érzem, ismerem, gyűjtöm, és nagyon szeretném megcsinálni.

Gyűjti a régi ruhákat, és ha kell, csak leemeli?

SzGy: Soha sem „csak úgy leemelem”. Az eredeti kosztümök általában már elérettek, kisméretűek és nem is épek, de ha csak egy részletét tudom használni, vagy ha le tudom róla modellezni azt a harmincas évekbeli ruhát, akkor már nem a nulláról indulok. Sok kosztümös filmet csináltam, például a Szabó István rendezte *A napfény ize* is ilyen többgenerációs, kosztümös film volt, de sosem értem meg, hogy legyen fél évem, elég pénzem, apparátusom az előkészítésre. A nagy egészről kell kiindulni vagy legalább fejben kell látni, kitalálni a filmet. És persze előre kellene ismerni a művészeket, akik majd a ruhákba bújnak - gyakran ez is probléma.

A száz évből melyik korszak áll a legközelebb önhöz?

SzGy: A legtalálhatóbb szeretem, az I. világháború előtti, az örök nosztalgia. Már egy kezembe kerülő kesztyűben vagy gallérban is azt az utolérhetetlen minőséget és szépséget látom meg, ami örökre elmúlt. A szépség felfedezésében minél távolabb van valami, annál érdekesebb.

Az ön jutalomjátéka a film története szerinti egy ún. csúnyaruha, amit a határon túl rekedt nagynéni (Szabó T. Anna alakítja) mutat a divatos, pesti unokahúgnak.

SzGy: Sok ilyen ruha volt már a kezemben, a negyvenes évek elején jöttek divatba intenzív színparosításokkal és szabásmintákkal. Aztán azt tapasztaltam, később nem szívesen vették fel, mert groteszkké váltak.

Benne volt a forgatókönyvben?

SzGy: Benne, benne! Olyan ruhát kellett találni, ami akkor csúnyának, már nem divatosnak számított, és eszembe jutott ez a fazon. Előnytelen, mert a sárga szín a hasra esik. És amikor kellett, ez beugrott.

Hogy áll a szocreállal?

SzGy: Sajnos emlékszem rá a gyerekkoromból, és azt kell mondanom, kötődöm is hozzá. Emlékszem ballonkabátokra, mintákra, sálakra,

„Sokat dolgoztam külföldi filmekben, Európa szerte és az ember kincsekre bukkanhat időnként, olyan egészen régi ruhákra is, amik már nem léteznek.”

akár az Ónodi Eszter által alakított szerepő ballonjára is, kisgyerekkori ruháimra, apám ingeire. Még arra is emlékszem, mi volt akkor elegáns: 1957-ben bolyongtunk például apámmal a Váci utcában, hogy anyám névnapjára, egy akkori, klasszikus cipőt vegyünk egy divatos maszknál.

Körömcipőt?

SzGy: Nem-nem! Minőségi, nagyon szép bordó félcipő, aminek a cipőfűzője végén volt egy kis bőrdísz.

És az Ónodi Eszter viselte ballont hol szerezte be?

SzGy: Van egy pár ballonkabát a gyűjteményemben, azt úgy 10-15 éve vettem, mert láttam, soha nem lesz már ilyen. Ezeket mintának gyűjtöm be általában, és amikor jobban ráérek, igyekszem valami nagyon hasonló, de jobb anyagból megvarrni. Úgy emlékszem, egy régi ruhakereskedőnél vettem, talán a Podmaniczky utcában. Ez nem turkáló volt, ma azt mondanák rá, vintage bolt. Sokat dolgoztam külföldi filmekben, Európa-szerte és az ember kincsekre bukkanhat időnként, olyan egészen régi ruhákra is, amik már nem léteznek. Mint utoljára Németországban, ahol egy muzeális, 1820-as ruhát sikerült szereznem.

Volt, olyan kosztüm, ami végül megoldhatatlannak bizonyult?

SzGy: Persze, mindent én sem tudok előállítani! Lehet kölcsönözni is, itthon például a filmgyár fotó raktárából, ami sajnos egyre inkább elavul, a régi ruhák egyre rosszabb állapotban vannak. De a világban nagy kölcsönzők is működnek, minden attól függ, mennyi pénz van rá a produkciónak. Londonban fantasztikus és elképesztően drága kölcsönzőket ismerek, így inkább és szívesebben megcsináltatom, ami kell.

Hol tárolja a ruháit?

SzGy: (nevet) Mindig, minden helyet kinövök, egyre nagyobb helyekre költözködöm. Nemcsak költséges, de így egyre nehezebb egy-egy ruhát megtalálni. A rendtartásban éppen a filmforgatások a legkártékonyabbak, mert minden azonnal kell. Akkor hirtelen mindenféle ruhadarabok kizúdulnak, utána pedig nem kerülnek vissza.

Térkép és (kortárs) táj

Szöveg GUNTHER ZSOLT

2012-ben jelent meg, az 1992 és 2012 közötti két évtized építészetéből válogatva, s csupán három év elteltével újabb változat készült, mely immár az 1994-2014 közötti időszakból merít. Mindkét térkép 92 épületet mutat be az építész neve, a megépülés éve és a pontos cím feltüntetésével. Az épületek közül negyvenhez kép is tartozik, a továbbiak mellé csupán a fenti adatok kerültek. Az építészeti tartalom és a fényképek hozzárendelése Zsuffa Zsolt, a térkép és a grafikai szerkesztés Katona Zoltán érdeme.

Másrészt a kortárs fogalomkörének definiáltságában látom a vállalkozás merészségét: szemben például a térképsorozat korábbi, a főváros szecessziós és modern építészetét bemutató kiadásaival, ebben az esetben nem adható konkrét meghatározás, egyelőre csupán a megépülés ideje tekinthető a válogatás kiindulási alapjának - még hiányzik az a történeti távlat, mely egyértelműen lehatárolná a kortárs fogalomkörébe eső épületek körét. Ilyen módon a válogatás elkerülhetetlenül szubjektív válik, ezért szerencsésebbnek tartanám egy objektív szerkesztői-zottság szelektálását. Ezek az

A Budapest Építésze térképsorozat legfrissebb kiadása nem kevesebbre vállalkozik, mint hogy bemutassa a főváros kortárs építészetének legjavát. A kortárs válogatás készítése különösen bátor vállalkozás. Egyrészt, mivel a szerkesztő jelentős időbeli és minőségi (technológiai) változással szembesül, javulás és avulás kéz a kézben járnak, nehéz lépést tartani. (A magyar nyelv bámulatosan szemlélteti, hogy a két folyamat milyen szorosan összetartozik ebben a kontextusban.) Mi sem mutatja ezt jobban annál, hogy a kérdéses zsebtérkép valójában egy javított, „felújított” második kiadás: az első kortárs építészeti kalauz

észrevételek persze semmit sem vonnak le Zsuffa Zsolték munkájának értékéből, hiszen a válogatás ettől függetlenül kiváló.

Akárcsak a tartalom és a műfaj párosítása: a kortárs építészet és a térkép társítása kétségkívül figyelemre méltó koncepció, ügyesen lovogolja meg a tematikus városi séták egyre növekvő kultuszát. A térkép populáris, közérthető jellegéből fakadóan könnyedén befogadhatóvá teszi az önmagában elég fajsúlyos tematikát, szemben például az építészet és általában a művészet bemutatása kapcsán megszokott nagyívű albumokkal. Arról nem is beszélve, hogy funkcionális értelemben hasznosabb is azoknál.

Megkerülhetetlennek tűnik azonban a műfaj létjogosultságának kérdése. Mindenképpen a védelmembe venném a térképet: az, hogy a mobilalkalmazások és a fokozódó digitalizáció korában élünk, még nem jelenti a régebbi platformok egyértelmű avíttóságát. Én személy szerint nem kedvelem az alkalmazásokat, ellenben kifejezetten szeretem a térképeket. Kérdés azonban, hogy kik fogják használni ezt a kiadványt (kiket szólít meg), s hogy ők miként vélekednek erről a kérdéssel. A térkép formátum közérthetőséget és ismeretterjesztő szándékot implikál, a szakmabeliek szűk körénél szélesebb közönség megszólítását, ideértve az érdeklődő laikusokat és az avatlatlan turistákat egyaránt. Utóbbi célcsoport kézenfekvő választás lehetne, hiszen a műfajból adódóan nehéz elvonatkoztatni a kezében térképet szorongató, barangoló turista képétől, ezenkívül a kiadvány kényelvű, így a külföldi utazók számára is érthető.

A hozzáférési és vásárlási lehetőségeket áttekintve azonban némi ellentmondást fedezek fel: FUGA könyvesbolt, Nemzeti Galéria és Szépművészeti Múzeum, Írók Boltja, Magyar Szecesszió háza, Iparművészeti Múzeum és internetes rendelés a térképsorozat weboldalán - jellemzően nem olyan helyek, ahová csak úgy betéved az átlag-

ember, még kevésbé az avatlatlan turista. Sokkal inkább olyan helyek, melyek egy alapvető művészeti-kulturális -tovább megyek: építészeti - érdeklődést feltételeznek. Továbbá a kiadvány az interneten sem igazán szembevetendő: Budapest kortárs építésze vagy bármiféle építészeti kalauz után kutakodva csak sokadik találatként jelenik meg. Kérdés, hogy rátalál-e az építészet iránt nyitott érdeklődő.

Az is kétséges számomra, hogy egy átlagos felhasználó számára elegendő-e a térképen szereplő információ mennyisége. Természetesen a műfaj erősen megköti a szerkesztő kezét, mégis, úgy vélem, hogy ilyen jellegű kiadványnak elegendő adatot kell szolgáltatnia ahhoz, hogy az olvasó el tudja dönteni, érdeklő-e őt az adott épület, akar-e időt és energiát szánni rá. A szükséges információ számomra jellemző fotót, ideális esetben alaprajzot és néhány soros leírást jelent, ami kontextusba helyezi az alkotást. Enélkül csupán töredékes lehet a megértés. Ezért mégis az az érzésem, hogy a kalauz esősorban a szakmabelieket, másodsorban az építészet iránt érdeklődő, beavatott laikusokat célozza: annak szól, aki képben van Budapest kortárs építészetével kapcsolatban, és érdeklődik is iránta.

Összességében a kezdeményezés kiváló, s már előre üdvözlöm a következő kortárs kalauzt, mely reményeim szerint nem harmadik, javított kiadásként, hanem egy újonnan szerkesztett térképként debütál majd néhány év múlva. Igazság szerint én egy zsebbe gyűrhető zsebkönyvnek örülnék a legjobban, de ez mit sem von le a vállalkozás értékéből. Magam is végigbarangoltam néhány állomást az útvonal mentén, különleges élmény volt az éles szemű szerkesztő navigálása alapján az épületeket bejárni. A kiadvány jelen pillanatban kortárs jellegénél fogva friss, öt év múlva remélhetőleg még mindig értéktartó, húsz év múlva pedig kordokumentum.

Logiplaces

Úgy egy évvel ezelőtt mutattuk be az azóta is nagysikerű Logifaces 3D-s beton puzzle-t (OCTOGON 2014/7.). A Tervhivatal stúdió ötletes építőjátéka után most egy újjal rukkoltak elő tervezői, ez a Logiplaces. Az anyag újra beton, a 3D is maradt, ám a gondolat picit más, a játékos természeti és épített tájakat „vesz a kezébe”: városokat, tájakat megformázó domborzatot kell kiraknia, építenie, újraértelmeznie tájat, települést. A 16 és 36 elemű verziókban készített puzzle esztétikus designnal tervezett tárgy és fejtörő játék is egyben. A Logifaceshez hasonló módon a Logiplaces gyártásához szintén kezdőtőke szükséges, vagyis már fut a közösségi finanszírozási kampánya az Indiegogon – jelen lapszámunk finisében 3324 USA dollár jött össze – támogatásra fel! (Fotó: Danyi Balázs)

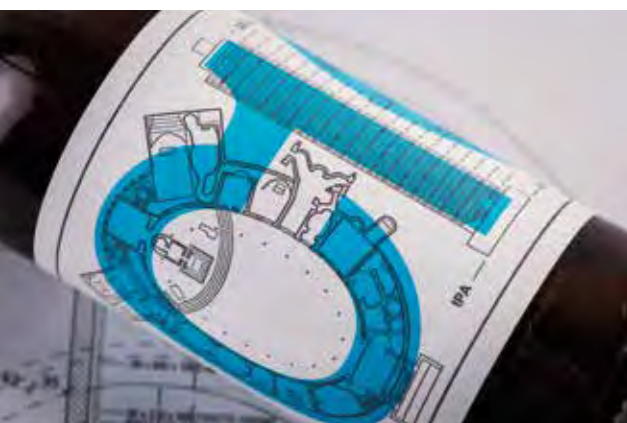
→
↓ 01

Jössz egy sörrrel!

Új szakmai-kulturális központ, új élet, hát kocintunk rá sörrrel (már eltelt a 150 év), meghozza amerikai típusú IPA-val – a sörösök füle számára bizonyára zene e típusmegjelölés. Ámde a KÉK-esek nem magukban fogyasztanak, kívül-belül különleges C10 keresztnevű nedűjüket más is kipróbálhatja, a 330 ml-es kiszerezésű palackokban forgalmazott C10 az új (1111 Budapest, Bartók Béla út 10-12. szám alatti) központban vásárolható meg. Az öt különböző komló gyű-

02

mölcsös aromájával kísért ital megvásárlásával a KÉK-et is támogatja! Mindezt formába öntötte, vagyis az arcuattervező Kiss Miklós volt, a sörfőző szakmai partnerek pedig a Hübris, valamint az Élesztő Sörműhely. Üvegenként, de pakkban is kapható, utóbbi, négyes design pakkhoz négy beton soralátét is dukál, ami a VPI Betonmanufaktúra munkája. És a sör nem jöhetett volna létre: Finta Sándor, Huszár Daniella, Soltész Noémi nélkül. (Fotó: Jaksa Bálint)

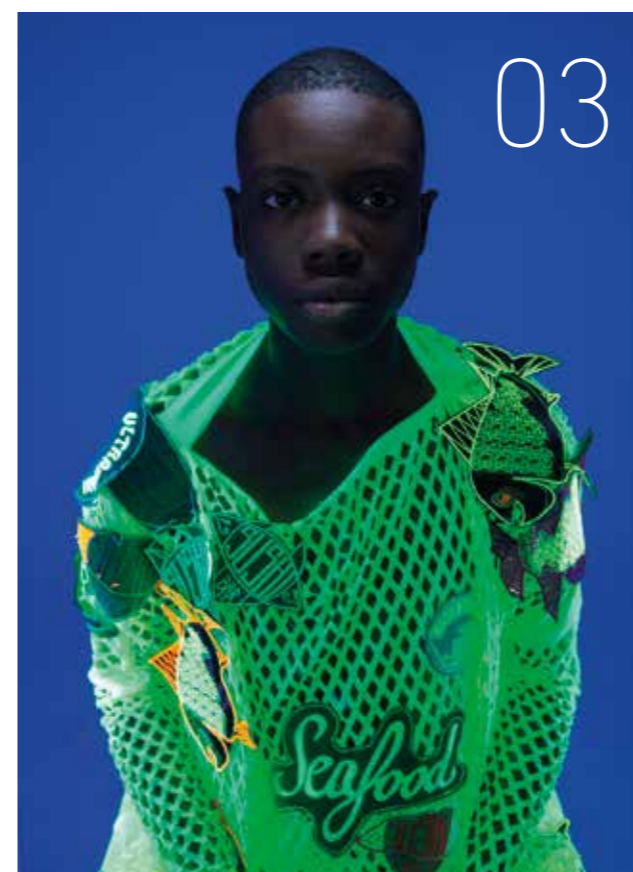
↓

Ruha-költemények

Idén diplomázott a MOME divat- és textiltervezés MA-ján Schuller Mária *Patch Tales* című férfiöltözék kollekciójával. A színpompás, elképesztően feltűnő és ötletes végeredményt adó kollekcióhoz az alapötletet a felvarrók, ezek a géppel hímzett foltok, leggyakrabban márka-jelzések adták, amiken sokszor állatfigurák szerepelnek, ezért aztán tematikusan az állatok felé vitte el Schuller Mária az öltözékek témáját. Végül öt saját tervezésű különböző modellt gyártott le, ezek UV-fényben fluoreszkálnak is. Kis történetek, vizuális költemények álltak össze a legvégére. (Smink: Magyar Eszter, fotó: Donka Panna)

03

Fókuszban az ember

A KINNARPS TREND WEEKEN

A sűrű program szünetében alkalmunk volt az irodakialakítás legfrissebb trendjeiről és a kapcsolódó, a bútorgyártáson és forgalmazáson túlmutató komplex szemléletmódról

a téma különböző területről érkező szakembereit kérdezni. Sandra Gauer változásmenedzsment specialistaival és Peter Knechtel, a Kinnarps-koncepció menedzserével Bodolai Lukács Márton beszélgetett.

Sandra, hogyan kezdte a változásmenedzsmenttel foglalkozni?

Sandra Gauer: Először egy nagy svájci megbízó új irodájának a kialakításakor foglalkoztam ezzel. Ez húszezer munkahely áttekintését jelentette, több épületből vontuk össze az irodákat egy helyszínre. Hatalmas feladat volt, ahol szétterjedt folyamatként minden kommunikációt én végeztem: workshopokat, belső rendezvényeket szerveztem, hírleveleket írtam. Izgalmas volt, de mégis frusztrált az érzés, hogy nem vagyok bevonva, nem vagyok valódi részese a folyamatoknak, csak kívülről, bevált rutin szerint diktálok. Elhatároztam, hogy mélyebbre ások a témában. Foglalkoztam építészeti pszichológiával, viselkedéselemzéssel. Azóta megalapítottam a saját vállalkozásomat, ahol új irodák kialakításával foglalkozunk, vállalatoknak segítünk, hogy hatékonyan tudjanak a terekben dolgozni. Közös nevezőt keresünk a megbízó építészeti és vállalati igényei, az alkalmazottak igényei, valamint a meglévő tervek és a kialakítható technológiákban rejlő lehetőségek között. Ez egy komplex folyamat.

A megbízó, a munkavállaló és a technológia tényezőiről beszélünk. Hogyan befolyásolják ezek egymást, esetleg meg tudsz fogalmazni egy általános javaslatot?

SG: Többnyire hatékonyságnövelés, optimalizálás, költségcsökkentés a fő szándék. Sokszor viszont egyszerűen nem működik, hiába épít a cég vadonatúj, modern irodát, gazdaságosan kialakított terekkel, gyakran csak beköltözés után derül ki, hogy a terek nem illeszkednek a cég folyamataihoz, az alkalmazottak igényeihez. Ezért szükséges, hogy a fejlesztés minél korábbi szakaszától kezdve részesei legyünk

a folyamatnak. Szerencsére egyébként a cégek egyre inkább hajlandók foglalkozni a változásmenedzsmenttel, és felismerik, hogy egy ilyen nagy változás heves érzelmeket vált ki az alkalmazottakból, hiszen mindenkinél a saját mikrokozmosza a legfontosabb. Ezek az érzelmek akár fel is gyorsíthatják az átállást, de jelentősen le is lassíthatják.

Peter, te hol látod a saját szerepedet ebben a folyamatban?

Peter Knecht: A Kinnarpsnál kifejlesztettünk egy eszköztárat, amellyel Sandra számára is használható információkat tudunk összegyűjteni a felhasználói szokásokról. A célunk, hogy megkönnyítsük az átállást az új munkahelyi környezetben kezdő dolgozóknak/munkavállalóknak. Az eszköztárunk részben digitális, okostelefonos alkalmazást is

a legfiatalabb munkavállalók kommunikációját. Függetlenebbek vagyunk az íróasztalunktól. Nekem még az asztali számítógép a természetes, de a legfiatalabbak ma üzenő-szoftvereket használnak, holnap pedig már talán csak gesztusokat. Vagyis az irodai környezetnek is lehetőséget kell adnia, hogy az igényelt és megszokott módon tudjunk kommunikálni. Korábban jellemzően kis és cellás irodákban dolgoztak az emberek: egymás mellett ültek egész nap, akár egymáshoz sem szólva, ha nem volt meg a személyes szimpátia. Az új irodai környezet azt az üzenetet közvetíti, hogy a munka nem helyhez kötött, hanem folyamatokhoz. A technika fejlődése ebben is sokat segít. De maga az épület is kijelölheti a változások határát, akár azzal, hogy a városon belül hol helyezkedik el. A környezet az alkalmazottak számára is értékkel bír, nem csupán a belső kialakítás, a design is rejt értéket. Egy drága, ikonikus formatervű asztal mit sem ér, egy rossz akusztikájú, világítású és levegőjű helyen senki nem akar majd dolgozni.

SG: Érdekes tapasztalatom, hogy azt a drága asztalt gyakran akkor sem használják, ha ideális akusztikájú, tökéletes világítású, tökéletes szobában van. Időt kell hagyni, amíg az emberek hozzászoknak az új környezethez. Meg kell barátkozniuk vele.

PK: Néhány éve egy nagy német ügyfelünk új székházát alakítottuk ki, közel tízezer munkaállomást telepítettünk. A call center-berendezés tervezésekor javasolta a menedzsment, hogy alvóhelyeket is csináljunk, mert látták, mennyire kimerítő az ottani munka, és amúgy is divatja volt az ilyen pihenősarkoknak. Nagyon jó ötletnek tartottuk, és naiv módon, előkészítés nélkül felszereltük a helyiségeket, amelyek inkább hálószobák voltak, otthonos, nagyon jó minőségű bútorokkal. El is kezdték néhányan használni őket, de aztán egyre másra kapták a kollégáktól a megjegyzéseket: „nem kéne inkább dolgoznod?”.

Végül felhagytak a sarkok használatával, mert nem akarták, hogy megbélyegezzék őket. Ez csupán egy apró példa arra, hogyan siklik ki egy nem megfelelően kommunikált váltás. Az ötlet remek volt, de nem sikerült a vállalat folyamataihoz igazítani a bevezetését.

Ahogy hallgatlak benneteket, az körvonalazódik, hogy ez a munka a tervezés előtt elkezdődik, és csak jóval az átadás után van vége.

SG: Igen, és anélkül, hogy nagyon ezoterikusnak tűnnék, azt kell mondanom, hogy az egész pozitív energia kérdése. Steve Jobs mondta, hogy legyünk elég bátrak ahhoz, hogy a szívünket és megérzésünket kövessük a céljaink eléréséhez. Neki ez tökéletesen működött, az egész Apple az érzelmekről, a vágyakról szól.

PK: Teljesen egyetértek. A legtöbb tervező azt szeretné, ha érzelmeket váltana ki az emberekből. Van, akinél ez működik, értékeli a jó design, jól érzi magát egy ügyesen megtervezett térben, de a legtöbb embernek mindegy, hogy most éppen Fritz Hansen, Vitra, vagy éppen Kinnarps bútorok veszik körül. A brandek egyre kevésbé számítanak. Talán az autókénál még igen, de a fiatalabb generáció számára már ez sem igaz, ők más szempontok alapján választanak. A kulcs az emberi természetben van. Az emberi viselkedést kell megértenünk a jó designhoz. Ha sikerül eltalálni, hogy mire vágyunk, akkor jól teljesítő, boldog és egészséges emberek lesznek.

Ehhez akkor az is szükséges, hogy a cégek jobban megismerjék a saját munkavállalóikat.

SG: Éveken keresztül hirdették a vállalatok magukról, hogy „mi ismerjük a munkavállalóinkat, nagyon értékesek, a csapatunk a sikerünk kulcsa!” De a színpalak mögött nem ez van. Gyakran ez csak marketingszöveg. Pedig a fókuszban semmi más nem állhat, csak maga az ember.

fejlesztettünk, ezen keresztül a felhasználók információt oszthatnak meg velünk az irodai terek kihasználtságáról és a munkavégzésük módjáról. Körvonalazódik egy személyes profil mindenkiről. Ezt követően játékos workshopokon alakítjuk ki a csoport aktivitásainak megfelelő iroda tervét, figyeljük azt, hogyan és kivel dolgoznak, milyen szintű fókuszálásra van szükségük. Ehhez jön még az online kérdőívünk azoknak, akiknek

a workshop nem a terepük. A folyamat végén óriási adathalmazt kapunk, ami alkalmas arra, hogy építésszek, ingatlanfejlesztők, és változásmenedzsmenttel foglalkozók felhasználják az új irodák tervezése során.

SG: Azért nagyon fontosak ezek a vizsgálatok, mert friss kutatások szerint az alkalmazottak számára fontos, hogy bevonva érezzék magukat a róluk, és a saját munkakörnyezetükről szóló döntésekbe.

Ebben segítenek az összegyűjtött adatok?

SG: Pontosan. A szerzett adatokkal dolgozom, ebben a cégtől jövő változás-specialista segít, akit az alkalmazottak maguk közül választanak képviselőnek. Valahogy így kezdődik az egész, elkezdünk együtt gondolkodni arról, hogy mit szeretnének, és mit tud a cég nyújtani. Mi lehetséges, és mi nem az. Ez egy közös folyamat, amelynek során végigmegyünk a változásokon.

Hallhattuk már töletek, hogy minden cég más és más, még akkor is, ha egy iparágon belül dolgoznak, hasonló vállalati struktúrában, mert mindig egyedi az alkalmazottak összeállítása, és ezáltal a bennük rejlő változás-potenciál is. Vannak azért jellemző célok a folyamatban? Észrevehetők kirajzolódó trendek?

SG: A vezetők nagyon fontos tényezők minden szinten, topmenedzsertől a csapatvezetőig. Nagyban befolyásolja a hozzáállásuk a folyamatot. Amennyire meg tudják könnyíteni, ugyanannyira hátráltathatják is, ezért fontos, hogy azonosuljanak a célokkal, és tudják, hogy mi megy még végbe a vállalatban belül, párhuzamosan a tervezett változással. Szervezeti átalakítások idején például nem szerencsés desk sharinget bevezetni.

PK: A trendkutatás annyira hangsúlyos nálunk, hogy a Kinnarpson belül a saját Future Lab részlegünk foglalkozik vele. Negyedévenként tartunk workshopokat, hogy megismerjük a piacon zajló változásokat, és a közösségeken belül megfigyelhető tendenciákat. A mobiltechnológiák szélesebben változtatják a kommunikációt, persze elsősorban

Brainstorming az ötletgyárban

INSPIRÁCIÓ A DEKORATIÓVAL

A reklámpiacon tevékenykedők saját háza táján többnyire mindig akad valamilyen elmaradt tennivaló. Ritka az olyan üdítő kivétel, mint a DekoRatio Branding & Design Studio, ahol a szolgáltatások, a kommunikáció és a megjelenés kerek egészet alkotnak. Szaktudásuk és napfényes jövőképük irodájuk belsőépítészetiében is megjelenik, ötleteikkel a hozzájuk betérő ügyfeleket is inspirálni kívánják.

Szöveg **PETRIK RITA**
Belsőépítész és grafika **KISS MIKLÓS**
Fotó **JAKSA BÁLINT**

A brandépítésben hazai piacvezető szerepet megcélzó DekoRatio saját márkájával mutat példát az igényes vállalkozóknak. Megújult arculatukat és VII. kerületi, Rózsa utcai stúdiójuk belsőépítészét állandó partnerük, Kiss Miklós designer tervezte.

Olyan helyet képzeltek el, amely kielégíti saját igényeiket; megjeleníti stratégiájukat, értékeiket és céljait, ugyanakkor bemutatja, hogy a színvonalas design milyen pozitív hatást gyakorolhat az üzletmenetre. Ez a koncepció arra hivatott ösztönözni ügyfeleiket, hogy ők maguk is hasonló minőségben gondolkodjanak. A belsőépítészeti és dekorációs „showroom” változatos kreatív élményeket kínál a vendégeknek. Pont mint egy kiállító terem: izgalmas tartalommal, poénokkal.

Az érdekes, átlós kialakítás a DekoRatio logó K betűjének vonalait által kirajzolt szögnek megfelelően osztja fel a négyzet alaprajzú helyiségeket. Az osztás elválasztja a tiszta fehér irodai tereket az „ipari”, kiszolgáló terektől. Ez a lendületes megoldás hivatott kifejezni a stúdió legfőbb jellemzőjét, miszerint minden márkáépítéssel, marketinggel kapcsolatos igényt ki tudnak szolgálni, de a gyakorlatban is erősek,

Szinte vibrálnak a fehér falak előtt a harsányan színes képek, reklámtáblák

a nyomdai és dekorációs anyagok kivitelezését is vállalják. Az átlós irányú folyosó összeköti a recepciót a pihenőszobával, és elkülöníti az ügyfélkapcsolati menedzserek munkahelyét.

Szinte vibrálnak a fehér falak előtt a harsányan színes képek, reklámtáblák, melyek árnyalatai

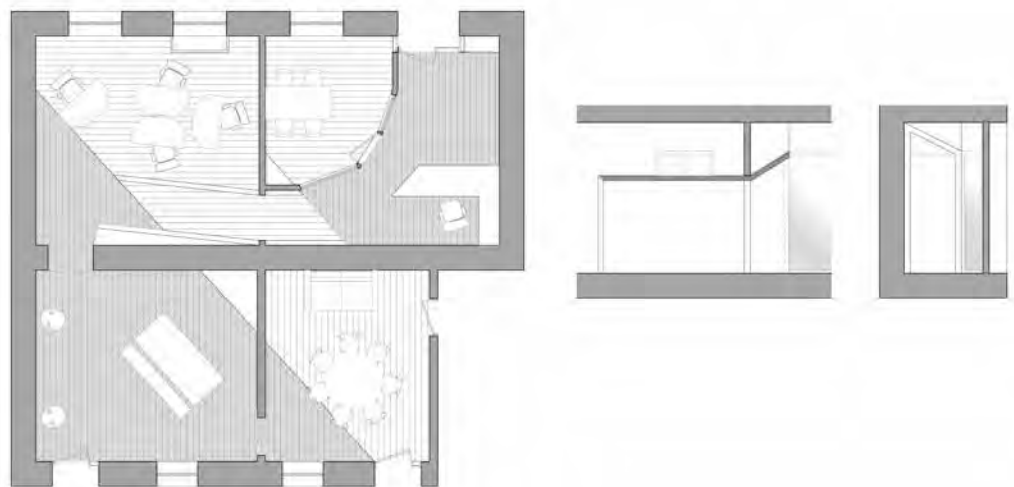
néhol a bútorokon és a kiegészítőkön is visszaköszönek. Az összehatás mégis kiegyensúlyozott: a szemkápráztató, vadító elemeket nagy fehér és szürke felületek tompítják. Ez a színes világ egyáltalán nem öncélú magamutogatás, hanem számos szakmai utalást hordoz.

A könyvespolcot a „LEARN more” mondat nagybetűire komponálták, amely a szomszédos falon a „Believe in BETTER” E betűjében folytatódik

A belsőépítészeti és dekorációs „showroom” változatos kreatív élményeket kínál a vendégeknek

Ilyen például a Lorem Ipsum* fényreklám (*a betűtípusok és a tipográfia bemutatására szolgáló, latin nyelvet imitáló, általánosan használt szövegblokk kezdete) vagy a tárgyalóasztal lapja, amely egy hatalmas Panton színskála 360°-os szivárványa. A kis faliszekrényeket szuperhős karakterek szimbólumaival díszítették, ezzel az olyan ikonikus világcégek kivételes brandépítő tevékenysége előtt tisztelgnek, mint a Disney vagy a Marvel.

A többhelyiségben is feltűnő képregénykockák arra emlékeztetnek, milyen fontos szerepet

játszott az amerikai POP-kultúra az iparművészet és a reklámozás fejlődésében. Persze az ötletgyárosok ebbe is raktak még egy csavart: a képregény illusztrációk egy-egy funkcióra utalnak, s ráadásul a cég erősségeit is kihangsúlyozzák. A bojlert rejtő szekrényre a BOOM szó került, ami egy sima bummon túl népszerűséget és reklámkampányt is jelent; a tárgyalóban a STORY szó az itt születő történetekről mesél; a kisasztalon a POWER felirat pedig az ajándékcsokik energiáját és az ügynökség kreatív erejét egyaránt közvetíti.

Kedvencem a könyvtár stílusú társalgó, ami igazán laza és jópofa berendezést, bútorokat kapott. A könyvespolcot a „LEARN more” mondat nagybetűire komponálták, amely a szomszédos falon a „Believe in BETTER” E betűjében folytatódik. S hogy senki ne vegye túl komolyan mindezt, egy kis mosollyal oldják a programszöveget. Ha a tolóajtót kinyitják, akkor a ráfestett...ER a TT-re csúszik, így mindjárt változik a tartalom is: „Believe in BEER” olvashatjuk – ami akár közös nevező is lehet egy fárasztó nap után.

A TÉR HUMANIZÁLÁSA

MOL irodaház enteriőr

Szöveg **KOVÁCS PÉTER**
Építész, belsőépítész **KOVÁCS CSABA**
Fotó **BUJNOVSZKY TAMÁS**

Minden kornak megvan a munkához és a dolgozókhöz való viszonya.

Ezen szemléletmód rendkívül jól tükröződik a munkahely belső tereinek, enteriőrjének megformálásában.

Áldásos, ha egy cég figyel arra, hogy a változó idővel ezek a terek is megváltozzanak,

és illeszkedjenek az adott kor elvárás rendszeréhez.

Az 1970-es évek elején épült MOL székház immáron több mint négy évtizede ad teret a mindennapokban az ott dolgozók számára. Az évek során azonban igen átalakult az embernek a munkához és munkahelyhez való viszonya, a homogenizáló látásmód egyre inkább a múlt részévé válik és az egyéniség, az individuális jelleg a jelenkor munkaszemléletében egyre nagyobb teret kap. Egy ilyen múlttal rendelkező cég és épület esetében ez óhatatlanul azzal jár, hogy megszületik az igény a munkahely tereinek átformálására. Szerencsés módon a MOL lényegesnek tartotta, hogy megtörténjen bizonyos belső terek újragondolása és illesztése a 21. század elejének

követelményeihez. A NARTARCHITECTS pedig kiváló partner volt abban, hogy az enteriőrök lényegi változásokon mehessenek keresztül. Két nagyhatású projekt is megvalósult az irodaterben, hiszen radikálisan újraértelmeződött az épület homlokzatából is kiemelt, így építészeti szempontból is hangsúlyozott nemzetközi tárgyaló, valamint az étterem enteriőrje.

A nemzetközi tárgyaló kiemelkedő jelentőségű a székház enteriőrjei között, hiszen ez ad teret többek között a külföldi partnerekkel történő egyeztetésekhez. A megrendelői igény egy olyan tér létrehozása volt, amely nem csupán színvágában passzol a cég arculatához, hanem minden olyan követelménynek megfelel, amely a legkülönbözőbb tárgyalások lebonyolításához

szükséges. Két alapvető funkciót kellett megvalósítani az újragondolt térben: részint egy elegáns tárgyalót, részben pedig egy 50-60 ember számára kialakított előadót. Az épület korából adódóan ez több technikai kihívással is járt, szükség volt a homlokzati üvegfal kicserélésére és olyan belső árnyékolók létrehozására, amely nagyban növeli a komfortérzetet a belső térben. A letisztult, világos felületek valamint a belső térben elhelyezett üvegfal nem csupán a transzparencia élményét növelik, hanem az ott tartózkodó számára a vizuális nyitottság élményét is megteremtik. Hogy a fehér dominanciája ne keltse a hidegség érzetét, érzékeny ellenpontként jelennek meg a fafelületek, amely a melegség és meghittség élményével teszik teljessé az

Dinamikus belsőépítészeti részletek, céges mottók

enteriőrt. Fontos technológiai fejlesztés volt a hanghatások minimalizálása is, hiszen a kintől beszűrődő utcazaj megzavarhat egy fontos tárgyalást. A homlokzati üvegfelület hangszigetelő jellege, és a padlóburkolat is nagyban elősegíti a nyugalom érzetének elérését, a falon valamint a mennyezeten elhelyezett geometrikus mintázatok illetve a cég arculatához illeszkedő szöveges „üzenetek” teszik teljessé az enteriőrt mind funkcionális, mind pedig esztétikai értelemben.

A munkahely teréhez nagyon szorosan hozzátartozott a dolgozók komfortérzetét elősegítő étterem enteriőrének újragondolása is. A 70-es évek menzajellegű étkezőhelyét átforgató koncepció egy oly teret kívánt létrehozni, amely az étkezés intimitásához ad keretet. A karéjszerűen elrendezett asztalok nem csupán a feszességet hivatottak oldani, hanem egyszerre is lehetővé teszik, hogy évente néhány alkalommal rendezvényterré alakulhasson át a hely. Éppen ezért volt szükség a flexibilitás érdekében a középső asztalok és székek mobilizálhatóságára. A vidám színvilágú bútorok, a falon elhelyezett raszteres jellegű világíték olyan esztétikai tényezők, amelyek lehetővé teszik a dolgozók számára, hogy ebédjükkel lehető közegben fogyaszthassák el. Üdvözlendő tendencia, ha egy cég a dolgozói munkakörülményeket szem előtt tartva alkotja újra irodaházának belső tereit.

Vezető tervező:
KOVÁCS CSABA (NARTARCHITECTS KFT.)

Tervezők:
TALLIÁN ANIKÓ, BAKÓ ATTILA, VITÁRIS LÁSZLÓ

Munkatársak:
Gyuris Eszter, Molnár Péter

Tervezés és megvalósítás éve:
2014

Alapterület:
750 m²

A jó munkakörülményeket szem előtt tartó elképzelés
Geometrikus mintázatok, téri elemek hangsúlya

Korrekt, jól funkcionáló részletek

FORMA/TENGER

MOL székház, aula

Szöveg **KOVÁCS PÉTER**
Belsőépítész **BENSON MARCELL**
Fotó **BATÁR ZSOLT**

A fenntartható fejlődés elkerülhetetlen témaköre a jelenkor építészeti diskurzusának.

A MOL sok ideje elkötelezett híve ennek a gondolkodásmódnak, Budafoki úti épületének újjáalakított aula-konceptiója pedig épp ezt kívánja vizuálisan is láthatóvá tenni.

Egy épület aulája mindig sokatmondó design és építészeti szempontból egyaránt, hiszen egy olyan központi térről beszélünk, amely befogad, egybe-egyesít, irányít, közösséget formál. Ilyen értelemben erőteljesen kommunikál az adott cég arculatáról, az általa képviselt társadalmi és etikai értékekről, felelősségről. Nincs ez másként a MOL Agrober irodaépületének földszinti átformálása kapcsán sem. A tér előtörténetéhez hozzátartozik, hogy eredetileg a fogadóruccs és a büfé különválasztva funkcionáltak, a tervezés során viszont szerves egységbe kapcsolódott össze a két egység. Ezzel párhuzamosan a megrendelő részéről a MOL arculatának szín- és formavilágának beillesztése is megfogalmazódott. Lényegi volt a lépés azért is, mivel így a nyitottabb tér egyaránt tudja megszólítani a cég munkavállalóit illetve a külsős partnereket.

Az enteriőr formavilágának – egyetemben a MOL arculatával – lényegi jellegzetessége az ívelt, fluid tömegképzés. Ez jól tetten érhető a mennyezeti világítást körülölelő elemekben, valamint a székek mellett elhelyezkedő beülő bokszokban is. Az ülőhelyek megnövelésének egyrészt praktikus okai voltak, hiszen a korábbi nyolc férőhely 50 személyesre duzzadt. De a bokszok nem pusztán ily módon működnek, hanem szeparáltabb elemekként alkalmat adnak kiscsoportos megbeszélésekhez, és olyan intim teret is képeznek, amely alkalmas egyfajta meditatívabb lelkiállapot, pihenés megélésére is. Az alapvetően világos és áttekinthető tér egyszerre képes tehát a tágasság érzetét megteremteni, és igény esetén a privát tér jellegzetességei is megélhetőek.

Mind a bokszok, mind pedig a mennyezeti elemek formája és színhasználata a MOL arculatára hajaz, teszi mindezt rendkívül visszafogott és organikus módon. Emellett a fafelületek dominanciája figyelhető meg, amely rendkívül lényegi funkció lehet egy étkező és pihenőtér esetében. Ahogyan a fenntartható gondolkodás is központi szerepet szán a természetes anyagoknak és a természet elemeinek, ezzel egyetemben a növények designelemként történő elrendezése, valamint az asztalok és beülő-bokszok anyaghasználata ezt a koncepciót erősíti. Ezáltal pedig hitelességet a gondolkodásmódban, az értékek képviselésében, valamint az arculatban is. Lényegi szempont a tér működőképessége, hiszen a „felhasználók” visszajelzései tudják bizonyítani a koncepció sikerességét. Mindez a dolgozókért készült, a humánus fontosságát hangsúlyozza. Mind a kollégák elégedettsége, mind pedig a büfé forgalmának növekedése jól illusztrálja az emberek által megélt tér sikerét. A tér immáron céges rendezvényeknek, megbeszéléseknek és promócióknak is helyet ad, funkcionálisan is kibővülve, teszi mindezt egy natúraközeli szemléletmód szellemében. Építész, design és egy nagyvállalat pozitív szemléletének szerencsés harmóniája konstruálja az Újraformált aulateret.

A MOL arculati színei is megjelennek NezoneN Kft.-nek kulcsszerepe volt az ülőkék és mennyezeti elemek gyártásában

Fluid világ

Belsőépítész:

Benson Marcell (CraftBenson Architecture/Design)

Tervezés éve:

2015 második negyedév

Kivitelezés:

2015. augusztus-szeptember

Egybekapcsolt fogadóruha és büfé

SZÁMÍT, HOL DOLGOZOL!

SZEBB KÖRNYEZETBEN NEM CSAK KELLEMESEBB
A MUNKA, DE HATÉKONYABB IS.

A MOL ezért alkotta újra irodaházának büfét a legmodernebb trendeknek megfelelően. Büszkék vagyunk rá, hogy olyan környezetet teremtettünk, ahova öröm belépni, beszélgetni és dolgozni is. Így munkatársaink a legtöbbet tudják kihozni minden munkanapjukból és a karrierjükből is.

BIELA SZÉKEK

Magyar
Formatervezési
Díj 2015

AKRIL KŐ PULTOK

KRICN®
PORCELÁNOSA SOLID SURFACE

MOL AGROBER BÜFÉ

Nezozen

+36 30 329 88 29
www.nezozen.com

Az előző oldalakon
megtekintheti
egyik referenciánkat.

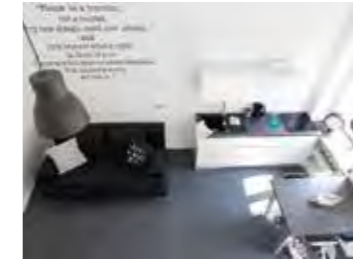
- akril kő feldolgozás és forgalmazás
- 5-tengelyes CNC marás
- összetett 3D formák
- egyedi bútorok és nyílászárók

MINŐSÉG MARAD, A HELYSZÍN VÁLTOZIK!

Költséghímélő, gyors, bontás nélküli burkolási lehetőségek: ez minden építő álma, legyen akár egyéni építkezéssel, akár megbízásról szó, aljzatról, falról, vagy akár bútorról. Erre az összetett igényhalmazra kínál lassan tíz éve megoldásokat az innovatív, dinamikus Beton-Dekor Kft. A száz százalékban hazai céget 8 éves tengerentúlon szerzett szakmai tapasztalatok után, 2007-ben alapították. Hosszú évek elteltével most úgy döntöttek, hogy a III. kerületi bemutatótermükből elköltöznék, egyenesen Erdligetre, ahol várhatóan februárban új, a hírek szerint exkluzív, Daruka Gergely építész által minimál designra hangolt bemutatótermet nyitnak majd. Ami nem változik, az a célkitűzésük, avagy hogy magas színvonalon elvégzett munkájuk eredményeként a megrendelőik által megálmodott terek egyedi, hangulatos és minden igényt kielégítő burkolatokat kapjanak. Fő profiljuk az USA-ban már évtizedek óta bevezetett és közkezdvelt fal- és padlóburkoló bevonatok alkalmazása, amelyek már meglévő, töredezett és régi burkolatok felújítására vagy új burkolatok készítésére szolgálnak. A bevonatok sokrétűek, egyaránt alkalmazhatók bel- és kültéren, MDF- és bútortalapokon is, így pultok, asztalok bevonásához, kocsibeállók, lépcsőházak, folyosók, homlokzatok, lábazatok, faldekorációk, lakóterek, medencék körüli burkolatok, teraszok, üzletek, irodák, iskolák, műemlék és közintézmények, éttermek fal- és járófelületeinek kialakításához. A Beton-Dekor ART Kft. 2016 februárjában megnyíló új bemutatóteremében a már jól megszokott padló- és falburkolat, valamint a bútorbevonat mellett, a jövő év nyarától, a Daruka Gergellyel közös tervezésű, egyedi betontárgyak is megvásárolhatóak lesznek. (x)

- A legutóbbi idők referenciái:*
- MOL Agrober, Budapest*
  - Centrál Színház (tervezés: Benson Marcell)*
  - A Bosch székház büféjének padlója*
  - A Playersroom üzletek padlója (Magyarországon és Bécsben)*
  - Vintage Garden, Budapest*
  - Fair Bank MagNet (tervezés: Nikolett Petra)*
  - RE/MAX Central ingatlaniroda (tervezés: Szendrő Péter)*
  - Továbbá számos magánház*

Beton-Dekor ART Kft.
Cím: 1039 Budapest, Szilke u. 2. (Hungary)
Mobil: +36 20 298 72 62; +36 20 298 69 37; +36 30 692 88 68
E-mail: mail@betondekor.hu
Web: www.bdakft.hu

Sugár vagy

A NEMZETI RADIOAKTÍVHULLADÉK-TÁROLÓ ÚJ LÁTOGATÓKÖZPONTJA BÁTAAPÁTIBAN

Noha triviálisnak gondoljuk a tárgyi és téri környezet közötti kapcsolatot, időről-időre mégis rácsodálkozunk azokra az alkotásokra, amik tervezése során a tárgy-funkció-tér hármasa valóban erős kölcsönhatásba kerül. Olyan terekre kell gondolni, ahol a hagyományos értelemben vett téri elemek a funkció révén feloldódnak

és összefolynak a berendezés tárgyaival.

Szöveg **MARTINKÓ JÓZSEF**
Építész **VICENZ OTTÓ**
Belsőépítész **GŐZ DOROTTYA**
Fotó **BUJNOVSZKY TAMÁS**

Legutóbb Bataapátiban, az ország egyik „legtitokzatosabb” ipari épületében nyitotta meg kapuit egy olyan látogatóközpont, ami belsőépítészeti szempontból mindenképpen figyelemreméltó. Látogatóközpontról van szó, amire már csak azért is nagy szüksége van az ország radioaktív hulladéktárolójának, mert a gránitrétegek között évezredekre elzárt sugárzó hulladékok biztonsági kérdései rendkívüli módon érdeklik a laikusokat is. A hulladéktároló bejárata melletti kissé jellegtelen lapos tetős, hetvenes években épült épület földszintjére belépve azonban nem csak válaszokat kapunk a kérdéseinkre, hanem olyan esztétikai élményben is részünk lehet, ami pontosan illusztrálja azt, hogy a veszélyes hulladék kezelése az elvárható legmagasabb technológiai színvonalon folyik az intézményben.

A tervezők munkájának hála az információkat a közönséggel megosztó monitorok körül egy oly high-tech környezet született, ami a maga futurisztikus megjelenésével, perfekt

részleteivel és kidolgozottságával hirdeti, hogy a hulladékkezelők is hasonló színvonalon és körültekintéssel végzik a munkájukat, ügyelnek a biztonságra.

A látogatótér vizuális kulcselemei maguk az információk forrásai, vagyis az interaktív monitorok, illetve ezek posztamensei által kijelölt mennyezeti sávok. Ezek LED-es élvilágítása, fény-árnyék játéka, felületi mélysége egyfelől összefogja a teret, lendületessé teszi, másrészt az az érzésünk, mintha egy formatervezett informatikai tárgyban járnánk. Ezek a sávok, a fehér műanyag burkolatok és álmennyezetek nagyvonalú ívei, továbbá a berendezési tárgyak és a téri határoló elemek így végül egységes képet mutatnak. Minden ív és sík végül összefonódik, összefolyik egymással. Környezetpszichológiai szempontból ez a kivitel telitalálatnak tűnik, ami képes bizalmat kelteni a működés egyéb, rejtettebb technikai megoldásai iránt is. Ez volt a cél és ez a cél a tervezői, kivitelezői együttműködés révén magas szinten teljesült.

Építész:

Vicenz Ottó (Aedis Kft.)

Belsőépítész:

Göz Dorottya (Amoeba Group Kft.)

Tervezés éve:

2014

Átadás éve:

2015

Teljes alapterület (nettó):

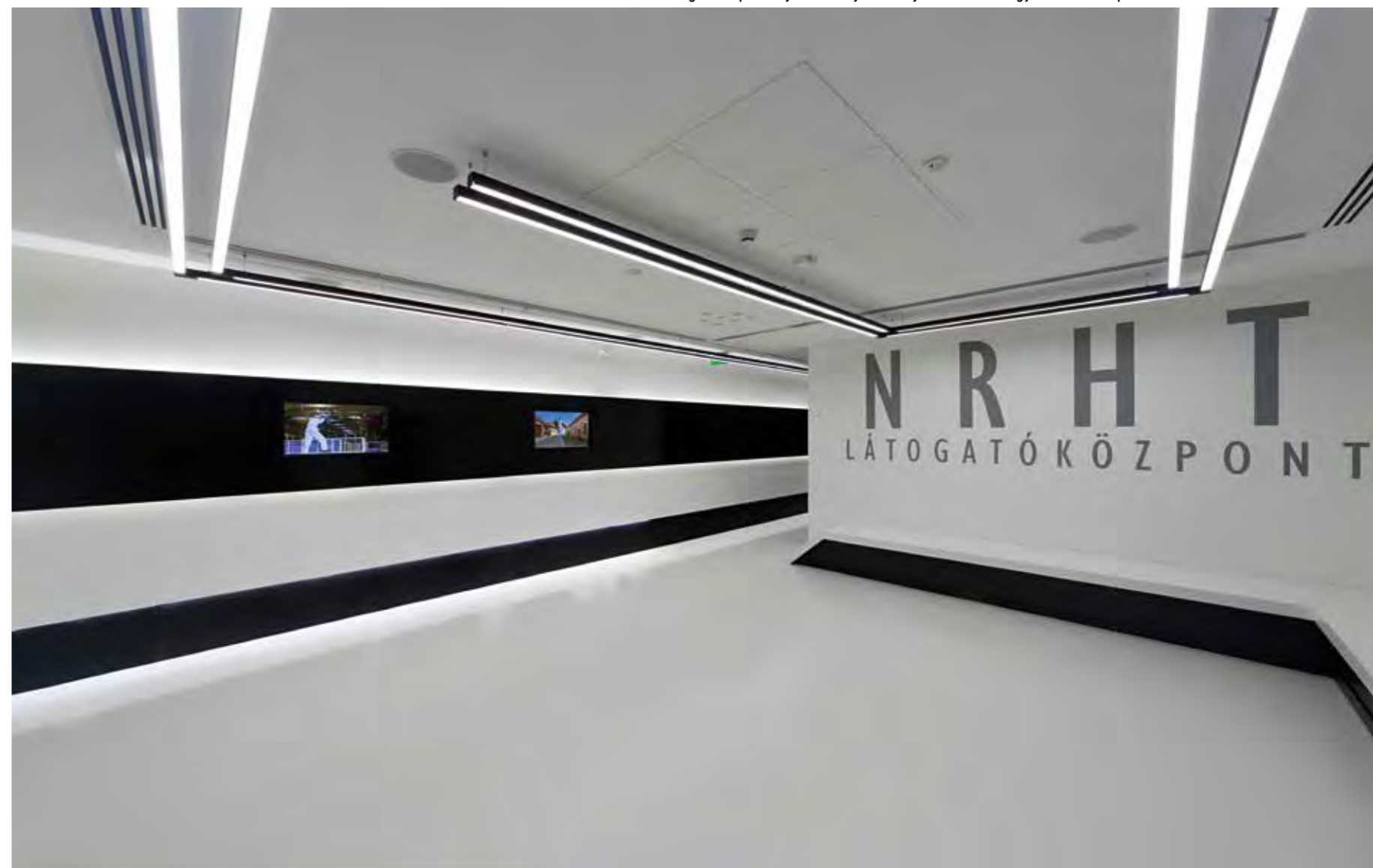
175 m2

A monitorok és posztamenseik ritmizálják a teret

Mintha egy formatervezett tárgy belsejében járnánk

A látogatóközpont bejárati zónája már sejtet valamit a nagyterem belsőépítészeti karakteréből

be light!

H-1025 Budapest
Szépvölgyi út 146.
www.belight.hu

NRHT Látogatóközpont //
Világítástechnika és vezérlés a be light!-tól

vitra.

Eames Plastic Side Chairs Design: Charles & Ray Eames, 1950

www.vitra.com/epc

DELTA LIGHT
pure lighting pleasure.

SIMES
luce per l'architettura

FOSCARINI

DE MAJO

CARPYEN
creativity concept

FLOS

Authorised Vitra dealer in Hungary:

Do Work Kft. · 1025 Budapest · Szépvölgyi út 146.
T. +36 1 489 3860 · dowork@dowork.hu · www.dowork.hu

„Amolyan tipikus latinos dolog”

INTERJÚ ALEJANDRO MESONERO-ROMANOS FORMATERVEZŐVEL

Az Design Hét Budapest 2015 spanyol díszvendégsége kapcsán, október elején, a világhírű spanyol autómárka, a SEAT vezető formatervezője, Alejandro Mesonero-Romanos is Magyarországon járt. Martinkó József készített interjút vele.

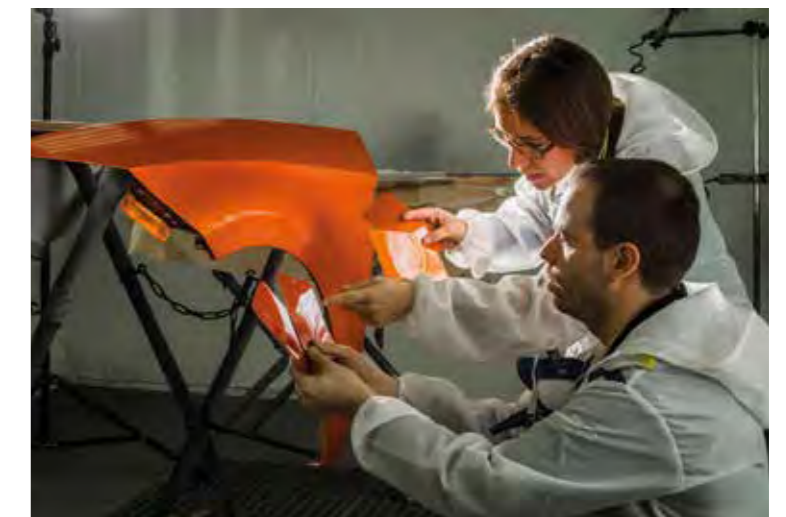
A BMC-ben elhangzott előadását (interjúnk október 19. készült – szerk.) megelőzően szerencsém volt részt venni önnel egy vacsorán, ahol a fogások között rendkívül sokat elárult az autótervezéshez és a motorizációhoz való személyes viszonyáról. Úgy éreztem, hogy a BMC-ben ennek a vacsorán elhangzott beszélgetésnek a „szerkesztett változatát” is meghallgathattuk. Akik nem voltak itt személyesen, azok számára hogyan foglalná össze az előadáson elmondottakat?

Azt próbáltam átadni, hogy mi az, ami engem mozgat, motivál az autókultúrában, hogyan tekintek az autótervezőkre, így saját magamra. Igyekeztem kifejtetni, hogy melyek a fő értékeink, melyek a legfontosabb aspektusok, amelyeket szem előtt tartunk, amikor a SEAT-nál új formákat alkotunk. Vagyis szerettem volna betekintést nyújtani az autóipar kulturális vonatkozásába. Ez elsősorban amiatt fontos, mert a nézők között sokan bizonyára nem gyakorló tervezők.

Ha jól értettem, ennek a kultúrának az egyik kulcsfogalma a „szendély”. A sendvény egyike azoknak a kulcsfogalmaknak, amik előreviszik a tervezőt abban, hogy új megoldásokon gondolkodjon. Úgy vélem, hogy azért viszünk véghez nagy tetteket, alkotunk meg szép tárgyakat, mert van bennünk sendvény, mert mélyesen szeretjük azt, amit csinálunk. Ezzel a sendvélyvel áll kapcsolatban az olasz designerek korábbi és a mai spanyolok sikere. Szerintem a siker egy fontos eleme ez a fajta sendvényesség, a bennünk rejlő kulturális igény, hogy az érzelmeinket átfordítsuk esztétikára. A latin kultúrában mindig is az esztétikum és az érzelem kerül előtérbe a tervezés, az alkotás során. Nézzen meg más tervezőket más kultúrákból: racionálisabbak, a rációt az érzelmek elé helyezik. Ha nekünk tetszik, vagy éppen nem tetszik valami, az azonnal látszik rajtunk, azonnal reagálunk. Mi az érzelmeiket tesszük az első helyre, ez amolyan tipikus latinos dolog.

A spanyol formatervezők sikere mennyire múlik az oktatáson?

A spanyol oktatás a design terén rendkívül magas szintre jutott az elmúlt évtizedben, mára tényleg a hétköznapi része a design. A SEAT kapcsolatban van két-két iskolával Barcelonában és külföldön, illetve egyvel Galiciában. Ezekben az intézményekben projekteket vezetünk és a legtehetségesebb tanulókat meghívjuk magunkhoz egy hathónapos gyakorlatra, ahol kiderül, kiből van tervezői potenciál, próbára tudjuk tenni őket a gyakorlatban, megismerjük a képességeiket, a személyiségüket. Ezek a hallgatók segítenek bennünket a gondolkodásukkal, és később akár munkát is kínálunk nekik. Ez nagyon praktikus dolog is, hiszen így találunk rá a legjobb munkatársainkra.

Az előadása során vetítette a SEAT Leon reklámfilmjét, amit városi környezetben vettek fel. Olyan érzésem volt, mintha az autó fő vonalai és a városi környezet látványa erős kapcsolatban állnának egymással, mintha a design részleteinek a forrását az urbanisztikában kellene keresnünk. Minden tervező számára fontos, hogy inspiráló közeg vegye körül. A SEAT életében ilyen Barcelona, ami egyébként otthonom is. Ez a város széles skáláját tárja elénk a látnivalóknak, a vizuális élményeknek. Ez egy olyan város, ahol gyönyörűek a fények, a napfényben egészen precízen látni a kontúrokat, a részleteket, a vonalakat. A fények ereje egészen sajátos „megvilágításba” helyezi a várost, az épületek itt kifelé kommunikálnak, ugyanúgy egyébként, mint ahogyan Budapesten is láttam. Az autók ezzel a fényjárta, erős vizuális környezettel kerülnek interakcióba, és ezt a viszonyt nekünk formatervezőknek kell rendszerbe foglalnunk. Ráadásul az olyan eklektikus városokban, mint amilyen Budapest vagy Barcelona, fontos az értékek keveredése is, hiszen a régi és új épületek így, együtt csodálatosak. Nem hiszek abban, hogy mindennek radikálisan újnak, modernnek kell lennie. A design képes integrálni a régi korok értékeit a mába. Nagyon szeretem a régi dolgokat és szeretem látni, hogy egy kultúra hogyan képes egységesíteni a régít az újjal. Barcelona képes erre, és az az érzésem, hogy Budapest szintén.

Olvastam az autóbelső tervezéséről, az ún. vezető-központú designról, a SEAT tervezési nyelvezetéről. Eszerint bár a vevő először kívülről látja az autót és valójában a külső adja el az autót, de utána belül, és az a vizuális környezet, amiben órákat tölt majd el, különösen fontos. Mik ennek az elemei, és hogyan/mitől működik egy ilyen design?

Elsősorban azt akarjuk, hogy kényelmes legyen az autó, ergonomikus, például ezért tervezünk az autó vezetője felé irányuló műszerfalat: minél magasabbra helyezzük és minél inkább a vezető felé fordítva tervezzük meg azért, hogy az autó vezetője egyszerre lássa jól a műszerfalat és az utat. Éppen ezért a műszerfallal az egyszerűsége törekedtem, vagyis ne legyen túltervezve, mentes legyen minden sallangtól és vizuális környezetszennyezéstől. Mert minden dekoratív elemnek meg kell, hogy legyen a jól definiált helye és szerepe, és persze az optimális mennyisége. Az egyszerűséget az élet minden területén nagyon szeretem, de a tervezésben különösen. Itt egyszerűség alatt nem valami primitív megjelenést értek, hanem letisztultsá-

got, valamit, ami mértékletes, de karakteres. Csupán néhány vonal, de azok jól kitalált helyen jelennek meg, hogy az összképet segítsék. Nem vagyok híve annak, hogy szanaszét helyezünk el vonalakat, mert attól érdekesebb lesz a végeredmény. Én abban hiszek, hogy a szépség a közérthető, de érzelmekre ható és funkcionális elemekből származik.

Az AUDI-ról hallottam, hogy a világítás nagyon-nagyon fontos. Hogy van ez a SEAT-nál?

Az autókna általában kiemelt fontosságú a világítás. Természetesen biztonsági szerepe is van, de játék is ez az érzékekkel, az észleléssel. Az emberek szeretik a világítás-design, a fények meglepő hatását a sötétben.

Olyan ez, mint egy logó a sötétben?

Igen, az a védjegyed, szinte márkajelzés, hogy hogyan kezeled az autón kialakított fényzőrőket, jelzőfényeket. Olyan, mint egy bélyeg. A SEAT sikere részben ebben is rejlik: a lámpák nagyon szépek, fejlett, a többi márkától/gyártótól különböző technológiával rendelkeznek. Egy SEAT-ot azonnal felismeresz a háromszög alakú lámpáiról! Tényleg védjegyként kezeljük, ez egy know-how: mi így kezeljük a világítást! És a beltérben ugyanúgy játszunk a fényvel, érzelmeket, hatásokat keltünk általa.

Mostanában sokat beszélünk az elektromos autók forradalmáról, mintha kicsit szkeptikus lenne, hogy erre nem rövid távú hóbortként kell tekintenünk, hanem ez egy meghatározó törekvés a piacon.

Olyan idöket élünk, amikor az országok kormányai és a nagyközönség elvárásai az autóipart új irányba viszik. Nem tudok válaszokat, nem tudom pontosan hová, mi felé haladunk. De komolyan azt hiszem, hogy ebben a „forradalmasításban” fogunk élni a következő években. A fő elvárás azonban, vagyishogy az emberek A pontból B pontba akarnak eljutni, nem változik. Az pedig már rajtunk - tervezőkön, mérnökökön - múlik, hogy hogyan szervezzük, gondoljuk újra ennek az elvárásnak megfelelően az autózás módszerét és technológiáit. Nyilvánvalóan minden csoportnak/gyártónak megvan a maga stratégiája, mi a SEAT-nál például azt vizsgáljuk, hogy az autóhasználat milyen irányba fejlődik az elkövetkezendő 15-20 évben. Csak akkor tudsz egy célnak megfelelő stratégiát felállítani, ha középtávú/hosszú távon gondolkodsz. Most egyelőre ezt vizsgáljuk, a konkrét megoldások, projektek ideje még odébb van.

Emberi dimenzió

ÚJ MÁRKAARCULAT A ŠKODÁNÁL

Egyszerűen nagyszerű,

mindez emberi dimenzióval.

Talán ekként foglaltható össze a ŠKODA új arculatának jellege,

designkonceptiója, ami egyebek mellett

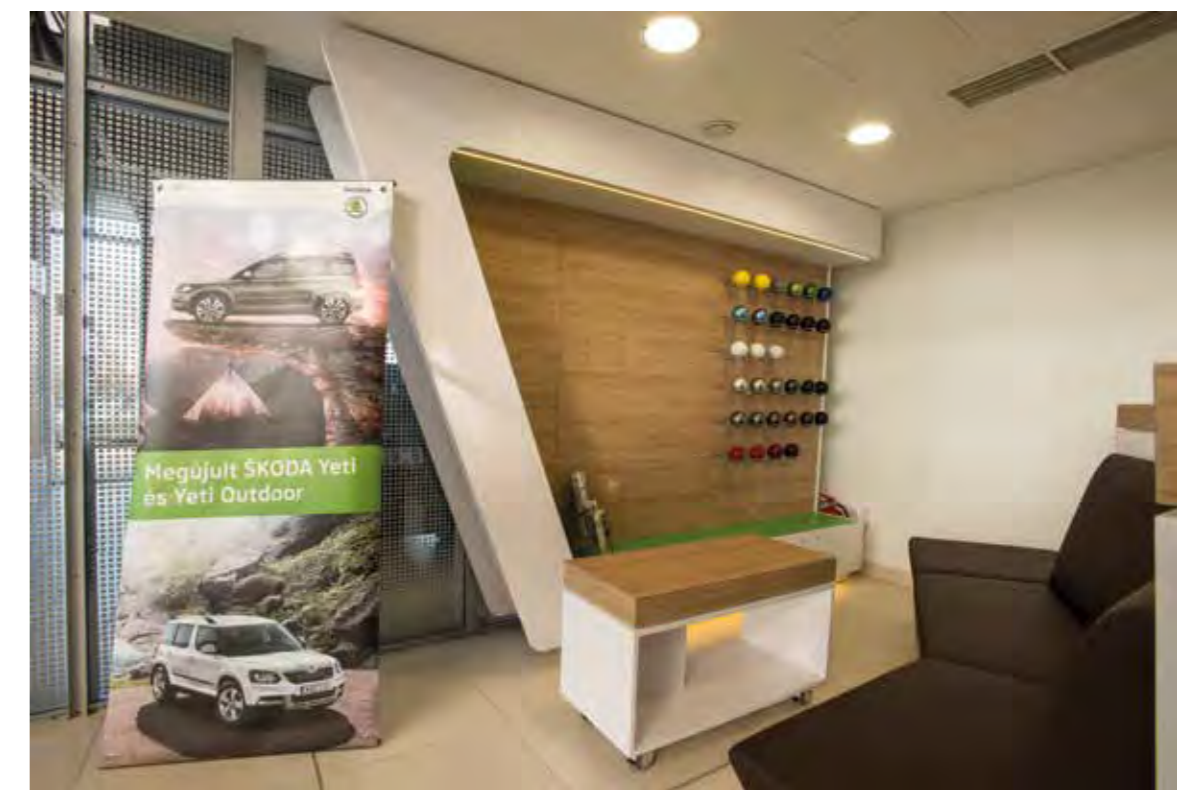
a Porsche M5 márkakereskedés

áttervezett telephelyén is tetten érhető.

Szöveg **MOLNÁR SZILVIA**
Építészet, belsőépítészet **BENCZÚR LÁSZLÓ**
Fotó **JAKSA BÁLINT**

Áttekinthetőség, világos irányok, vagyis a tūpontos ergonómia határozza meg a felépítményt és az enteriort. Az új arculati elemeket a ŠKODA gyár által megkövetelt gyártmányokkal építették be, egyebek mellett a felirati táblát, a kommunikációs falat, a ŠKODA-pilont és az építészeti kubatúra ikonikus elemét: a cég arculati színei

közül a zölddel keretezett bejárati kapuépítményt. Mit is láthatunk? A funkcióhoz, esetünkben az autózás világához, egyben a cég arculati színsorához illő, jellemzően szürke árnyalatokkal, továbbá síkúveggel és látható fémszerkezetekkel kialakított transzparens „dobozterek” moduláris struktúráját, íves, pillérekkel gyámolított tetőzetet.

Az épület ikonikus eleme a zöld keretezésű kapuépítmény

Ezen belül könnyen kezelhető, tartós anyagokkal, új-ipari függesztékekkel létrehozott egyterű belsőt, ahol a kiállított autómokklok között enteriőrszigetekre került az ügyfélter, a displayk és ügyfélvárók zónája, de a „gyereksarkok” is. Ezekben a részeken a hóféhér bútorkorpuszok (nem mellesleg a karosszériák fényezésére hajazó felülettel, de a fehér szintén brand-szín), displaykeretezések mellett fahatású burkolatokat is alkalmaztak, valamint földszínű kárpitozást, szőnyeget – mind az emberi dimenzióhoz tartozó belsőépítészeti faktúrák, színek. Finom, karakterizáló megoldások ezek egy kereskedelmi térben, ahol

tárgyi és designszempontról a hangsúly érthetően a kiállított autómokklok van: az építészeti, a belsőépítészeti okos mellékszereplő itt. És szellemes, elég csak a központi ügyfélter függesztett információs táblájára vagy az egyik ügyfélváró sarok tárolóval kialakított displaykeretezésére pillantanunk: globális design az, amit itt látunk, hiszen érkezzen bárhol is az ügyfél, rögtön „leveszi”, hogy az inspirációs forrás a megtört vonalú spoiler és /vagy egy valamely karosszériaelem volt. De itt jegyezzük meg, hogy az új ŠKODA Superb hátulját és lámpáját a méltán híres cseh kristályüveg metszett-csiszolt felületei inspirálták.

Felelős építész tervező (Porsche M5/1238 Budapest, Szentlőrinci út 1.):

Benczúr László (Benczúr & Partner Építész Kft.)

Tervezés éve:

2014

Átadás éve:

2015

Beépített alapterület:

970 m²

Enteriőrszigetekre ültetett ügyfélnőnek

EGYSZERŰEN MEGÚJULT

Fedezze fel az újonnan átépített
ŠKODA márkakereskedéseket!

A MEGOLDÁS: DAIKIN ALTHERMA HIBRID

*Költséghatékony és energiatakarékos
a hibrid hőszivattyú rendszer*

A Daikin legelső hibrid hőszivattyú rendszere két jól bevált technológiára támaszkodik: az egyik a levegő-víz hőszivattyú, a másik pedig a kondenzációs gázkazán. Az így létrejött, nagy hatékonyságú és meglehetősen költségkímélő rendszer egyszerre biztosítja az otthonok fűtését és a használati meleg víz előállítását, ezért ideális a hagyományos gázkazánok kiváltásához.

Éves szinten szemlélve a *Daikin Altherma* hibrid hőszivattyú energiahatékonysága akár 35%-kal jobb lehet az önállóan működő kondenzációs gázkazánénál – mint ismeretes, jelenleg ezt a technológiát tekintik a legalkalmasabbnak a hagyományos, gázzal működő fűtési rendszerek helyettesítésére.

A Daikin Altherma hibrid hőszivattyú magától értetődő választás azon lakás- vagy családi ház tulajdonosok számára, akik hibrid rendszerre szeretnék lecserélni a régi gázkazánt, mivel a beltéri egység ugyanakkora helyen elfér, mint a szabványos gázkazán, ugyanakkor rendkívüli hatékonyságának köszönhetően jelentősen csök-

ken a teljes energiafelhasználás, tehát a rezsiszámla is sokkal kisebb lesz. Teljesen egyedülálló módon a fali függesztésű beltéri egység – ebben kap helyet a hőszivattyú beltéri egysége és a gázkazán – hozzákapszható a meglévő radiátorokhoz, illetve csőhálózathoz. Ezért aztán csak minimális kényelmetlenséget okoz a kazáncseré, és mivel alig kell átalakításokat végezni, kevesebb időbe és pénzbe kerül a telepítés.

A Daikin Altherma hibrid hőszivattyú bármilyen kazáncserével összefüggő projekt esetében bevezethető, függetlenül a szóban forgó otthon típusától vagy a helyszíntől. A hibrid hőszivattyú 25°C - 80°C közötti előremenő hőmérsékletű fűtővizet állít elő, ezért bár-

milyen fűtőtesthez illeszkedik, különös tekintettel a meglévő radiátorokra. Ennek eredményeként nincs szükség bonyolult rendszertervezésre, hiszen a hibrid hőszivattyú ideális a gáz- vagy PB-kazánok kiváltására, és kellően sokoldalú ahhoz, hogy bármilyen fűtési, illetve vízkészítési igényt képes legyen kiszolgálni.

A hibrid hőszivattyú energiahatékonysága azért olyan rendkívüli, mert egyesíti magában a piacon kapható legjobb inverteres levegő-víz hőszivattyú (35°C-os vízhőmérséklet, és 7°C-os kültéri hőmérséklet mellett a fűtési jóságfoka 5,04) és a kiváló hatásfokú kondenzációs gázkazán előnyeit.

A Daikin Altherma hibrid hőszivattyúnak három üzemmódja van, ezek között vált automatikusan oly módon, hogy mindig az aktuálisan leghatékonyabb működjön. Amikor a külső hőmérséklet magasabb, ezért a hőszivattyú teljesítménye is elegendő a hőigény kielégítésére, akkor csak a hőszivattyú működik önmagában. Amennyiben a kinti hőmérséklet csökken, így megnő a hőterhelés, bekapcsol a kazán, hogy biztosítsa a szükséges kiegészítő teljesítményt. Ha pedig a külső hőmérséklet még tovább csökken, akkor a hőszivattyú kikapcsol – mivel már nem az volna a lehető leghatékonyabb vagy épp már magasabb kilépő vízhőmérsékletre van szükség –, a kazán lép a helyébe, és látja el egyedül a fűtési igényt.

Éves szinten a hőszivattyú a fűtéshez szükséges energia 70%-át képes előállítani, vagy önmagában, vagy pedig „hibrid” üzemmódban, a kondenzációs kazánnal közösen. Ebben az üzemmódban a sokkal hatékonyabb hőszivattyú előmelegíti a fűtővizet, ezáltal kevesebb lesz a kazán által elhasznált energia. A Daikin Altherma hibrid hőszivattyú egyedülálló vezérlő logikája gondoskodik az optimális kombi üzemelésről, ezért bármilyen külső hőmérséklet esetén is mindig a lehető leghatékonyabban működik a rendszer. A rendszer az aktuális villamos energia árak, a gázár, a hőveszteség és a kilépő vízhőmérséklet alapján automatikusan kiválasztja a legköltséghatékonyabb üzemmódot.

A kompakt kültéri egység – ebben kap helyet az inverteres vezérlésű kompresszor – bárhová elhelyezhető a kertben, a házfalon vagy a tetőn, csak arra kell ügyelni, hogy a beltéri egységtől ne legyen 20 méternél távolabb.

A beltéri kazán és hidro-modul egység együttes mérete hasonló a hagyományos, fali függesztésű kazánokéhoz, ezért a rendszer ideális lehet a gázkazánok kiváltásához. A rendszervezérlés mellett a hidro-modul a rendszer legfontosabb vízdali elemeinek – tárolási tartály, hatékony szivattyú – is helyet ad, de ebben foglal helyet az elsődleges hőcserélő és a hűtőközeg is.

A Daikin Altherma hibrid hőszivattyú két jól bevált technológiára támaszkodik, és a leginkább elérhető megújuló energiaforrást aknázza ki. Nem véletlenül tekintik a jövő energiaforrásának: ugyanakkor üzemeltetése rendkívül egyszerű, és maximális kényelmet biztosít a felhasználók számára.

A hibrid rendszer az energiaáraktól, a változó külső hőmérséklettől és fűtésterheléstől függetlenül mindig a leginkább költségkímélő és leghatékonyabb energiaforrást használja, miközben folyamatosan fenntartja az ideális komfortszintet.

A Daikin termékekkel kapcsolatos további információért látogasson el a www.daikin.hu oldalra. (x)

Daikin Hungary Kft.
H-1117 Budapest, Fehérvári út 84/a.
Tel.: +36 1/464-4500
E-mail: office@daikin.hu

KEDVENC LAPJAI
DIGITÁLISAN!

- Pár kattintással azonnal olvasható, előfizethető
- Kiadványát több eszközön is elérheti
- Nem kell tárolni, virtuális könyvespolcán bármikor elérí
- Ajándékba is vásárolható

WWW.DIGITALSTAND.HU

Mikulás Gyár

a LAVYLITES főtámogatásával

december **4.** és **20.** között
az **56-osok terén,**

Budapesten a bevásárlóközpontok közül kizárólag
a Lurdy Házban, országszerte a Kanizsa, Kaposvár,
Szeged, Szolnok, Zala Plazában, a **Reál Élelmiszer**
üzlethálózat kijelölt üzleteiben, és minden
postán. További gyűjtőpontjaink a
MozgóMozi 15 vidéki állomása.

www.mikulasgyar.hu

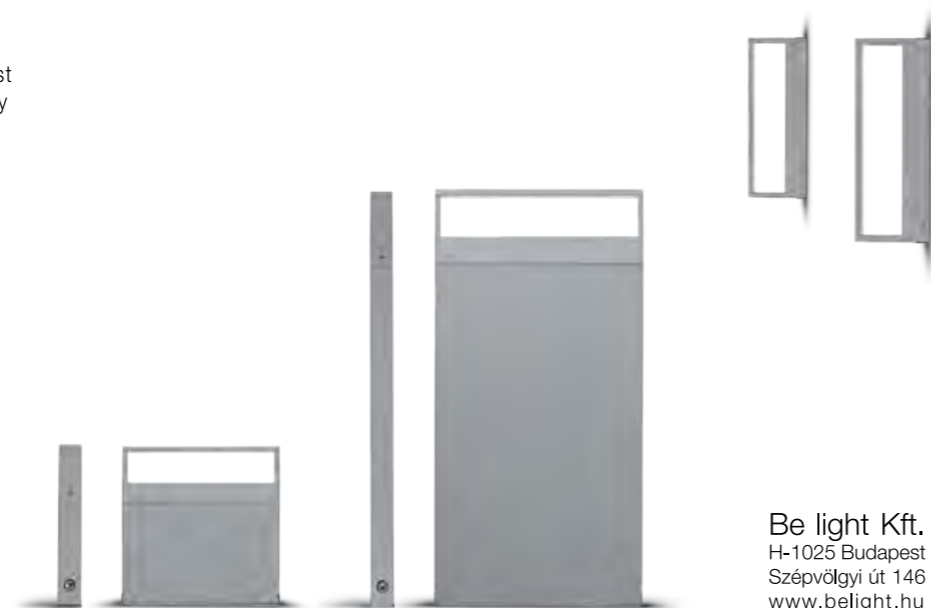
SIMES
luce per l'architettura

b@light!

Cool,
stylish lighting of solids and spaces.

Cool is a range of Bollards and Wall Mounted Outdoor luminaires, providing a stylish contrast between solids and spaces. The contemporary style combined with the latest LED source maximizing its power whilst minimizing the size and energy consumption. The result is a product with no compromise on the visual comfort, thanks to a customized LED circuit directed towards the illuminated surface.

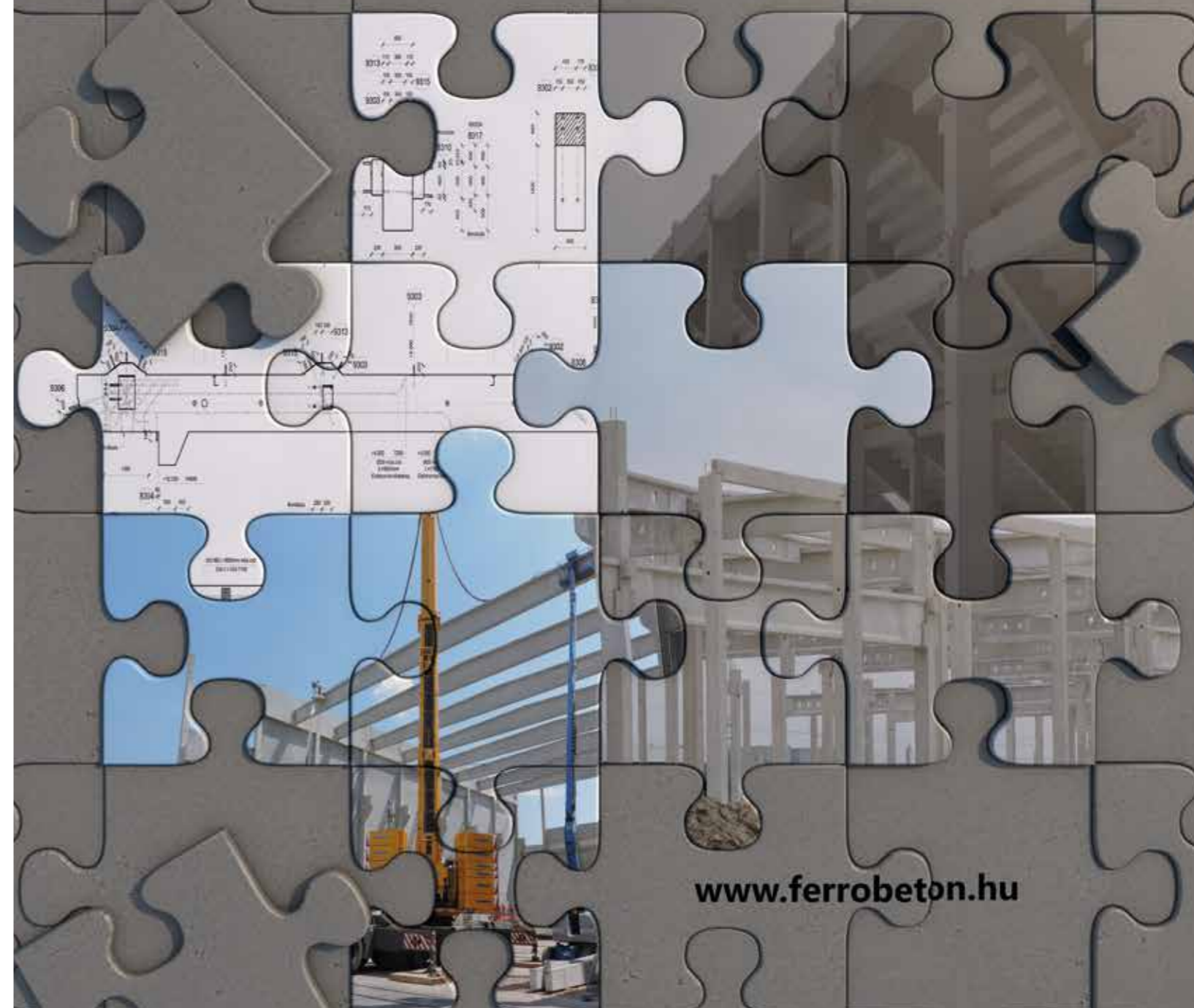
www.simes.com/cool

Be light Kft.
H-1025 Budapest
Szépvölgyi út 146
www.belight.hu

FERROBETON

beton biztos alapokon

www.ferrobeton.hu

LAURO FÜRDŐSZOBA ÉS BURKOLAT

Több mint 10 éve foglalkozunk innovatív, egyedi kül- és beltéri burkolatok, illetve fürdőszobai berendezések forgalmazásával. Szakmai tapasztalatainkat felhasználva válogatjuk ki a technológiai és minőségi élvonalat képviselő gyártókat, melyek a stílust és a divatot diktálják a világ belsőépítészeti és lakberendezési piacain. Napi szinten követjük és ismerjük az aktuális trendeknek megfelelő intelligens megoldásokat, melyeket közvetíteni tudunk ügyfeleink otthonába. Építész, belsőépítész és lakberendező partnereink által megálmodott tervekhez, mindig megtaláljuk a legmegfelelőbb anyagokat. Célunk, hogy személyre szabott ajánlatunkkal megkönnyítsük a választást sokezerféle megoldásból, hogy Integráljuk a stílushoz a funkcionalitást, hogy törekedjünk a harmónia és az egység megteremtésére.

Lauro
FÜRDŐSZOBA ÉS BURKOLAT

Lauro Floor Kft.

Bemutatóterem:

1138 Budapest, Népfürdő utca 13.

Telefon: +36 70 314 8135

E-mail: lauro@laurofloor.hu

Web: www.laurofloor.hu

Kapcsolódó cikk: Tájra hangolva, 14. oldal

TÖBB, MINT 100 ÉVE A FA ÉS BÚTORIPARBAN

A Kálmán cég százket éve alapított negyedik generációs vállalkozás. Az elmúlt hosszú, történelmileg is igen zaklatott, időben a cég mindig a magas igényű bútorgyártás és a színvonalas lakberendezés területén tevékenykedett. A múltban és a jelenben is neves tervezők bevonásával készültek a többnyire egyedi bútorok, illetve alakultak ki a korszerű belső terek. Több éve már saját tervezés is folyik. Jelenleg főleg **masszív fából és lehetőleg természetes anyagok** felhasználásával készült belső terekben gondolkodunk. Fontos területünk a különböző fából készült **padlók és parketták** forgalmazása és beépítése. Minden esetben a legkorszerűbb környezet kímélő felületkezeléssel. A felületbevonást kiemelten kezeljük és egy külön egységet hoztunk létre, ahol a különböző színező és felületkezelő anyagok technológiailag megismerhetők és beszerezhetők. Bővebben: www.kalmankft.hu

KÁLMÁN
ANNO 1913

Kálmán Bútoripari Kft.

1154 Budapest, Szentmihályi út 54.

Telefon: +36 1 306 4941

E-mail: uzlet@kalmankft.hu

Web: www.kalmankft.hu

Kapcsolódó cikk: Fénylény, 50. oldal

JANKÓ
ABLAK
ALAPÍTVÁ 1987

Jankó_CROSS+

BROAD SYSTEM

Jankó_BIG+

WWW.JANKOABLAK.HU

exotic wood

Az EXOTIC WOOD Kft. TRÓPUSI FA KÜLTÉRI-, ÉS BELTÉRI BURKOLATOKAT forgalmaz. Termékeiket importálják Braziliából, Ázsiából, Portugáliából, Németországból, Malajziából és Indonéziából.

Főbb profiljaik:

KÜLTÉREN:

Trópusi Fából készült teraszburkolatok, valamint a manapság igen elterjedt hagyományos WPC (Wood Plastic Composite) Teraszburkolatok, Kerítések, Pergolák és Falburkolatok.

A **jövő generációja** az ún. **negyedik generációs UltraShield, fahatású és speciális védőréteggel ellátott WPC Teraszburkolat**, Kerítés és Falburkolat.

BELTÉREN:

Trópusi fa Parketták, melyek tömör Svédpadlók, Többrétegű Szalagparketták és Avantgard (ipari) parketták.

Munkapultok is elérhetők, melyek fürdőszobákba, konyhákba és lépcsőnek is kiválóan alkalmasak.

www.exoticwood.hu
1044 Budapest, Almakerék utca 3.
Tel.: +36 1 232 13 53

2016. március 13-18.

Frankfurt am Main

light+building

A világítás- és épülettechnika vezető szakvására

Ismerje meg a trendeket!
Alakítsa jövőjét!

Kreatív világítástechnikai dizájn és okos épülettechnika: ismerje meg hogy kapcsolódnak egymáshoz, és hogy keletkeznek a holnap trendjei. Mindezt a Light + Buildingen, az inspirációknak és innovációknak helyet adó szakvásáron.

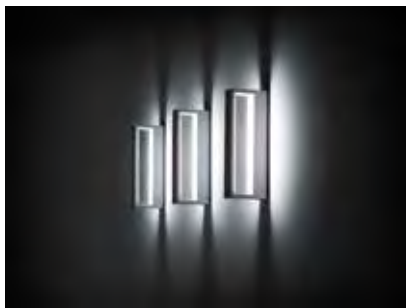
Where modern spaces come to life.

www.light-building.com

jbenko@fhconsult.hu

Tel.: 325-5330

messe frankfurt

COOL

Gyártó: SIMES

Forgalmazó: be light!

www.belight.hu

↑ 01

Letisztult, elegáns design kombinálva a legújabb LED-technológiával. A minimál lámpatest mint design objektum magában is ütős (a felső részből kilépő fény világító négyzetet formáz a lámpatest belsejében), az oldalfalon pedig kellemes diffúz fényt ad. A driver a lámpatest alsó részében került elhelyezésre, ami megkönnyíti az installációt.

Funkció: kültéri falikar

Anyag: alumínium, üveg

Ár: 92 630 Ft

A lámpatest beépített LED-fényforrást tartalmaz.

Energiaosztály: A, A+, A++

MYTO CHAIR

Gyártó: PLANK

Forgalmazó: do work!

www.dowork.hu

↑ 02

Technológia és design, kéz a kézben. A rakaszolható Myto széket Konstantin Grcic tervezte az olasz PLANK számára. A Myto az első olyan polikarbonát szék, mely egyetlen elemből áll, és nem alkalmaz szálerősítést. A tervező a BASF által kifejlesztett poliuretán alapú folyékony műanyagot alkalmazta, mely lehetőséget biztosít egy ilyen innovatív design formába öntéséhez.

Funkció: szék

Anyag: BASF Ultradur® High Speed

Ár: 78 000 Ft

DREVE

Gyártó: DELTA LIGHT

Forgalmazó: be light!

www.belight.hu

↑ 03

A Delta Light egyre bővíti kültéri kollekcióját, melynek egyik legújabb darabja a DREVE. Egy kandeláberről van szó, amely a maga határozott vonalaival, galvanizált acél anyaghasználatával egyértelműen a nyers, ipari design ékköve. A LED-es lámpatest egyaránt megvilágítja a talajszintet és fölfelé sugározva a környező lombkoronákat és építészeti elemeket.

Funkció: kültéri kandeláber

Anyag: galvanizált acél

Ár: 265 070 Ft

A lámpatest beépített LED-fényforrást tartalmaz.

Energiaosztály: A, A+, A++

ANNA ÉS HANS BRUNNER SZERINT A JOSKO KOMPLEX JÖVŐ OTTHONÁNAK:

**HA A RÉSZLETEK ÖSSZEILLENEK,
AKKOR MINDEN RENDBEN,
TÖKÉLETES A HARMÓNIA.**

**MEGÚJULT
BEMUTATÓTERMÜNKBEN
várjuk
szeretettel!**

JOSKO
naturholzböden
by Hape®

ÚJ ÉS CSAK A JOSKONÁL: A JOSKO SMART MIX

Ablak, bejárati és beltéri ajtó valamint padló anyagban, színben egymással összehangolva. A hagyományos kézműves tudás alapján kiválasztott fajtáknak és megmunkálásnak, valamint a nemes olajok alkalmazásának köszönhetően, az egyes elemek egyetlen kellemes étetté egyesülnek - a padlótól a lábazon és lépcsőkön keresztül az ablakokig, beltéri és bejárati ajtóig. Így teremt a Josko Smart Mix harmóniát, amelyben évtizedek múltán is garantáltan jól érzed az élt. És mivel mindez egy helyről származik, időt és pénzt spórolhatunk. Egyszerűen tökéletesen szép, egyszerűen JOSKO.

JOSKO SZALON
1138 Budapest, Népfürdő utca 3/a
Információ: +36 30 430 8064
+36 30 480 9830 v +36 1 445 4600
www.joskoszalon.hu
info@joskoszalon.hu

GANZ SCHÖN JOSKO.

josko
FENSTER.TÜREN.BÖDEN

ABLAK, AJTÓ, ÁRNYÉKOLÁS**JOSKO FENSTER&TÜREN KÉPVISELET SOFA PROJEKT KFT.**

1138 Budapest, Népfürdő utca 3/a.
Tel.: (+36-30) 430 8064
Web: www.joskoszalon.hu
21., 134. OLD.

AKRIL KŐ FELDOLGOZÁS, FORKALMAZÁS, 5-TEGELYES CNC MARÁS**NEZOZEN KFT.**

2045 Törökbálint, Báthori u. 32.
Tel.: (+36-30) 329-8829
E-mail: janos@nezozen.com
Web: www.nezozen.com
110., 107. old.

AKRIL FELÜLETŰ PULTOK, PULTLAPOK, BURKOLATOK EGYEDI KÉSZÍTÉSE**SOLYMOSI TEAM**

Nagytarcsa, Naplás út 16. A/4
Tel.: (+36 30) 914 5747
E-mail: solymositeam@gmail.com, solymi@t-online.hu
Web: www.solymositeam.hu, www.pultlap.hu
20. old.

ALJZATBETON**HÍRÓS-RÓNA KFT.**

6000, Kecskemét, Vértess u. 5.
Tel.: (+36-76) 503 390
Fax: (+36-76) 503 399
E-mail: titkarsag@hiros-rona.hu
Web: www.hiros.rona.hu
31. old.

ALUMÍNÍUM-, ACÉL- ÉS MŰANYAG NYÍLÁSZÁRÓ**PROFILRENDSZEREK****ALUKÖNIGSTAHL KFT.**

1047 Budapest, IV. Baross u. 91-95.
Tel.: (+36-1) 435 4000
Fax: (+36-1) 435 4001
E-mail: office@alukoeningstahl.hu
Web: www.alukoeningstahl.com
58. old.

AUTÓ**PORSCHE HUNGARIA KFT.**

1139 Budapest, Fáy u. 27.
Tel.: (+36-1) 451 5100
Fax: (+36-1) 451 5 171
Web: www.porschehungaria.hu, www.audi.hu,
B3,

ÁRNYÉKOLÁSTECHNIKA**WAREMAGYARORSZÁG ÁRNYÉKOLÁSTECHNIKAI KFT.**

1024 Budapest, Kiss Rókus u. 17-19.
Tel.: (+36-1) 212 1111
Fax: (+36-1) 336 0227
E-mail: budapest@waremagyarorszag.hu
Web: www.waremagyarorszag.hu
55., 58. old.

BURKOLAT**CERA KERESKEDELMİ ÉS KIVITELEZŐ KFT.**

1036 Budapest, Bécsi út 57-59. I. em.
Tel.: (+36-1) 250 1420, 250 1422
Fax: (+36-1) 250 9091
E-mail: cera@cera.hu
Web: www.cera.hu
59. old.

DECOR FLOOR

1025 Budapest, Szépvölgyi út 92/G
Tel.: (+36-1) 246 2312, 248 0700
Fax: (+36-1) 247 0768
E-mail: decorfloor@decorfloor.hu
Web: www.decorfloor.hu
B4

MÉSZÁROS ÉS TÁRSA KFT.

1135 Budapest, Zsinór u. 27.
Tel.: (+36-1) 320 9247
Fax: (+36-1) 465 0398
E-mail: mrandco@t-online.hu
Web: www.mesarosestarsa.hu
49. old.

BURKOLAT, SZANITER, PARKETTA**LAURO FLOOR KFT.**

1138 Budapest, Népfürdő utca 13.
Telefon: (+36-70) 314-8135
E-mail: lauro@laurofloor.hu
Web: www.laurofloor.hu
132. old.

BÚTOR**ARKHENEÁ KFT.**

1051 Budapest, Arany János 15.
Tel.: (+36-1) 302 8150
Fax: (+36-1) 302 8151
E-mail: arkhenea@arkhenea.hu
Web: www.arkhenea.hu
52., 57. old.

VITRA BÚTOROK MAGYARORSZÁGI**FORGALMAZÓJA – DO WORK KFT.**

1025 Budapest, Szépvölgyi út 146.
Tel.: (+36-1) 489 3860
Mobil: (+36-30) 248 2342
Fax: (+36-1) 212 8339
E-mail: dowork@dowork.hu
Web: www.dowork.hu
117. old.

KÁLMÁN BÚTORIPARI KFT.

1154 Budapest, Szentmihályi út 54.
Tel.: (+36-1) 306 4941
E-mail: uzlet@kalmankft.hu
Web: www.kalmankft.hu
132. old.

EGYEDI BURKOLATOK KÉSZÍTÉSE**BETON-DEKOR ART KFT.**

1039 Budapest, Szilke u. 2.
Tel.: (+36-20) 298-7262
E-mail: mail@betondekor.hu
Web: www.bdakft.hu
111. old.

EGYEDI ÜVEGEZÉSI MUNKÁLATOK**DUAL GLASS KFT.**

2243 Kóka, Nagykátai út 133.
Tel.: (+36-20) 211 5151
Web: www.dualglass.hu
43. old.

ELŐREGYÁRTOTT VASBETON-SZERKEZETEK**FERROBETON ZRT.**

2400 Dunaújváros, Papírgyári út 18-22.
Tel.: (+36-25) 284 444/380
Fax: (+36-25) 283 303
E-mail: ensi@ferrobeton.hu
Web: www.ferrobeton.hu
131. old.

ÉPÍTŐIPARI GENERÁL KIVITELEZÉS, FŐVÁLLALKOZÁS**LAKI ÉPÜLETSZOBRAZ SZRT.**

1134 Budapest, Róbert Károly Krt. 59.
Telefon: (+36-1) 814 2128
Fax: (+36-1) 814 2122
E-mail: info@lakinet.hu
Web: www.lakinet.hu
72. old.

ÉPÍTŐKÉMIAI ANYAGOK NAGYKERESKEDELME,**GYÁRI KÉPVISELET****SOPRO HUNGÁRIA KFT.**

2092 Budakeszi, Szőlőskert út 21.
Telefon: (+36-23) 348 040
Fax: (+36-23) 458 048
E-mail: info@sopro.hu
Web: www.sopro.hu
76. old.

KÜLTÉRI- ÉS BELTÉRI TRÓPUSI FA ÉS WPC-BURKOLATOK**EXOTIC WOOD KFT.**

1044 Budapest, Almakerék u. 3.
Telefon: (+36-1) 232 1353
Fax: (+36-1) 232 1354
E-mail: info@exoticwood.hu
Web: www.exoticwood.hu
133. old.

GENERÁLKIVITELEZÉS, BONYOLÍTÁS**FIT-OUT INTERNATIONAL KFT.**

1038 Budapest, Révész utca 25.
Tel.: (+36-1) 705 8773
Fax: (+36-1) 705 8776
E-mail: info@fitout.hu
Web: www.fitout.hu
1. old.

GENERÁLKIVITELEZÉS, ÉPÍTŐANYAG FORGALMAZÁS,**FAIPARI TERMÉKGYÁRTÁS, INGATLANFORGALMAZÁS,****GEEPK BÉRBEADÁSA****VEMEV-SZER ÉPÍTŐ- ÉS SZERELŐIPARI KFT.**

8200 Veszprém, Pillér u. 11.
Tel.: (+36 88) 423 033
E-mail: vemevszer@vemevszer.hu
Web: www.vemevszer.hu
42. old.

GÉPJÁRMŰ-KERESKEDELEM**PORSCHE HUNGARIA KERESKEDELMİ KFT.**

1139 Budapest, Fáy utca 27.
www.pohu.hu, www.skoda.hu
122., 125. old.

HOMLOKZATI NYÍLÁSZÁRÓK, ÁRNYÉKOLÁSTECHNIKA**ALUFRAME MÉRNÖKIRODA KFT.**

1163 Budapest, Veres Péter út 51.
Tel.: (+36-20) 610 1744, (+36-30) 382 0358
E-mail: aluframe@aluframe.hu
Web: www.aluframe.hu
27. old.

HOMLOKZATI NYÍLÁSZÁRÓK GYÁRTÁSA ÉS ÉRTÉKESÍTÉSE**JANKÓ FAIPARI ÉS KERESKEDELMİ KFT.**

7900 Szigetvár, Damjanich utca 6.
Tel.: (+36-30) 561 2841
Fax: (+36-73) 510 286
E-mail: jankopeter@jankokft.hu
Web: www.jankokft.hu
132. old.

INTEGRÁLT OLAJ- ÉS PETROLKÉMIAI CSOPORT**MOL MAGYARORSZÁG**

1117 Budapest, Október huszonharmadika u. 18.
Tel.: (+36-1) 209 0000
Web: www.mol.hu
109. old.

KIÁLLÍTÁS**PUBLICITAS GMBH**

Rauhensteingasse 10/10; 1010 Vienna, Austria
Tel.: (+00-43-1) 211 5358
Fax: (+00-43-1) 211 1603
Mob: (+00-43) 664 450 7960
E-mail: Julieta.tzouridis@publicitas.com
Web: www.publicitas.com/austria
133. old.

LÉGKONDITIONÁLÁS, FŰTÉS**DAIKIN HUNGARY KFT.**

H-1117 Budapest, Fehérvári út 84/a.
Tel.: (+36-1) 464 4500
Fax: (+36-1) 464 4501
E-mail: office@daikin.hu
Web: www.daikin.hu
126. old.

MAGASÉPÍTÉS**CONFECTOR KFT.**

1037 Budapest, Pomázi út 11.
Tel.: (+36-1) 275 8963
E-mail: confector@confector.hu
Web: www.confector.hu
31. old.

SZERKEZETÉPÍTÉS**MORATUS SZERKEZETÉPÍTŐ KFT.**

1037 Budapest, Bojtár u. 53.
Telefon: (+36-1) 466 4827
Fax: (+36-1) 883 0243
E-mail: info@moratus.hu
Web: www.moratus.hu
49. old.

TETŐ- ÉS HOMLOKZATBURKOLATOK**PREFÁ HUNGÁRIA KFT.**

2040 Budaörs, Gyár u. 2., Budaörsi Ipari Park
Tel.: (+36-30) 686 6786
E-mail: office.hu@prefa.com
Web: www.prefa.hu
30., 71., 77., old.

ŰT- ÉS AUTÓPÁLYA-ÉPÍTÉS, HÍDÉPÍTÉS, KÖZMŰVEK,**VÁROSREHABILITÁCIÓ****COLAS HUNGÁRIA ZRT.**

1113 Budapest, Bocskai út 73.
Telefon: (+36-1) 883 1000
Fax: (+36-1) 883 1010
E-mail: hungaria@colas.hu
Web: www.colas.hu
B2, 72. old.

VEGYES TERMÉKKÖRŰ ÜGNÖKI KERESKEDELEM**KERTTRADE KFT.**

1037 Budapest, Domszóló lejtő 6.
Telefon: (+36-24) 534 060
Fax: (+36-24) 534 081
E-mail: Kertrade@kertrade.hu
Web: www.muanyag.hu
27. old.

VILÁGÍTÁSTECHNIKA**DELTA LIGHT, SIMES TERMÉKEK****MAGYARORSZÁGI FORGALMAZÓJA – BE LIGHT KFT.**

1025 Budapest, Szépvölgyi út 146.
Tel.: (+36-1) 438 0748
Fax: (+36-1) 325 6266
E-mail: belight@belight.hu
Web: www.belight.hu
2. 116., 130. old. Trafik

OCTOGON ONLINE

www.octogon.hu

ÉPÍTÉS-FÓRUM

www.epiteszforum.hu

DIGITALSTAND

www.digitalstand.hu

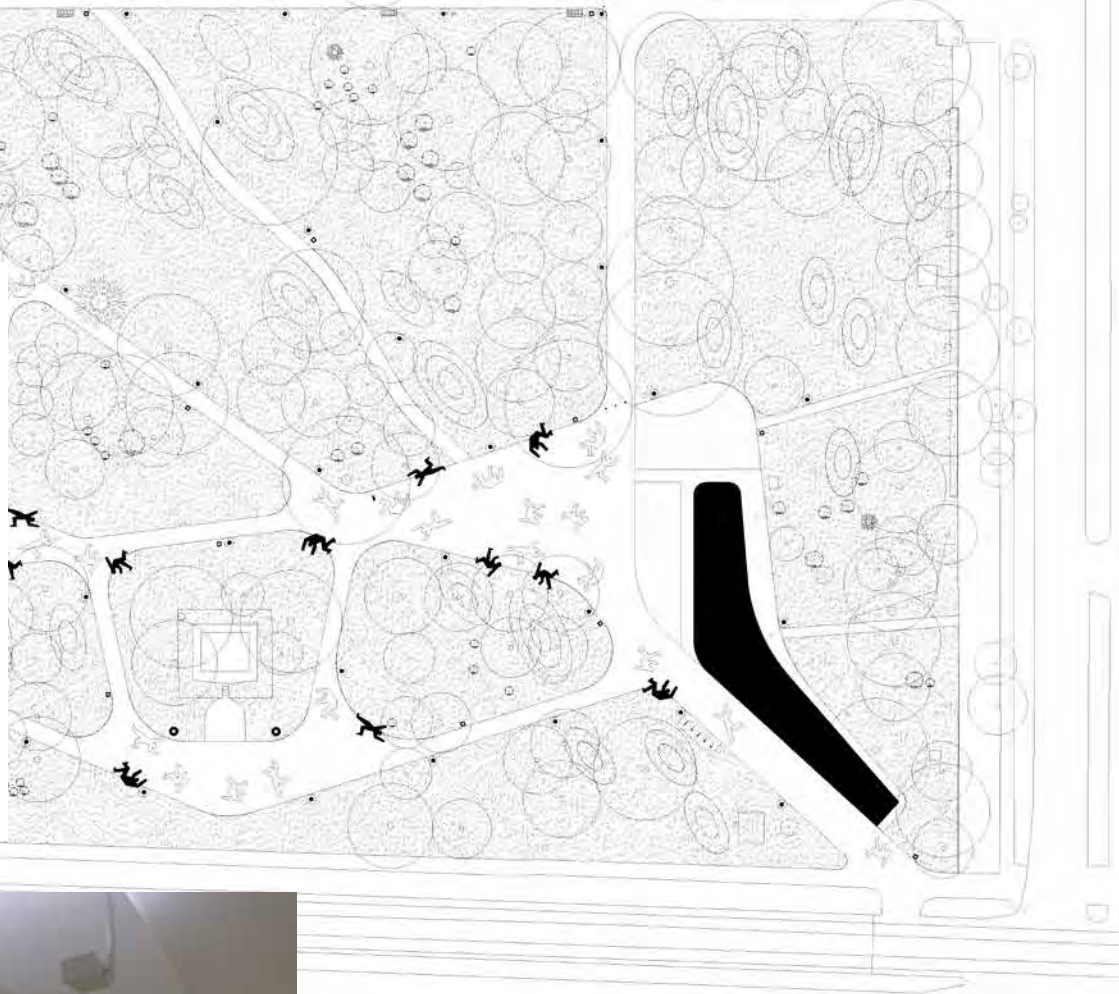
TERC KIADÓ

www.terc.hu

*Következő
lapszámunk
tartalmából*

→

Sajtos Gábor építész, vezető tervező (Sagra Architects) és munkatársai 2011-2014 között tervezték Tér_Köz - Kossuth tértervpályázaton 1. díjas munkájukat, melyben a 18. kerületi Kossuth tér környezetrendezését, köztérmegújítását, kávézóval és galériával való kiépítést valósítják meg. Az átfogó rehabilitáció 2015 őszére fejeződött be. Különleges részletei közül kiemelendő, hogy a térburkolat a kerület híres képzőművésze „Kondor Béla egy 1963-as grafikájának motívumait kölcsönzi. A burkolat síkjában megjelenő emberfigurák finoman utalnak a városi létre és a tér közösségformáló szerepére.”

Renoválták és kortárs kiegészítésekkel is kiegészítették Szeged ikonikus jelképét a Dómot. A projekt koncepcióját Gunther Zsolt és Váncza László Ybl-díjas építészek alkották. „Alaposan tanulmányoztuk a dóm belső tereit, díszítését, szimbolikáját, a kísérő tereket. Mindenekelőtt megkíséreltük tisztázni az eredeti épületet és az azóta rárakódott rétegek egymáshoz való viszonyát. A tervezés során egyrészt visszaállítottuk az eredeti állapotot, másrészt a változtatások környezetében mai szemmel és tudással értelmeztük a templom egészét. – Mesélték a tervezők”

Elkészült a Reload építéstudió egyik újabb munkája, a gödöllői Food Base irodaház. Az ételízesítő aromákat gyártó cég csak annyit kért a tervezőktől: Legyen korszerű, egyedi és színes, vidám hangulatjelekkel, gesztusokkal felöltöztetett.

